

لە پێتو گەلێکی
خاوێن بربازدا

89

سالی هه‌شتم
تشرینی دووهمی ٢٠١٥

منتدی اقرأ الثقافي
www.igra.ahlamontada.com

مانگانه‌یه‌کی تایبەتە بە کارگێری و گەشەپێدانی مەزۆی

یەکمەین گۆفاری کارگێری و گەشەپێدانی
مەزۆی لە کوردستاندا

ئاشکراکردنی نه‌یانی

گرفتارم

دنیاام ئاوا ده‌وێ...

له‌ توره‌ییدا برباز مه‌ده‌!

ده‌وله‌مه‌نده وه‌همیه‌کان

لوتكەى ئەدەب ئەوەيە، كە مروۆف شەرم لە خودى خوۆى بىكات!

نەفلاتوون

No:

89

تشرینی دووهمی
2015

بەرپۆڤه‌بەرک نووسین

بەرزان ئەبوبەکر

دەستەک نووسەرەکان

ئەسکەندەر پەحیم

بیگەرد فارس

زاهیر زانا

گولان ھەمەئەمین

محەممەد میڕگەیی

محەممەد ھاشم

وہاب ھەسیب

یەحیا محەممەد

خاوەنی ئیمتیاز

ئەندازیار:

مەسعوود تاهیر پۆژبەییانی

سەر نووسەر

د. عادل محەممەد شیخانی

sarnosar@yahoo.com

راویژکارک یاسایی

پاریزەر: ئازاد محیدین

بەشی ھونەرک و دیزاین

پشتیوان عبدالرحمن

تایپ

کەلسوم جەلال

ناونیشانی گۆشار

سلیمانی: شەقامی سالم -

تەلاری جەمالی حاجی عەلی- ئەۆمی چوارەم- نزیک پردی خەسرەو خال

٠٧٤٨٠١١٣٧٨٧ - ٠٧٧٠٢١٧٨٦٨٢

هەولێر: ٠٧٥٠٥٢٥٣٠٣٥ - ٠٧٥٠٤٤٦٣٢٣٠

bryarmagazine

bryarmagazin@gmail.com

نرخ: 2500 دینار

دابه‌شکردن: پەیک / 07708649210

چاپ: پیرەمێرد

بربار

مانگانه یه کی تایبه ته به کارگیږی و گه شه پیدانی مړویی

سالی هه شته م - ژماره 89 - تشرینی دووهمی 2015

کارگیږی و بازارپسازی

بىرىكەرەۋە، ئەگەر دەتەۋىت سەركەۋتوۋىت!

باشۋ داھىنەرەنە بىر بىكەينەۋە!؟!

* سەرەتا پىۋىستە ئىنگەيەكى باشى دولەمەند بە زانىارى بۇ خۇت درووست بىكەيت، ئەۋىش بە خۇيىندىنەۋىيەكى زۇرو بەردەۋام، بىخۇينەۋە، كىتىبو گۇفار بىخۇينەۋە.

* گۇئى لە بىرمەندو شارەزاكان بىگرو ھەۋل بەدە لە نىزىكەۋە لەگەلىئاندا بۇي؛ تا لە پىشنىارو بۇچوۋنەكانيان سوۋدەمەند بىتو ئاسۋى بىرىكردنەۋەت فراۋانتر بىكەن.

* بىرۋەكەى جوانو راست ھەلۋىرە؛ تا بىريان لى بىكەيتەۋە داھىناتيان تىدا بىكەيت.

* كاتىك دىارى بىكە بۇ بىرىكردنەۋە لە زىانت، لە نامانچەكانت، لە كارو بەرنامەت لە پىۋەكانت، دىارىكردنى كات تەركىزى باشترت پىچ دەبەخشىت، بۇ بىرىكردنەۋە لە شتە گرنگەكان!

* با ھەلۋىكەۋەتو چوۋلانەۋەت بەپىي بىرىكردنەۋە بىرۋەكە درووستەكانت بن.

* سۇزو عاتىفەت تىكەل بە بىرىكردنەۋەكى زىرانە بىكە تەنھا ناتوانى بە عاتىفەت بىر بىكەيتەۋە بىكەيت بە ئەنجامى باش!

* بەردەۋام بىرىكەرەۋە، تەنھا چارىكە گەشتىن بەيەك بىرۋەكەى جوان، سەرگەۋەن درووست ئاكەن!

* لە شۇيىنى گونجودا بىر بىكەرەۋە تۈناسى بىرىكردنەۋەت بىخە كار، تا زىترىش بەردەۋام بى، زىتر شارەزايى لىھاتوۋىي لە بىرىكردنەۋەدا بەدەست دىنىت.

ھاۋكات نازىزانم يا چىز لە بىرىكردنەۋە ۋەرىگرىن و زۇر گەرە تەماشى بىكەين؛ چۈنكە بىرىكردنەۋە ئاسۋى زىرى ۋەشيارى وريايى فراۋان دىكاتو نازادى سەربەخۇيى ھىكرى بۇ خاۋنەكەى دەستەبەر دىكاتو نايەللىت ھەرگىز بىتە كۆيلەو كۆپرانە شۇيىنى كەسانى دى بىكەۋىت!

ھەركاتىك تاكەكانى گەل زانىيان چۇن بىر دەكەنەۋە بى بىرىكردنەۋە ھىچ ھەنگاۋىكىيان نەنا؛ ئەۋسا ھەرگىز ئەۋ و تەيەى ھىتلەر نايەتەدى كە دەللىت؛ "لە بەختباشى دەسلەتداران ئەۋمىيە، كە گەلەكانيان بىر ئاكەنەۋە!"

خۇ ئەگەر بىرىكردنەۋە ھىندە گرنگ نەبا، خۇداۋەند نەيدەفەرەۋو ﴿وَلَقَدْ أَلْمَلْنَا لَنَّا لِيْلَ لَمَلْمَلْنَا لَنَّا لِيْلَ﴾

الحشر: ۲۱

بىرىكردنەۋە كىلىلى چارەۋە سەرچاۋى ئىلھامو رىگاي سەرگەۋەتە!

بىرىكردنەۋە، گەنجىنەۋەكى لەبىنەھاتوۋە، خاۋنەكەى ھەرگىز بۇ ھىچ شىك بەكى ئاكەۋىت!

خۇ ئەگەر تەماشى زىانى ھەۋو مۇۋە سەرگەۋەتوۋەكان بىكەين؛ دەبىين خالى ھاۋبەشيان بىرىتىيە لە شىۋازو چۇنىتىي بىرىكردنەۋەيان!

بەلام بىرىكردنەۋە كارىكى ۋەھا سانا نىيە! ئەنىشتاين دەللىت؛ بىرىكردنەۋە كارىكى سەختە، ھەر لەبەر ئەمەشە، كە ژمارىيەكى زۇر كەم مۇمارەسەى دەكەن!

كەۋاتە: ھەركاتىك گۇبىيىستى وتەيەك دەبىيت، كە خاۋنەكەى بى بىرىكردنەۋە دەپىركىنىت؛ ئەۋا تۇ جگە لە وتەيەكى بەتالى بىنۋىمۇك، گۇت لە ھىچى دى نەپوۋە!

ئەۋ كاتەى مۇۋەكان بى بىرىكردنەۋە دەۋىن، نازانن دەللىن چى، ئەۋ كاتەش كە بى بىرىكردنەۋە گۇئى دەگىرن، ناتوانن لەھىچ تىيگەن! بى بىرىكردنەۋە، مۇۋ ناتوانىت بزانىت لە دەۋرەبەرى چى ۋو دەداتو چى دەگوزەرى!

ھاۋكات بى بىرىكردنەۋە، مۇۋ ناتوانىت بىنۋىت؛ چۈنكە ئەۋەى كە دەبىيىنىت، ئەۋە ھەقىقەتى شتەكان نىيە!

كەۋاتە: بى بىرىكردنەۋە، ئىمە ھەۋو بەھايەك لەدەست دەدەين! بىرىكردنەۋە سەرچاۋى ھەۋو بىرۋەكەكى گەۋرەيە، كە سەرگەۋەتى گەۋرە داھىنانى مەزنى تۇمار كىدوۋە!

ھەۋو ئەۋ كارە گەۋرەنى كە مۇۋەقەتى شانازىيان پىۋە دىكات، بەرھەمى بىرىكردنەۋە داھىنەرەنەى خاۋنەكانيانە! ھەرگىز كەس نەيتۈنەۋە بى بىرىكردنەۋە دۇزىنەۋەى رىگا، بىگاتە ھىچ ئەنجامىك!

كەۋاتە: ئەۋەى ئىمە بە نامانچ دەگەيەنۋىتو كىشەكانمان بۇ چارەسەر دىكاتو ئاسۋى نۇيمان بە ۋوۋا دىكاتەۋە، بىرىكردنەۋەمانە! زانايەك دەللىت: سەرگەۋەتوۋەكان بە درىزى ۋانىو كىش و بىروانامە ۋەسەنى خىزانەكانيان، پىۋانە ئاكرىن، بەلكو بە تۈنانى بىرىكردنەۋەيان، پىۋانە دەگىرن!

ناپلىۋن ھىلىش دەللىت: "بىر ئەۋ ئالتۈنەكى كە لە بىرۋەچۈۋىنى مۇۋەكانمان دەرھىناۋە، زۇر زۇرتەرە لەۋ ئالتۈنەكى كە لە ناخى زەۋى دەرمان ھىنانون."

كەۋاتە: چۇن پەرە بە بىرىكردنەۋەمان بىمىنۋ بە شىۋازىكى

کارگیری به گوشتار

هیچ ولایتیک نابیته خاوه نی شارستانی تیکی پیشکەوتوو، تا ئەو کاتەی
ئەو پارەییە لە کرینی کتیبدا خەرجی دەکەن، زیاتر نەبیت ئەو
پارەییە لە چیشخانەکاندا خەرجی دەکەن.

بەکار

موسیه

مروڤ فیڕ نابیت، تا ئازار نەچیرت.

پەندیکی
عەردەبی

تەنھا لە کارەکه تدا دلسۆز بە، دەگەیتە سەر جەم هیواو ئاواتە کانت.

پەندیکی
رووسی

ئاسانە ببیتە مروڤ، بەلام زۆر سەختە ببیتە مروڤیکی مەرد.

پەندیکی
عەردەبی

لە سێ کاردا پەلە بکە: کردەووی چاکە، ئەسپەر دەکردنی مردوو،
هاوسەرگیری ئەگەڵ ئەو کەسە کە هاوشانتە!

چسترتۆن

گەشبین ئەو کەسە، کە بۆ چاوه کانت دەروانیت، رەشبینیش
ئەو کەسە، کە بۆ قاچە کانت دەروانیت.

دەولەتمەندە ۋە ھەمىيەكان

۲. ئەمە دەولەتمەندىيەنى كە تەنھا ژمارىيەكە لە بانكەكاندا، جگە لە مەينەتى ۋە دلەپراكى، ھىچ سوۋدىكى بۇ خاۋىنەكەى نىيە!
۴. ئەوانەى تەنھا پارە كۆ دەگەنەمە ۋە دەروۋنى بېسىيان رېڭايان بى ئادات؛ بۇ خەزمەتكەرنى مەۋقايەتى بەكارى بېيىن، جگە لە كۆپلەيەكى بېكەلگى پارە، ھىچى دى ئىن!
۵. ئەوانەى تەنھا پارە مۇل دەگەن ۋە دراۋ دەخەنە سەر دراۋ شائازى پېۋە دەگەن، دەپت ھەست بە چى بىكەن، كاتىك بە بەرچاۋىيەنە ۋە كەسانىكى ھەزار، لە بىرستى ۋە نەخۇشىدا دەمرن، جا بۇ ئەم كەسانە ھەستىيان نىيە؟
۶. ئەم جۆرە كەسانە، رۆزى مردىيان كاتى مىراتەكەيان بەشەمەكرى ئابروۋيان دەچى، لە رۆزى دوايشدا تەرازوۋيان خالى دەستىيان بەتالە! چەند داماوو لېقەۋماۋو رەنجبەخەسارو ستەمكارن!!
۷. بۆچى ئەم پارمىيە ھەمانە، خۇمانو خەزمە كەسو دەروۋىيەمان سوۋدى لى ۋەرنەگەرن؟ تاكەى ھەر بلىيىن، خاۋىنى ئەۋمەندە دەفتەر دۆلارە ئەۋمەندە پارچە زەۋى ئەۋمەندە ئۆتۆمبىل ئەۋمەندە بالەخانەين، بەلام خاۋىنى دەروۋنىكى ھەزار بىن ۋە ھەموو تەمەنمان سۈۋالەردىن گەپان بى بە شوين پارەۋپوۋلدا!
۸. دىنباين ۋەھا سەرۋەتو سامانىك، ھەرگىز مايەى پشۋودان ۋە ھەۋانەۋە نىيە، نە لە دىنباۋ نە لە رۆزى دوايشدا!
۹. ئەمگەر تا ئىستا بىرېكەمان لە مامەلەكەردن لەگەل پارەۋپوۋلدا نەگەردۆتەۋە، باشتر ۋايە گەنجىنەكانمان پى بىكەين لە بەرد؛ چۈنكە بۇ كەسنىك نەزائى چۈن سوۋد لە سامان ۋەردەگىرەت، بەردو ئالتوون، جياۋازيان نىيە!!

بىرېكى زۇر ئالتوونى ھەبوو؛ بۆتەۋەى پارىزراۋ بېت لە ژىر زەۋى شاردېۋىيەۋە!
ھەمىشە دلى لاي زىرەكان بوو، بەيانى ۋە ئىۋارە سەردانى دەگەردن ۋە چاۋدېرى دەگەردن ۋە لىيان رادەماۋ دلى ئۆقەرى نەدەگەرت بى ئەۋان!
لەم كەينوبەينەشدا، دىك چاۋدېرى دەگەردو ھەستى كرد كە ئەم كابرايە شتىكى گرانبەھاي شاردۆتەۋە، تا ئەۋ كاتەى تۈانى شوينى ئالتوونەكان دەستىيان بىكاتو شەۋىك لە شەۋان چالەكەى ھەلگەندو ئالتوونەكەى ھەموو بەرد!
كاتىك كابرا بەمەى زانى، خەمۇ پەژارە داي گەرت ۋە ھەناسەى ساردى ھەلدەكشەۋ خەرىك بوو شىت دەبوو، ھاۋارى بۇ رەنجى بېۋەرو سەرۋەتو سامانى بەفېرچۈۋى دەگەرد!
يەكەك لە دراۋسىكانى بەم كارەى زانى ۋە پىي گوت؛ ھىچ خەم مەخۇ، بېرۇ كۆمەلە بەردىك كە جىگەى ئالتوونەكانت دابىن ئىۋارەۋ بەيانى سەردانىيان بىكەۋ ۋەبزانە ئالتونە، ئەۋ بەردانە ھەمان كارى ئالتوونەكانت بۇ دەگەن؛ چۈنكە تۇ ھەر لە سەرەتاۋە سوۋدت لەۋ ئالتوونانە ۋەرنەدەگەرت!

لەم چىرۆكەۋە فېردەبىن:

۱. زۇرېك لە دەۋلەتمەندەكان، دەۋلەتمەندى ۋەھمىن ۋە بوۋون نەبوۋنى سەرۋەتو سامانەكانيان، ھىچ لە مەسەلەكە ناگۆرەت.
۲. ئەۋ كاتەى زىرە زىۋو پارەۋپوۋل لە دلى مەۋقدا جىگىر دەپتەۋ دەپتە خولىاي شەۋو رۆزى، مەۋق جگە لە ئۆكەرىكى رەنجبەخەسار ھىچى دى نىيە!

تەنھە

بۇ

سەركردەكان

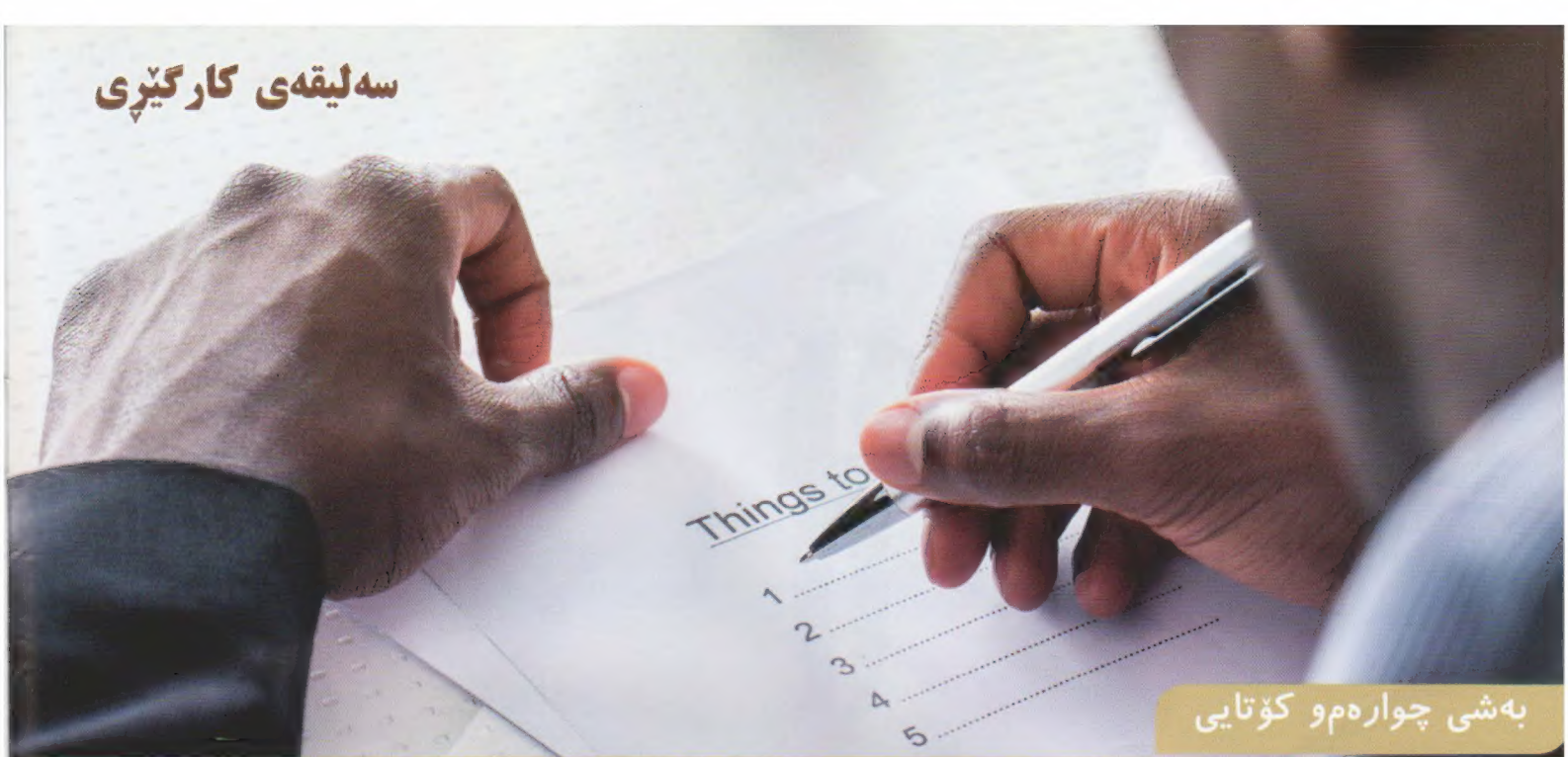
درۆو فيل و ناپاكي، بریتین له سى چال، ئەگەر سەركردە كەوتە يەككە لەو سى چالەو،
 ئەوا متمانە لە دلى شوپىنگە واتوانيدا لە دەست دەدات!
 (عەمر سەلىم)

نەگەر ويستت كەشتيەك دروست بكەيت، خەلكى ھان مەدە؛ بۆنەوہى داروتەختەت بۆگۆ
 بكەنەوہ، دەستيش مەكە بە دابەشكرنى كارو مەبەستە گرنگەكان، بەلكو باشتروايە، كە خەلكى فير
 بكەيت، چاوەروانى بەرفراوانى دەرياي بيگۆتايى بكەن. (نەتوان دى سانت ئەكسوييرى)
 (ئەدۆلف ھيتلەر)

داوئىنپىسى لە ھەر ولاتىكدا بۆلەبوويەو، چارەنووسى گەلەكەى تەنھا تياچوونە..
 (ناپليۇن بۆناپەرت)

ئەو ژەنەرالى بە چاوى كەسانى دى دەبينيت، تواناي بەرپۆەبردنى دەولەتى نىيە!
 (سەن تىزۇ)

ئەو كوپى خۆت بۆ شوپىنگە وتوہكانت بىوانە، ئەو كات دەبينيت ئەوان شوپىت دەكەون بۆ ئەوپەرى
 دونيا! وا بزانە شوپىنگە وتوہكانت، منداڵە خۆشەويستەكانتن، دەبينيت لە دژوارترين بارودۇخدا،
 لە تەنشىستەوہ رادەوہستەن.

بەشى چوارەم و كۆتايى

ئەو كارانەى نايىت لە سەرەتاي دەستبەكاربوونىدا، ئەنجاميان بەدەيت

شويىنت بىكەويىتو پەيرەويىت لى بىكات. ھەروەھا بۆت دەست نادات، داوا لە كەسانى دىكە بىكەيت، ئەوپەرى توانايان بەگەر بىخەن، گەر بۆ ھاندانايان لەسەر زۆرتىرەبخشىن و خۆتەرخانكرن، لەگەلياندا نەبوويىت. كاتىك بۆ راپەراندنى ھەموو كاروبارەكان لە وەختى خۇيدا، بۆ ماومەيەكى درىژترو بە ھەولەىكى زۆرتىر كارت كرد، ئەو كاتە، ھەر يەكەك لە كەسانى دەوربەرت بگريىت، تىن دەگات كە تۆ، چاوپەرى ئەم جۆرە بەخشىن و خۆتەرخانكرنە لە ھەموان دەكەيت. ھىچ كەسەيكىش رەزامەندىي تۆى دەست ناكەويىت، يان شايستەى پەلەبەرزكرنەو نايىت، گەر بە ھەمان ورەو كارىگەريەو، كار نەكات.

ھاوسەنگى لە نىوان بەرژەوندىي كۆمپانيائو بەرژەوندىي كارمەندەكانىدا راپگرە

بۆيىستە لەسەر ھەلەكى زۆر بەرز -كە بەرژەوندىي نىوان كۆمپانيائو بەرژەوندىي كارمەندەكان، لىك دادەبرىتو جيا دەكاتەو- بەرژى بىكەويىت. خۆ ئەگەر بەحال بەلای بەرژەوندىي كۆمپانيائو لات داو بات دايەو، ھەر لەبەرئەوئەى ئاينەدى ئىشو كارتى تىدا دەبييتەو؛ ئەوا كارمەندەكان، بە قازانچەرسىتو خۆيەردەيشو تازەپىداكەوتوت دادەين، بەلام گەر بە بايەخەندەن و نەرمينواندن، لەگەل كارمەندەكاندا رەقتارت كرد؛ ئەوا ھەر زوو، پاراستنى دەسلەتەكەت، سەختو نالەبار دەبييتو لىت دەبييت بە كىوى قاف.

ھەرگىز نەكەيت، لە شانوشكۆو رىژوبىزى كۆمپانيائو دابىشكىنىتو دابىزەينىت. بۆ نموونە؛ بە كارمەندەكانى راپگەيەنيىت، كە تۆ لە دەرەتەك دەگەرئىتو چاوپەرى ھەلەكىت بىرخسىت؛ تا بنەوبارگەت بۆ كۆمپانيائەكى دىكە، يان دەزگايەكى دىكە بگۆزىتەو. دىسان نەكەيت، پەردە لەسەر زۆرىك لە تايەتەمەندى پەيوەندىيەكانى دەرەوئەى كارت، بۆ كارمەندەكانى لا بەدەيتو ھەلەمەيت.

ديارە جىي داخە، پەيوەندىيە ھاوپەيەتەيەكانى نىوان خۆتو كارمەندەكان، كە لە پىشدا ھەبوون، ناكريىت پاش پەلەبەرزكرنەو، وەكو جارەن، بەردەواميان ھەيىت؛ چونكە ئىستە بەرژەوبەريانىيتو بۆيىستە بارودۆخى تازە، پەسەند بىكەيت. دەبييت ماوو مەودايەك -گەرچى سنووردارىش بىت- لە نىوان خۆتو ئەواندا بەيلىتەو.

خۆت مەخەرە ناو كەفوكولى توورەيەو

لەدەستدانى ھەستو لەپىستىخۆدەرچوون، نە كارزانىيەو نە سەنگىنى؛ چونكە لەم كاتەدا، ھاوار دەكەيتو بەتەندى دەست بە مەزەكەتدا دەكشيت، يان بۆئەوئەى توورەيەكەت دەرەبىت، ھەرچى لە بەردەستدەيە، دەپھاوئىت، سوپىندى گەورەوگرانىش لەو لاو دەستىت.

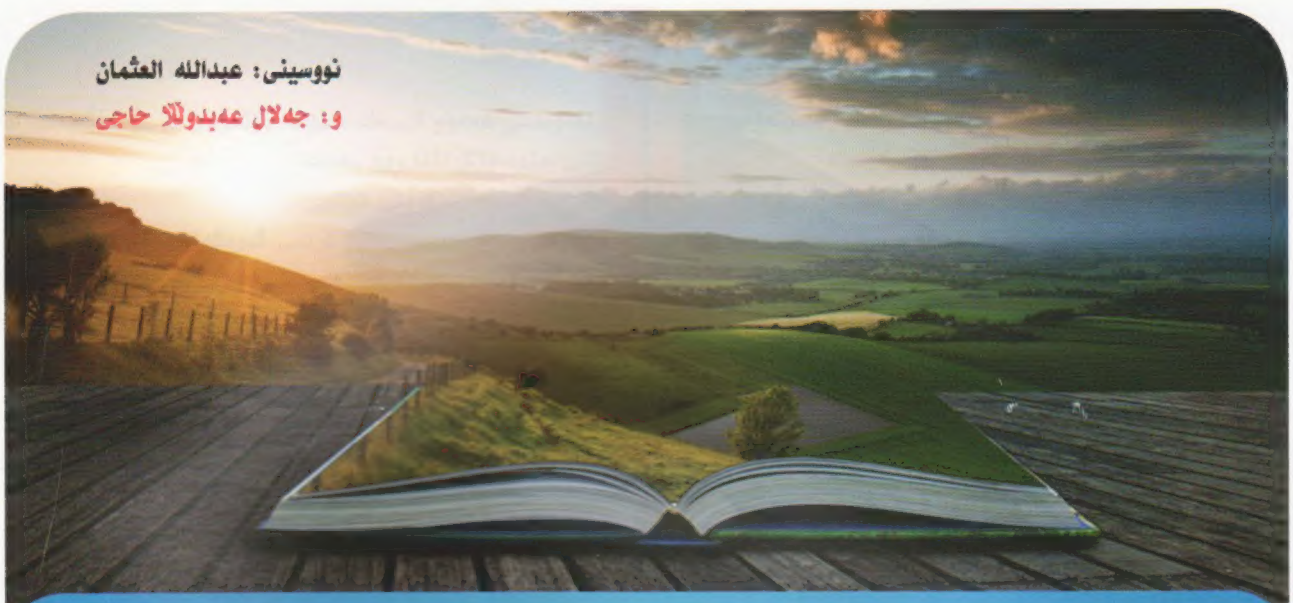
بۆگومان كەسانى دىكە، نەك ھەر بە چاوى ھىزو نەلەخشاوى، بۆ ئەم جۆرە رەقتارە ناپوان، بگرە بە چەشنىك لە شىتو نەشارەزايى لىكى دەدەنەو. تۆ بەم جۆرە رەقتارە، كارمەندەكان ناچار دەكەيت، ھەوالە ناخۆشو گەرتە گەورەكانت لى بشارنەو؛ تا لە تەوئەى توورەيى تۆ بۆئەى بن. ئەمجا پاش ئەوئەى كات بەسەر دەجىتو دەست لە بنى ھەمانەكە دەرەجىت، ھەمىشە دواھەمين كەس دەبييت، كە بە گەرتەكان دەزانىت.

ئەركى بنەرتەيى تۆ، ئەوئەيە؛ چارەسەرى گەرتەكان بىكەيت، نەك زۆرتىرەيان بىكەيت. ئەمەش ئارامگريەكى گەورەو دانەبەخۇداگرەتەيكى زۆرى دەويىت.

لەردا، ئىمە داواى ئەوئەى لى ناكەين، بىيىت بە فرىشتەيەك، ھەروەھا لە دەرەينى ھەستونەستت بەشەپراو بۆبەشت ناكەين؛ چونكە ھەندەك ھەلوئەست ھەن، ناچارەت دەكەن لە بۆيەيى، يان دىساردى بۆيىتو دەردى دلت ھەلەبىزىت، بەلام مەرچە، لىدونو دەرەينەكەت، ھەر لەسەر ئەو شتو ھەلوئەستەنە خۇيان بىت، نەك دەوروبەرت، گەرچى تووشى ھەندەك ھەلەش بووين.

بە مافە تايەتەيەكانت مەنازەو كەلەكشيان لى وەرەمەرە

لە پەردا، خۆت وەك بەرژەوبەريكى نوئ دەبييتەو، تواناى دەرەنگەتەن و زوورەشتەوئەت ھەيە، يان سەعاتەك زۆرتىر، لە كاتى ناخوارەندا ديار نامىنىت، يان بۆت دەلوئەت، پەيوەندىيە تايەتەكانت، لە نووسىنگەكەتدا ئەنجام بەدەيت، ھەروەھا لەبەرئەوئەى پەلوپۇستى نوئو چەند ھەموونو دەسلەلەت بىمەرھاوانت وەرگرتو، ھەول دەدەيت، ئەم دەسلەلەتەن، بە شۆازە جۆرەجۆرەكانىيەو، پيادە بىكەيتو ئەنجاميان بەدەيت، بەلام دەبييت سوور بزانىت، ھەموان چاوپان لەسەر تۆيە؛ چونكە تۆ، بۆ ھەموو ئەوانەى كارت لەگەلدا دەكەن، سەرمەشقو نموونەيەكى زىندوويىت، خۆ ئەگەر نەبوويىت بە سەرمەشقو پىشەنگ؛ كەسەك نىيە،

کاری کەم و ئەنجامی مەزن ۵. ئامۆژگاری بۆ دەسئەنگەونی گەرە...

لەسەرم نووسی خۆنەری شەیدا، لەدوای ئەم کارەمەو تێکرای خۆنەنەووم بۆ سە ھێندە زیادی کرد، پێویستە لە پاداشتکردندا لەگەڵ خۆتدا راستگۆبیتو بەلێنەکەت دوا نەخەیت، ھەرچەندە پاداشت زیاد بکات، بەرھەمیش زیاد دەکات.

۸- ئامانجەکەت روون بکەرەو.

ھەرچەندە ئامانجەکەت دیاری بکەیتو لەبەرچاوت روون بێت، زووتر بەدەستی دەھێنیتو کاتی بەدەستھێنانی کەمتر دەبێتەو خۆشحاڵتر دەبیت، کاتێک پێت بڵێن: گەشت دەکەین، کەمتر دلخۆش دەبیت، وەک لەوێ بڵێن: ئەم ھاوینە گەشت دەکەین بۆ مەککە، بەدووھمیان دلخۆشتر دەبیت، لەبەرئەوێ روون دیاریکراو، گومانو ناروونیت لێ دوور دەخاتەو، مەبەستم لە روونی ئامانج، واتە: روونو دیاریکراو بێت بەنووسینو بەروار تا وردەکاری زیاتری ئامانجەکە بنووسیتو چۆن دەتەوێت پێی بکەیت: ئەوا زۆرباشترە بۆ خۆت، خۆشترو سەرکەوتووترە.

۹- دوورگەیی خۆشەختی

بەنەمایەك ھەبە لە زانستی بەرپۆمەردندا، بریتیە لە:
* ۸۰٪ بەرھەم، بەھۆی ۲۰٪ کارەوێە.
* ۸۰٪ خۆشەختیت، بەھۆی ۲۰٪ چالاکیەکانتەوێە.
* ۸۰٪ ئارامی و خۆشیەکانت، بەھۆی ۲۰٪ پەيوەندیەکانتەوێە.
* ۸۰٪ کاریگەریت لەسەر خەلک، بەھۆی ۲۰٪ گوتەکانتەوێە.
* ۸۰٪ دلەنگیت، بەھۆی ۲۰٪ کارەکانتەوێە.
* ۸۰٪ نەگەشتن بە ئامانج، بەھۆی ۲۰٪ ھەلوێستەکانتەوێە.

* ۸۰٪ خۆشەوێستیت، بەھۆی ۲۰٪ کردەوکانتەوێە.
* ۸۰٪ سەرکەوتنەکانت، بەھۆی ۲۰٪ کاتەکانتەوێە، کە بەتەزکیزو ئاگاییەو بەسەری دەبەیت.
تۆ دەبیت ئەو ۲۰% بدۆزیتەو، کە کاریگەرە لەسەر ژیاونتو پالەنریکی زیاترت پێ دەدات، ھەروەھا دەبیت بیر بکەیتەو لەو ۲۰% کاتیکی زۆرت لێ دەگرت بەبێ سوود.

۵- سەردانی نزیکەکانت زیاتر بکە.

دەتوانیت سەردانی کەسەنزیکەکانت بکەیت، ھەریەگە بەجیاو پەيوەندی خزمایەتی بەجێ بگەیت، یان لە کاتیکی سەردانیان بکەیت کە پێکەو کۆبوونەتەو، ھەوڵ بدە لە کۆبوونەو خیزانیەکاندا بەشداربیت، بەم کارە سیلە پەحم بەجێ دەگەیتەو خۆدای گەرە بەرەگەت دەخاتە پزقو پزیتەو، تەمەنت درێژ دەکات، بەرەگەت دەخاتە کارەکانتەو، لە ھەر سەردانیکی، زیاتر لە کەسێک دەبیت، سەردانو پەيوەندی لە خۆشیەکانی ژیاو دونا، ھەلێکی باشە بۆ پاداشتی خیر، کەسی باومدار پێوێ پابەندەو پەيوەندی خزمایەتی بەجێ دەگەیتەو لە کۆبوونەوکاندا ئامادە؛ چونکە لە نەعمەتەکانی خۆدای گەرە، بەلام زۆرکەس ھەستی پێ ناکەن، سیلە پەحم بەجێ بگەیت، بەتایبەتی کۆبوونەو خیزانیەکان، کە زۆرتین کەسی تێدا.

۶- خۆتەندەوێ خیرا

خۆتەندەوێ خیرا لە ھونەرەکانی سەردەمەو کاتیکی زۆر دەگەرێتەو، لەجێی ئەوێ کاتیکی زۆر بەخۆتەندەوێ کتێبکەو بەسەر بەریت، دەتوانیت بەنیو کاتژمیر تەواو بکەیت بەھەمان تێگەشتن، لەوانە بە تێگەشتنیکی زیاتر، ھەروەھا ھەست بەبێ تواناییو سەرەگێژە ناکەیت، تۆ سوود لە خیرایی بێسنووری عەقڵ و ھۆشت وەردەگرت، تا خیرایت زۆرت بێت، تێگەشتنت زۆرت دەبیت، لەگەڵ تێپەرپوونی کاتدا، خوی پێو دەگرت، وەبەرھێنان لە کاتدا دەکەیتو سوود لە چالاکیەکانت وەردەگرت.

۷- پاداشتکردن

پاداشتکردن کاریگەری گەرە ھەبە لەسەر دەروون، زۆر لەئێمە پێداوێستییەکانی خۆی دەگرت، بەلام کەم ئەو کەسانەو وەک پاداشتی بەکاریان ھینا، بۆ کارێک تەواو کردو، یان دوو پەرە فوورئانی خۆتەندو، دەستی سۆزی بەسەر منداڵیکدا ھینا، لەبیرمە بە خۆی خۆم گوت: ئەگەر ئەم کتێبە بخۆنەو، ئەوا مەدالیایەکت بۆ دەگرم، کتێبەکەم خۆتەندو

سايمان گهرىم
بىلگىرى سىلگىم

پلان

پلانى سەرژمىرى دانىشتوان ئاۋەروڭى پلانى سەرژمىرى دانىشتوان

دەرىجەيىن (ۋاتە: بىمانەۋىت ئامارى مانگ، پان ۋەرز، پان سال) دىيارى بىكەين، بەلام گەر ئەم ژمارىبەندىيە "الترقىم" نەكەين؛ ئەۋا بەجۋانى ئاگادارى زۆربوونو كەمبۈنەكانى قەزاگان نابىن؟ بۇ ھەموو بەشىكى ئەم پلانى ئەمە راستە.

ئەمەش گرنگى لەۋەدايە، بۇ نەۋنە بزانىن لە چ شوپىنىكى سەر بە پارىزگا، ھەر كارساتىك، پان پىش ھاتىك بىتە پىشەۋە بتۋانىن مامەلەي تەندرووستى لەگەلدا بىكەين؟ ھەروەھا بەم پىگايە، دىتۋانىن بەپىيى ناۋچەكان ئەۋلەۋىتە ۋەلەپىشەنەيى بىدىن بە ھەر بەشىك، كە لەمەۋدوا، رۈۋنتر باسيان لەبارەۋە دەكەين؟ ۋەك (ئاۋەدانكرىنەۋە لە ھەموو رۈۋەكانەۋە بەپىيى شوپىنى نىشتەجىبوونو زىادىبوونو كەمبۈنۈ ژمارى دانىشتوان، بەشى پەرۋەردە، لەگەل زۆر بەشى دىكە).

دوۋە: جىاكرىنەۋەي ناۋچەكانو پۇلنىكرىدىان بە ژمارە، گرنگى ھەر ناۋچەيەكمان بۇ دەردەخات، لە ھەموو رۈۋەكانەۋە بۇئەۋەي كارىان لەسەر بىكەين، ۋەك رۈۋى (كشتوكالى، بازىرگانى، پىشەسازى، گەشتىيارى، ئاۋدىرى) زۆر رۈۋى دىكەيش. ۋاتە؛ بۇئەۋەي بزانىن ھەر ناۋچەيەك، بە چ شتىك گرنگە، ئەم ژمارىبەندىيە سوۋدى ھەيە بۇي، كە ۋامان لىدەكات بەيەك جار چەندىن ستافى بىتۋانا لەمەۋمو بۈرەكاندا بىخەينە گەر، بۇ ھەر ناۋچەيەك كە ھەر بەشىك لەم بەشەنە، دىبىن بەھۇي زىادىبوونى داھات، گەر نەشەن بەھۇي زىادىبوونى داھات؛ ئەۋا چارسەرى چەندىن كىشەي كەلەكەبوو دەكەين بەم پىگايانە، داھاتەكانىشيان، لە داھاتى گشتى بۇ ناۋچەكان سەرف دەكرىتەۋە، لە بۈارى (پەرۋەردە، پىگاو بان، شوپىنى نىشتەجىبوون، نەخۇشخانە، مزگەۋت... ھتد)، ھەر يەككىك لەم بەشەنەش، بەپىيى ژمارى دانىشتوان مامەلەي لەگەلدا دەكرىت، كە زۆر گرنگە.

سپىيەم؛ پۇلنىكرىدى ناۋەندو قەزاۋ ناخىەكان.

دىتۋانىن جارىكى تر ژمارىبەندىيەكە بۇ ناۋەندو قەزاۋ ناخىەكان بىكەينەۋە، بەلام ئەم جارە بە پۇلنىسى (ناۋەندى ناۋەندو بەشەكانى دەرۋەي ناۋەند) كە لە ژمارە (۰۱) بۇ (۹۹) ۋەردەكرىت؛ بۇئەۋەي جارىكى دى كارەكەمان زانستى بىت. ۋاتە؛

پارىزگاي ھەۋلىر

پارىزگاي ھەۋلىر، پىك دىت لەم بەشەنەي خۋارەۋە؛

پارىزگاي دھۆك

پارىزگاي دھۆك، پىك دىت لەم بەشەنەي خۋارەۋە؛

دوۋ تىبىنى گرنگ

بەكەم؛ گەر لە نەخشەكانەۋە سەرى بىكەين؛ دىبىنىن كە ناۋەندو

قەزاۋ ناخىەكان، سەرىبەخۇيى خۇيان ۋەردەكرىن بۇ سەرژمىرى دانىشتوانو ژمارى تايىمەت بەخۇيان دىبىت. ۋاتە؛ زىادىبوونو كەمبۈنۈ ژمارى دانىشتوان، لەھەر يەككىك لە ناۋچەكان، بەشۋەيەكى رىكۈپىك دىزانىن، بۇ ھەر ماۋەيەك بىمانەۋىت ئامار

رېځهوتنى ھەموو لايىك دەپت؛ بۆلەمدى ھىچ ھەلەمەك، لە كاتى جىيەجىكرندى روو ئەدات.

چارەم؛ پۇللىنكرندى كۆتايى.

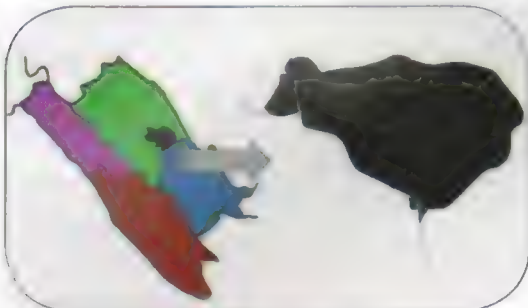
مەبەستمان بېتى، پۇللىنكرندى گەرەكەكانە كە دابەشبوون بەسەر ناوئىندى ھەزاكانى ھەر سى پارىزگاگە ھەرئىمدا، كە جارىكى دى ژمارى سەدى بەكار دەپتەن لەبەر زۆرى ژمارى گەرەكەكان لە ناوئىندى چەند ھەزاو ناحىيەكى پارىزگاكاندا.

كەواتە؛ ژمارى كۆتايىمان، دەپت بە ژمارەكى ھەشت رەقەمى، كە دەپت بە ژمارى شوپنى نىشتەجىبوونى ھەر خىزانلىك ژمارى نۆبەم دەپت بە كۆدى خىزان، كە لە ژمارە بەگەم دەست پىن دەكات تاكو ئەو ژمارە خىزانەكى كە لەو ناوچە نىشتەجىبوونەدا بوونيان ھەيە.

۱/ پۇللىنكرندى گەرەكەكان.

گرنگى ئەم پۇللىنكرندەى كۆتايى، بۇ جىگىركندى شوپنى نىشتەجىبوونى ھەر خىزانلىك، واتە؛ ھەر خىزانلىك ژمارى جىگىرى خۇى دەپت بەم ژمارەبەندىيە، ئەو ھەي زىادو كەم دەكات ژمارى خىزانو ھالەتتە، ھەر خىزانلىك بەپىي شوپنى نىشتەجىبوونى خۇى، مامەلەى لەگەلدا دەكرىت.

ئەم وئەنمەى خوارمە، روونكرندەومە سەبارت بە ناوئىندى سلىمانى، كە دەپت بە گەرەكەكانى ناوئىندى شارى سلىمانى كە ژمارەيان بەتەواوى نازەم، بەلام لەوئەندى دواتردا، نامازە بە سى دانە دەكەين.

لەوئەندى ژمارە (۱۱)دا تەنھا سى گەرەكەك باس دەكەين چونكە ژمارەى گەرەكەكانى ناو سلىمانى زۆرن بۇيە تەنھا نامازە بە سىيان دەكەين.

تېبىنى گرنگ. بۇ ژمارەبەندى گەرەكەكانىش دەتوانىن بەچەند رېځايەك گەرەكەكان ژمارەيان بۇ دابەش، يان لەكۆنترىن گەرەكەكە دەست پىن دەكەين بۇ تازەترىن گەرەكە، يان بەپىي زۆرى ژمارى دانىشتوانى ھەر گەرەكەك، يان بەپىي پىتەكان ئەلەبى، ژمارە بۇ ھەرگەرەكەك دىيارى دەكەين، يان ئەمەش بەسىستى چەقى بازەنەى، لە ناوئىندى گەرەكەكە، بۇ كۆتايى دەست پىن بىكەين، يان ھەموو خالەكانى سەرەمە بىكەين بەيەكە بىكەين بە پىئورى ژمارەبەندىيەكە.

جارىكى دى، ژمارەبەندى ناوئىندى ھەزاكان دەكەينەمە، بەلام بەپىي سىنوورى جوگرافىي ھەموو ناوچەكە بەش دەكرىت، واتە؛ رەنگە ناوچە ھەپت، تەنھا دوو ژمارە وەرەكرىت لە (۹۹) ژمارە، گرنگ ئەومە، كە ئىمە دابەشكارى بۇ دەكەين، تا ژمارە (۹۹). لەبەر ئەو ھەي شىوازىكى زانستىمان پىن دەبەخشىت. لەبەرئەو ھەي ناوچەكان زۆرن، بۇيە جارىكى دى بە ژمارەبەندى سەدى كارەكەمان ئەنجام دايەمە؛ بۆلەمدى پلانەكەمان بۇ چەندىن سالى، پىن كېشە بېت.

پۇللىنكرند

ئەمەى كە لەوئەندەى خوارمەدا دەپتەن، ناوئىندى سلىمانىيە وەك نامازەمان پىدا پىشتەر، واتە؛ ناوئىندى سلىمانى جارىكى دى ژمارەبەندى دەكەينەمە بۇ چەند بەشلىك، وەك لېرەدا دەپتەن كرەوومانە بە پىنج بەشى سەرمەكىيەو.

تېبىنى گرنگ:

لە راستىدا مە ھەموو ناوچە نىشتەجىبوونەكانى ناوئىندى سلىمانىم ئەدەزانى، بۇيە كرەوومە بە پىنج بەشەو ئەگەرنا ھەر ناوئىندى، يان ھەزاى پارىزگاگە چەند ناوچە نىشتەجىبوونى تىدا بېت، دەپت ئەومەندە ژمارى تىدا بېت، يان دەكرىت بەومەندە ژمارەمە، واتە؛ گەر ناوئىندى سلىمانى، گرا بە (۲۰) ناوچەى نىشتەجىبوونەمە، ئەوا لەبىرى (۵) ژمارە، (۲۰) ژمارە وەرەكرىت. ناوئىندى سلىمانى كۆدەكى برىتە لە (۱۰۱)/ پىك دېت لەم بەشانەى خوارمە، كە لە وئەكەدا روون كراوتەو.

روونكرندەومە گرنگ؛ لە دابەشكارى ناوئىندى سلىمانىدا، ناوچەكانەم بۇيە بە رەنگ نووسى، وەك ناوچەى سەوزو بەمەيى سوورو شىن، لەبەرئەو ھەي دەپت ئەوكاتەى كە بىريارى جىيەجىكرندى ئەم پلانە دەكرىت، لەگەل پارىزگارى پارىزگاكانو شارەوانى ھەر سى پارىزگاگە، لەسەر نەخشەى راستەقىنە بزانىن ھەموو ناوچەكانى نىشتەجىبوون لەسەر نەخشە ناويان چىيە؟ ھەرودھا دىيارىكرندى ئەم ناوو ژمارەبەندىيەش، بەپىي

چون مامه له کهل نافرتهی گریاردا ده کهیت؟

٦. بهیومنیت پتھو بکھ:

۷. به هره هه مه جوړه گانی بدوینه:

۸. به خیرایی سهرنجی رابکیشه:

۹. گفت و گفت جوان بیت،

چون باومر به نافرمتيك دهينيت؛ تا شمه كيك لى
بكرت؟

۱. چاڭ بزانە، کە ژبانی ئافەرت، بە دەوری پەیمەندیەکانی
لەگەڵ کەسانی دەروێردا دەسووڕێتەوە:

۲. ناگات له پالنهرمکانی کرینو فروشتن بیت:

۲. ورده کار پیه گانی بی بلی:

۴. پهلوی لی مہکہ:

۵. متمانہ و دنیایی پی بندہ:

هەستىك بۆ بريار

پۇژان عبدالرحمن

لەسەرە ھەبوو، بريار ۋاي لىكردم، گە ھەردەم بىروام بە خۆم ھەبىت، قەت بىھىوا نەبم، ھەر ئەو تووسىنە كۆرتو بىرواتاو جۈاننى كە لە برياردا چاپ دەكرىن، بە شىۋىيەك دەبنە ھۋى گورائىكارى لە ژيانى مەرفەدا، كە نە ھەست بە گوشارو ماندووبوون بىكات، نە بلى، ئەمە قورسەو بە من ناكرى، ئەو نووسىنانە، ئەو وىنانە، ئەو ژياننامانە بەگشتى، ئەو بابماتەنى ناو گۆفارى "بىريار" وردە وردە ژيانى منيان گۆرى من ھەستەم كردە، دەتوانم بىم بە كەسىكى تر.

من كچى خىزانىكى موسلمانم، نوپۇزم دەكرىدو رەمەزانان بەرۋوزو دەبووم، بەلام كچىك بووم بى سەربۇش و جلۇبەرگى شىۋاي ئافرىتانى موسلمان لە مال دەجوومە دەرو بۆ ھوتابخانەو بازارو بۆ ھەموو شوپىنك، ھەر بەو شىۋىيە دەپۇشتەم، يەككىك لەو كارىگەرىيە باشانەى كە گۆفارى بريار لەسەر من ھەبىوو، ئەو بوو كە بىم بە بالاپۇش.

گۆفارى بريار بەرمەبەرە شىرىنى بالاپۇشى بى بەخشىم... بەرە بەرە ۋاي كردە، ھەز لە بالاپۇشى بەكمەو لە (۲۰۱۵/۲/۲۵) بووم بە بالاپۇشو بريارم دا، ھەتا ماوم بالاپۇش بەو يارمەتى كەسانى تىرىش بىدەم، تا بىن بە بالاپۇش. ھىۋاي تەمەندىژى بۆ ستافى گۆفارى بريار دەخووزم داواكارم لە خۋاي گەورە، پاداشتى بەخىرتان بەداتەو...

ھەر لە سەرمەتاي تەمەنمەو، شەيداي خويندەو بووم، جا خويندەو ھەرجى بوايە، ھەرجىم بەردەست بەكەوتايە، دەمخويندەو.

لە ھوتابخانەدا، لە يانزەى زانستى بووم، كچىك بوو بە ھاورپم، بە تىبەرىپوونى كات بووين بە خۆشەويستىن ھاورپى يەكتىرى، ھاورپكەم دەيزانى كە زۆر شەيداي خويندەو، گۆفارىكى بى ناساندىم، كە مانگانە دەردەجوو، ھەر لە يەكەم خويندەو، ھەستەم بە چىژىكى زۆر كردو سەرنجى راكىشام، تا ۋاي لىھات، ھەموو مانگىك خۆم سەردانى كىتەبفرۆشىيەكانى بەردەكى سەرام دەكرىدو دەمكىرى. ئەو گۆفارە گۆفارى "بىريار" بوو، گەورەترىن كارىگەرى ھەبوو لە ژياندا.

لە كاتىكدا كە لە بۆلى دوانزەى زانستى بووم، زۆرجار پىۋىست بوو مەلزمە بەكرى، يان كۆپى بەكم، ئىتر من لە پال ھەر مەلزمەكەرىن كۆپىكرىدنىكدا، گۆفارىكى بريارم دەكرى. گۆفارى بريار ئەو ھەندە كارى تىكردم، لە ھەموو بوامكانى ژياندا رەنگى دايەو، ھەر لە بوارى خويندەو ھوتابخانەو، بگرە تا بوارى كۆمەلايەتى ھەلسوكەوت لەگەل ھاورپى دراوسىدا، تەننەت لەسەر شىۋازى قەسەكرىدو ئەو وشانەى كە لە قەسەكرىدا پىۋىست بوو، بىان سەرمەو، يان ئەو وشانەى پىۋىست بوو، بىانھىنمە ناو قەسەكانمەو، كارىگەرى

دىدارى ھەقتانە

ھەموو رۆژانى شەممە، لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۱۱/۷ بە داۋا، كاتزمىر ۲:۳۰

خولەك، لە دىدارىكى كراۋەدا، لەگەل (د. عادل شىخانى) دا لە خزمەتتاندان.

ھاتن بۆ ھەموانە

ناونىشان: سلىمانى- ھۆلى سەنتەرى پەرەپىدان- تەلارى نازادى مۆل-

بەرامبەر پاركى نازادى

دەتوانن بە "SMS" پەيوەندى بەم ژمارەو بەكەن:

۰۷۵۰۱۹۸۹۸۷۲

نەيىنچە كانى سەركەۋتنى لە بازارى رايەلەدا (نيتۆرك ماركىتىنگ)

سەركەۋتنى، يان شىكست لە ۹۰ پۇژدا

۴-بېيۇستە داھاتتان چەند بىت؟

بېشېبىنى ھەبۇونى كارىك، زۇرىنەى خەلك دوچارى ترسو سترىس دمكات، ئەۋەش بۇيان دمىت بەھۇى ھاتنە دمروە لە "ناۋچەى ئارام" (comfort zone) ى خودو روبەروبونەۋە لەگەل بېشەتاتى بېشېبىنى نەكراۋو مەترسىى جۇراۋجۇر، بەلام سەربارى ھەموو ئەمانە، ھەبۇونى كارىك كە بەتەۋاۋى خەزى خۇمان بىت، تەنھا رېگاپەكە كە دمتوانىن پشەبستىن بە خۇمانو ھەلومەرچى گونجاۋمان بۇ فەراھەم دمكاتو لە روۋى دارايىو پرومكاني دىكەپشەۋە بە سەركەۋتنى ھەتمىمان دەگەپەنەت. تۈيۈنەۋمەكان ئەۋە نىشان دەمدن، كە تەنھا ۱% ى خەلكى دونيا دمولەمەندىن. لەم ژمارەپە، ۷۴% خاۋمنى كارى خۇيانىن. لە ۱۰ چركەدا، كارىكى مالىي

نيتۆركى ماركىتىنگ چىيە؟ پىشېنەى نيتۆركى ماركىتىنگو

گەشەكردنى

لە ھەزە زىادىۋەمەكان لە دونىادا، ھەز بە ھەبۇونى "كارى دارايپە"، خەلكى سەرانسەرى دونيا وردەوردە پەى بە گرنگى ئەم خالە دەپەن كە خاۋمنى كارى خۇيانو خاۋمنى خۇيان بن. ھەر بەۋ شىۋمەپەى كە (ج.پاۋل گىتى) چەند سالىك پېشتر، نىشانى دا، "بۇ بەدەستەپەننى سەركەۋتنى ۋاھىيى لە ژياندا، بېيۇستە خاۋمنى كارى خۇمان بىن". تەنھا ئەۋ كاتەى كە خاۋمنى خۇتانىن، بابەتەكانى ژىرمەۋە لەۋىر كۈنترۆلتاندا دەپن؛

۱- لە كۆى كار بىكەن؟

۲- لەگەل چ كەسكىدا كار بىكەن؟

۳- چۈن كار بىكەن؟

لە ۱۰ سالی ئاينىدىمدا، بىگات بە ۷۰۰ مىليارد دۆلار. ھالى ھازىر ۲۵۰ مىليۇن كىرىرى چالاك لە زياتر لە ۱۲۵ ولاتى دونياو بەم كاروۋ سەرقالزو ئەم ژمارىمىش بە شىۋىيەكى بەردەوام، سالانە ۱۰٪ زىاد دەكات.

ولاتانى پېشەنگ لە NM، ھاۋكات رېژى دانىشتوانيان كە ئەم شىۋازە بەكار دەھىنن، برىتىن لە:

كەنەدا	۲٪
ژاپون	۳٪
مەكسىك	۱٪
تايۋان	۸٪
بە رىتانيا	۱٪
ويلايەتە يەكگرتوۋەكان	۲٪

ژمارە نامايىشكراۋەكان نىشاندىرى ئەمۇن، كە شىۋازى NM ئەو كات نۆى بوۋە، چۈنكە ئەم نامارە لە سالى ۲۰۰۲ ئەنجام دراۋە، بەلام دۋى تېپەرپوۋنى سىيازە سال بەسەر ئەو سەرژمىرىيەدا، نامارەكان نامازە بە بەردۈپىشچۈۋىنىكى باش دەكەن لەو بواردە.. بەشىۋىيەك كە لە نامارو داتاي سالى ۲۰۱۵، پېژمەكە زۆر زىادى كىردۈۋە، لەگەل ئەمۇشدا كە ھەموو سەرچاۋەكان، نامازدىان بەۋە كىردۈۋە، كە ئەم نامارنە بە نىزىكى دانراۋن؛ چۈنكە ھىشتا سالى ۲۰۱۵ تەۋاۋ نەبوۋە.

نامارى ۲۰۱۵

بۇ سالى ۲۰۱۵	
نوستىراليا	۲۵٪
كەنەدا	۲۶٪
ژاپون	۵۰٪
مەكسىك	۱۰٪
تايۋان	۶۷.۵٪
بە رىتانيا	۴۸٪
ئەمىرىكا	۵۰٪

نېتۋىركى ماركېتىنگ، بەرپاستى لە ھالىتى بىلەن ۋەدەيە بە ھەموو شۇنچىكى دونياداۋ ژيانگەلى بېشۋامارى لە سەرئەسەرى دونيادا سازكردۈۋە.

شىۋازى NM لە راستىدا لە ھەموو جىگايەكدا ئەم نۇمىدە دەدات، كە دىتۋانن دەرمانىيان زىاد بىكەن و شىۋەى ژيانىان باشتر بىكەن.

لە مەيدانى نېتۋىركى ماركېتىنگدا، ھەتا دلتان بىيەۋىت داستانگەلى موعجىزەناسا لەمبارى دولەمەندىۋونى كەسانى دەستكۈرتەۋە، دەپىننۇ دەخۇننەۋە.

NM لە پىراھاتتىرىن كارەكانى دونيايە. بە گۈزارىشى "گۇفارى SUCCESS"، "نېتۋىركى ماركېتىنگ" بەھىزىتىرىن پىكارى دەست گەشىتنە بە كىپار لە دىيەى ۱۹۹۰ ۋە دۋى ئەۋدەۋ.

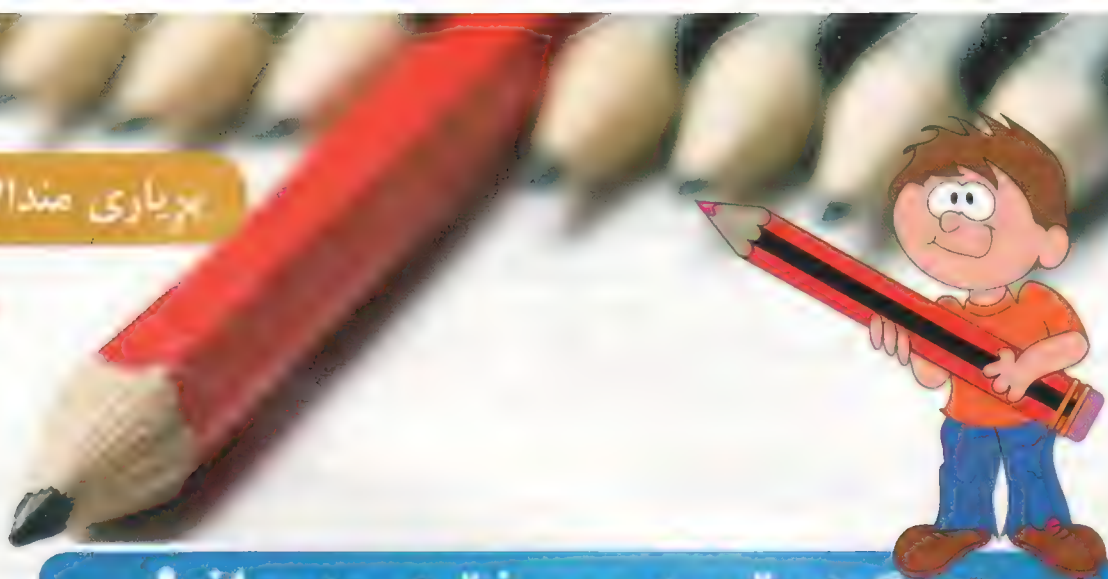
نۆى دروۋست دەپىتو نىزىكەى ۲ مىليۇن ئەمىرىكايى لەپىگەى كارە مالىيەكانەۋە، دەرمانەتگەلى جەند مىليۇن دۆلارى بەدەست دەھىنن. باشتىرىنۇ ناسانتىرىن پىگا بۇ دەستپىكىردنى كارىكى مالى، برىتىيە لە نېتۋىركى ماركېتىنگ (NM). لەم سەردەمەدا وشەى نېتۋىركى ماركېتىنگ كەۋتۈتە سەر زمانو زۆرىنەى خەلكى دونيا بىستۋىيەتى. خەلك، چ راستەۋخۇ، يان ناپاستەۋخۇ، چ لە پىگەى كىرىنى بەرھەمەكان لەو كەسانەى كە كارىان برىتىيە لە نېتۋىركى ماركېتىنگ، لەگەل ئەم بازىرگانىيەدا سەرۋىكارىان ھەيە.

نېتۋىركى ماركېتىنگ، شىۋازىگە بە ۵۰ سال پېشىنەۋە. ۷/۷ مىليۇن كەس لەۋىلايەتە يەكگرتوۋەكانى ئەمىرىكادا بەم شىۋازەۋە سەرقالزو ھالى ھازىر ئەم كارە لە ۱۲۵ ولاتى دونيادا بىرۋى ھەيە. تا ئەم مېزۋە، لە ماۋەى ھەر ھەفتەيەكدا، ۱۵۰ ھەزار كەس لە سەرئەسەرى دونيادا لە كارەكانى ئەم شىۋازە كارە لە ھالى زىادىۋوندىان. ئەم ژمارىيە تىكىراى ۲۱۴۰۰ كەسە لە ھەر پۇژىكدا. بە پىشتەستىن بە قەسى جۇن كالنچ (John Kalench) نوۋسەرۋ نېتۋىركەرى بەناۋىبانگ، "NM" گەۋرەتتىرىن دەرھەتە لە دىرژاى مېزۋى دونيادا. "نېتۋىركى ماركېتىنگ تەۋۋى نايىندەى دونيايە!

نېتۋىركى ماركېتىنگ پىكارىكى دابەشكىردنى بەرھەمەكانو خىزمەتگۈزارىيەكانە بە ھەتا كۇتا كىپار. پىكارىكى تايبەت بۇ دابەشكىردنى كالۋو بازىرخستىن NM. ناۋىتەيەكە لە {دوۋ تۋانا} مافى نۆپنەرايەتىۋ دەرمانەتى ھەلگشاۋ. مەرجى سەرمايەى سەرھىتابى كەمۇ مەترسىيەكى زۆر كەمە. لەم پۇژىدا، ئىنتەرنېت بەمۇ پۇلە بەرچاۋەى كە لە دونيادا دىمىگىرېت، پادەى بازىرگانى ئەلېكترۋىنى (e-commerce) زىاد كىردۈۋە. ھەر ئەم كارەش سەرگەۋىتى NM بەتەۋاۋى بەدى ھىناۋە.

زۆرىنەى كۇمپانىيا سەرگەۋىتىۋەكانىش، {لە پال پىكارى كۇنى دابەشكىردن} سوۋد لە NM ۋەردەگىر بۇ دابەشكىردنى كالۋو خىزمەتگۈزارىيەكانىيان. ئەم كۇمپانىيانە برىتىن لە كۇكاكۇلا (Coca Cola)، جىلېت (Gillette)، كۇلگەيت-پالۋىلىف (Colgate-Palmolive)، ئىم-سى-ئى (MCI)، سىپرېنت (Sprint)، ئەى-تى-ئەندىتى (AT&T)، رېكسالى (Rexall)، پېرىمېرىكا (Perimerica)، ئاى-بى-ئىم (IBM) ۋە جەنەرالى مۆتۈرز (GM).

شىۋازى NM بۇ يەكەمجار لەسالى ۱۹۹۵ لەلايەن كارگەى تەۋاۋكەرە خۇراكىيەكانى نوتىرېلىت (Nutrilite Food Supplement Corporation) لە ۋىلايەتە يەكگرتوۋەكاندا بەكار ھېنرا. ناۋى ئەم شىۋازە، بەدېرژاى سالىنى راپۋىرۋو لە "شىۋەى فرۇشتىنى راستەۋخۇ" بە "بازارپاسازى جەند ئاستى، يان جەند لايى (MLM)"، "بازارپادى رايەلە" ۋ "بازارپاسازى رايەلەى ئەلېكترۋىنىك" كامىل بوۋە. بىنەماى ئەسلىۋ بىنچىنەى ھەموو ئەمانە پىكەۋە، ھىچ جىاۋازىيەكى نىيەۋ برىتىيە لە دابەشكىردن بازارپادى بەرھەمۇ خىزمەتگۈزارىيەكان. لە سالى ۱۹۹۵، لە سەرئەسەرى دونيادا، بىرېك بە تىكىراى ۱۰۰ مىليارد دۆلار لە كارى NM لە ئالۋگۇردا بوۋە. پېشىبىنى دەكرېت ئەم ژمارىيە،

ھەرگىز بۇ سەرۋو خۇت مەرۋانە!

كرد، لە كاتىكدا خۇدا ھەرمانى گەردوود، گە دەستپاك و ئەمىندار بىنو
يەكلىمان خۇشبویت! دواتر بەھىۋاشى جانتاكەى گەردوود سەپرىكى
كرد، پىنووسە سوورە لەعنەتتەكەيە!
ھەۋلى دا بىگىرەت بە دەستىيەۋە، بەلام ھەستى دەگرد پارچەيەك
ناگرى بە دەستەۋەيە! جانتاكەى داخستەۋە چەندجارك سەرى
راۋشانەۋە!

بە خۇى دەگوت: باشە ئەمگەر سەبى ئاسۇ پەرسى: نايە تۇ پىنووسە
تازەكەى مەنت ئەمبىنەۋە، جى پىيلىم؟ بەدەم ئەۋ ھەنەۋە چاۋەكانى
چوۋە خەۋو بەتەۋاۋى خەۋى لىكەۋت!

بۇ سەبى كاتىك بە ئاسۇ گەيشت لە ھوتابخانە، ئەك ھەر پەرسىيەرى
پىنووسەكەى لى ئەگرد، بەلكو بە روۋىيەكى خۇشەۋە، پىشۋازى لىكردو
بانگىشتى گەرد بۇ خەۋى ئىۋارە! پاشان ھەم سەپرىكى ئاسۇى گەردو
لەبەرخۇيەۋە گوتى: ئەمگەر دەزانىت ئەۋ كەسەى بانگىشتى دەكەيت،
دوۋىنى جى لەگەلدا گەردوۋىت!

خۇ ئەمگەر بىزانىيە چ تاۋانىكى بەرامبەر گەردوۋىت، ھەرگىز بانگىشتى
نەدەگرد! چۈنكە ھەمىنى ھەۋرەت دزە، جەردەيە! دزى لىكردوۋىت!
دەۋى تەۋاۋىۋىنى دەۋام، ھەم گەرايەۋە مەلەۋە، بەلام ئەمەۋى ھەلى
كەمىك باشتر بوۋ لە دوۋىن، داۋى مۇلەتى لە دايلىك باۋكى گەرد! تا

رەنگەى بەدن! بۇ ئىۋارە بىروات بۇ دەۋتەكەى مالى ئاسۇى ھەۋرەت!
دەلىك باۋكى رەنگىريان لى ئەگرد، بەپىچەۋەنەۋە بىرك پارەشيان
بى دا! بۇنەۋى دىيارىيەكى خىجىلانە بۇ ئاسۇى ھەۋرەت بىركىت، ھەمىن
بەم ھەلۋىستەى دايلىك باۋكى، زۇر دىخۇشبوۋ، پاشان دىيارىيەكى بۇ ئاسۇ
كەرى، دواتر پىنووسەكەى بە دەستەۋە گەرتو نوۋسى ھەۋرەت ئەزىزەم
ئاسۇ: ھەۋادەم خۇتو خەنەۋادەت ھەمەۋ سالىك پىكەۋە بە خۇشەى
زىان بگوزەرتىن.. ھەۋى زىيانىكى ئاسوۋدەۋ لىۋانلىۋ لە سەركەۋىتو
بەختەۋەرىت بۇ دەخۋازەم، ھەۋرەتەم دەزانەم كاتىك ئەم دىيارىيە
سادەيە ھەلەمچەرى سەرت سۈرەمەننىت! چۈنكە لەگەل دىيارىيەكەمەنە،
پىنووسىكى سۈرى جەۋان دەمىننىت، لە راستىدا نازەم جى بلىم! چۈنكە
لە شەرمەزىدە دەتۈمەۋە تەكت لىدەكەم بىمىۋەرە لە ھەلەيەى گەرد!
بۇ رۇزى دواتر ھەمىنەۋ ئاسۇ سەرقالى شىكارى رەھىنان بوۋن،
ھەر يەكلىكان بە پىنووسىكى سۈرى تازەۋ جەۋان! زەردەخەنە لە
چاۋەكانىيان دەپارى!

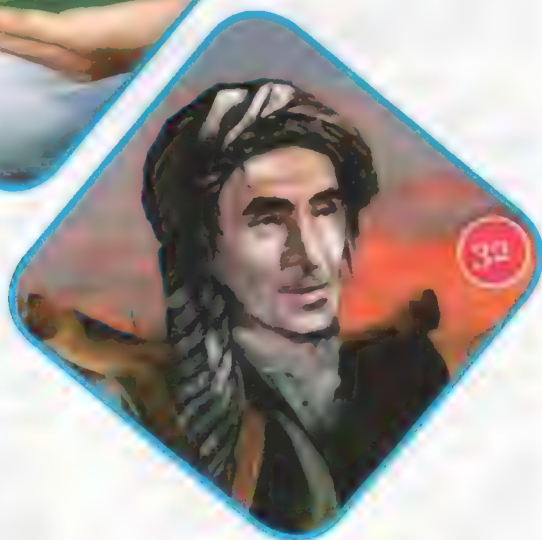
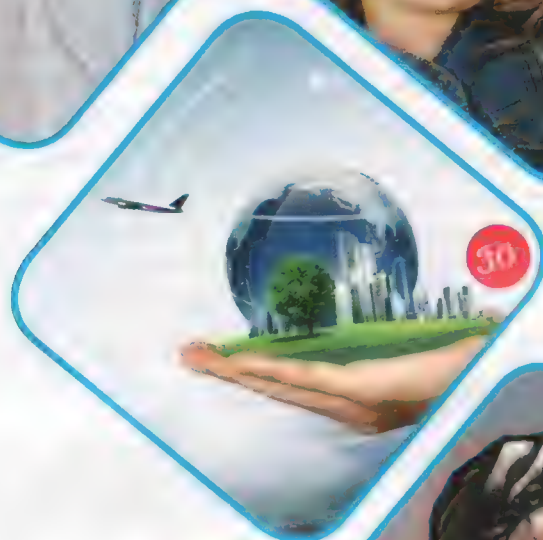
سەرجاۋە / <http://haybinyakzhan.blogspot.com>

ھەمىن «لە بۇلى پىنچەمى سەرقالى بوۋ، رۇزىكان بەسەرسۈرمانەۋە
بۇ ئاسۇى ھەۋرەت رەۋانى، گە لە تەنىشتى خۇى دادەنىشت، بە
پىنووسىكى نوۋو جەۋان سەرنجەركىش ۋەنەكانى دەنوۋسىيەۋە، پاشان
سەپرىكى پىنووسەكەى دەستى خۇى گەردو ناھىكى ھەلەكەشۋ سەپرىكى
راۋەشانەۋە بەجەسەرتەۋە لەبەرخۇيەۋە گوتى: ھەمەۋ رۇزىك ئاسۇ
بە جەۋبەرىگىكى نوۋو پىنووسىكى نوۋو دەردەكەۋىت، خۇزگە مەنىش
ۋەكەۋ ئەۋ دەۋلەمەند بوۋمايەۋ بىتۈنەيە ھەر رۇزى بە پىنووسىكى
نوۋو بىنوۋسە.. پاشان گوتى: خەۋدەيە بۇجى مەن لە خىزانىكى ھەۋرە
نەدارو كەمەرمەنت لەدەك بوۋم!! بۇجى زىانەۋ گوزەرقانى زۇرەنەى
ھەۋرەكەم زىيانىكى لىۋان لىۋە لە سەرمەۋو سامان! بەلام مەن مىندالى

مالىكى ھەۋرەم بىيەشەم لەۋ ھەمەۋ خۇشەۋ رەھەيەتە!!
چەندە جەزم دەگرد جەۋبەرىكى مەنىش ۋەكەۋ جەۋبەرىكى ئەۋانەۋ
پىنووسى مەنىش ھەۋشەۋە پىنووسەكانى ئەۋانەۋ پاسكىلو يارىۋ
بەمەستەشەۋ تۇپى باشە ھەۋەۋە، ھەمەۋە ھەۋرەكەم!
لەنەكاۋ خەمەلەتەكانى پەچراۋ ھەۋەۋ نىۋ بۇل، بىرى لە قەسەۋ
نامۇزگارى مامۇستەكەى گەردەۋە گە ھەمەشە دەيگوت: (رۇلەكانەم،
ھەرگىز مەرۋانە بۇ سەرۋو خۇتەن، بەلكو بىروانە بۇ ئەۋەنەى
باروگوزەرانىان لە ئىۋە خەۋرەتە)!

ھەمىن كاتىك ئەم نامۇزگارىيەى بەمەر ھەۋەۋ، بە خۇى گوت: بەسە
بۇ مەن گە فەرخەۋازىكى سەركەۋەتوۋم، راستە مەن لە روۋى ئابوۋرەيەۋە،
لە مالىكى ھەۋرەت زىان دەگوزەرتىم، بەلام لە مالىكەم گە لىۋانلىۋە لە
سۇزو مەھەربانى، گە بىنەماى مەلەكەمان لەسەر خۇشەۋىستىۋ رەزگەرتىۋ
ئاسوۋدەۋى بىناتىراۋە پاشان زەردەخەنەۋەكى گەردو بەناگا ھەۋەۋ، ترسا
لەۋەى كەسەك چاۋى لىۋوۋىت كە خەمەلى پۇشتەۋە، دەۋى تەۋاۋىۋىنى
دەۋام، ھەمىن بەخىرايى بەرەۋ مەل پۇشتەۋە، بەلام جەۋاز لە رۇزان،
ئەمەۋ نىگەرانەۋ خەمەۋ بوۋ، كاتىك گەيشتە مەلەۋە، جەۋاز لە رۇزان
جانتاكەى ھەۋرە داۋ سەرى خەستە سەر ئەۋنۇكانىۋ دەستى گەرد بە گەريان!
دەيلىك زۇر ھەۋلى دا ھەۋرى بىكەۋە، لىۋى پەرسى كۆرى شىرەنەم،
جى روۋى داۋە بۇجى دەگەرت!

ھەمىن گوتى: ھىچ شەتەك نەۋەۋە، تەنەۋە كەمەك سەرم نازارى ھەيە!
دەيلىك رۇشت، چەيەكى گەرمى بۇ ھەنە، بەلام ئەسەرىنەكانى ھەمىن
ۋەكەۋ دۇپەباران ھەۋنەۋ دەھەنە خەۋەۋە، پاشان ھەۋرەۋ بوۋەۋە
كەمەك بىرى گەردەۋەۋ دۇۋبەرە لە خۇى پەرسى: بۇجى ئەم كەرمە

گاہ شہ پیدان

خواردنه وه كهوولييه كان ۲۱۱

و: يه حيا محهمه د عهلي

ن: د. حسان شمسى پاشا

۲- ناپا كه مېك خواردنه وهى كهوولى سووبه خشه؟

لەنيو پزېشكانو خەلگانى رۆژناو، پېرۆكمېك ههيه دهليت، خواردنه وهى كه مېك كهوول، رېژمى مردن به جهلدى دل كسم دهكاتوه، له بمرنه وهى برى كوليسترولى بېسوود (HDL) زياد دهكات.

تويژره يابانيه كان بۆيان دهره كوتوه، نمو مادده يه برى (HDL) بهرز دهكاتوه، له بنچينه دا له تويكلى ترى سووردا ههيه، بى دهگوتريت: (Resveratrol). كهوابيت: بۆجى خومان بهمينه بهر زيانه كانى كهوول، له كاتيكدا هه مان سوود له ترى سروشتينا ههيه؟

هر نه ممش نا، خواردنه وهى كهوول، رېكه خووش دهكات بۆ جهلتهى دل، لهو كساندا كه خوڻه بمره كانى دليان تهسكبووتوه، ههروها دهليت بههوى سئنگه كوزى تيكچوونى ليدانى دلو تيكچوونى ماسولكه كانى دل، له نهجامدا مرى لىناكو.

زۆربى مردنو پشيوپه كان، لهو كساندا روو دهكات، كه پتيان وايه كه دهخونه مو برىكى وا نيه، يان نهوانى پزېشكان رپيان بى دمهنو گوايه برىكى ديارىكراو زيانى نيه!

۳- كارىگه ريه گشتيه كانى نهلكول لهسر تهنرووستى:

له رووى زيانه تهنرووستيه كانه وه، سائتمه تريك لهجهسته ناميتيت زيانى نم زهرى بى نهكاتو كارىگه ريه كانى بهسر جهسته وه بهم قوناغه يهك بهدوى په كاندا دهروا:

* دلخونسى يهكى له رادمه ددر (Euphoria) به جۆرېك كهسه كه ههست به متعانه بهخوبوونو نازايه تى دهكاتو تواناى برپاردنى دهگوتريت.

* قوناغى ورووزان (Excitement) تپيدا كهسه كه ههست بهكشه دهكات له تيكه پشتنو بيرهاتنه وه، جموجولى ناهاوسهنگى لى دهپنريت، بپينى تيك دهچيتو باويشكى زۆر دهپيت.

* قوناغى پشينو (Confusion): دهپنيت توندوتيزمو گۆشه گيره وه ههست بهنازار ناكات (وا دهزائيت بووه به سۆپه مان)

* قوناغى وروپو (Stupor): كهسه كه بهزه حمت دهجووليت، وهك نهويه كاردانه وهى نهوابيت، لهنيوان هۆشو بپهوشيبدايه وه دناليتيت بهدمست رشانه وهى كه بههزموه

* قوناغى لههوشخوچوونى تهواو (Coma): كه به دواى خۇيدا مردن دهپنيت، گهر بهردموام بپت له خواردنه وه.

به ويستى خودا، له زمارى دهاوتودا باسى كارىگه ريه كانى بهسر ههريك له كۆنه نده كانى جهسته وه دهكهن

۱- مەترسپه كانى خواردنه وه كهوولييه كان:

خواردنه وه بهكشه لهكشه گهروم كانى ولاتانى رۆژناو، بهشيوپه كه نيستا، دواى جگه رهكيشان، به دووم هوكارى مردن داهمريت له نه مريكا، ههروها برى نمو زيانه نابوورپانهى له نه مريكا دهكوت ببهوى خواردنه وه كهوولييه كانه وه، دهكات زيات له (۱۰۰ مليار) دۆلار له ساليكا.

له تويژينه وهى كه نووى كوليژى شاهانهى پزېشكى بهرپانيدا هاتوه، (مرووف هيج شتىكى نمدوزيه وه، هاوشيوه كهوول خووشى (كاتى) بى ببهخشيت، لهه مان كاتيدا هاوشيوه نيه له ويرانكردى تهنرووستى زيانيدا، ههروها بپونه به له درووستكردى ئالودمبوون، زهرىكى كوشندمو زيانكه لىكى كۆمه لايه تى مەترسپه ره).

سهرچامه كان كۆكن لهسر نه وهى، نيوى تاونه كانى بهرپانيدا، كهسانى سهرخوش پتيه لههستو ستيهكى روو دوه كانى هاتوچ، بههوى خواردنه وه روو دهكات، ستيهكى روو دوه كانى خوكوشتنو پتيه يهكى دهستدرىزى ستيهكى بۆ منالان بههوى خواردنه وه وه. ههروك نامزمش دهكمن بهوى يهك له جوارى پياوانو يهك له دى نافرمانيك كه مادده كهوولييه كان دهخونه وه، نهوئنده دهخونه وه له نهجامدا خيزانه كميان، يا كارمه يان، يا تهنرووستيان، يان هاوريكانيان لهدمست دمهن

بهكم شت كه لهفرمانه كانى ميشت لهدمست دمهريت بههوى كهووله وه، برىتيه له لاوازيوونى تواناى كۆنترۆلكردنو زالبوون بهسر ههست، لهدهستدانى تهركىز، ههروها ورده ورده جالاكى ميشت جهسته داهميه زت ههرحه نده برى كهووله كه كميشت بپتا ههروها نمو ويرانكارپه يه له شانه كانى لهشا روو دهكات، له نهجامى خواردنه وهى تهنه جارېك نهلكوول، رهنكه بپت به ويرانبوونيكى ههتاها تايو جارېكى ديكه جاك نهپتته وه.. بۆيه جلى سهرسامى نيه، بهيامى پيرۆزى نيسلام، خواردنه وهى كهوولى قهدهغه كردوه، ههرحه نده بهركمى كهم بپت

له راستيدا نهلكوول تهنه زهره كه رېكه پيراه وه له جيهاندا بازركانيى پيوه بكرىت، لهههر جيكه يهك بهموت زۆر بهناسانى دهست دهكوت، نمو كسانهى دهررونيان نااوامه، هاناى بۆ دهيم، وهلى له كوتاپيدا تووشى تيكچوونى تهواو كهسپتى دهرونيان ويران دهپت به نه خووشى (Psycho-pathic Anomaly). تهنه پيكيك خواردنه وه رهنكه بپت بههوى زههراويپوون، ماخولانو تهمهلى، ههروك دهپت بههوى مستيو ئاگاله خونه مان، بهلام نهوانى بهردموام دهخونه وه، سهره نجام ههرو موشته بالكان لهدمست دمهنو دهن به كسانيكى نهخواراو.

سوودەكانى مۇز

۶- كېتىش داپەزاندەن: مۇز بە سىستېمىكى باش دادەنرېت لە لاواز كەردىنلا، بە بەكارھېتەننى مۇز لەگەل ماستى بېچەورېدا خواردىن بېكەمە دەپىت بەھۇى لاواز كەردىن داپەزىنى كېتىش. خواردىن شەش دانە مۇز لەگەل جوار كۆپ ماست، كە جەور نەپىت، رۇزانە بۇ ماوەى ۱۰ رۇز، باش ئەو دەتوانرېت، مۇزەكە بگۇرېت بۇ سەوزە.

۷- كېتەكەكانى سوورى مانگانە: خواردىننى مۇزى لېنراو لەگەل ماستدا، چارسەرىكى جالاكە بۇ ئەوانەى كېشەى سوورى مانگانەپان شەپە تووشى خوين بەرېوون دەپن، ھەروەھا يارمەتتى زۇربوونى ھۇرمۇنى پىرۇجىستىرۇن دەدات.

۸- يادەمەرى خەمۇكى: مۇز تىرېپتۇفانى "كە جۇرېكە لە پىرۇتېن" تېداپە، ئەم پىرۇتېنە لەش بۇ ھۇرمۇنى سىرتۇنېن دەگۇرېت كار دەكات بۇ ھەست بە خۇشېكرىن باشېوونى مەزاج، بە جۇرېك خواردىننى مۇز، وات لى دەكات بېر لە خواردىن ھېورگەرەو نەگەپتەو، ھەروەھا بوونى فېتامېن B6 بە پىزىمەكى باش، ئاستى شەكر لە خويندا پىك دەكات، ئەمەش يارمەتتى باشكرىن مەزاج دەدات.

۹- جوانى تەندرووستى قۇ: مۇز تەنھا سوودى بۇ لەش نېپە، بەلگە بۇ قىزىش بەسوودە، بەھۇى دەولەمەندى مۇز بە پۇتاسىيۇم كارېوھىلەراتو فېتامېن زەپتەكان، ئەمانەش يارمەتېدەرن بۇ نەرمكرىن پاراستىنى قۇ لە وشكېوونەموو جوانى پەونەقو بىرىسكە پىن دەبەخشىت، ھەروەھا يارمەتتى پاراستىنى قۇ دەدات لە زىنەكانى پېسېوونى ژىنگەو پىگرە لە گەشەى كېتىش.

۱۰- پىست: بەھۇى بوونى ژامەپەك لە توخمە خۇراكىيە گرنگو پىوېستەكان لە مۇزدا، وەك فېتامېن سىو ئەو B6 ۋە B12 ۋە پۇتاسىيۇم مەگنېسىيۇم، ئەم توخمەنە يارمەتتى پوونى باشكرىن جوانكرىننى پىست دەدەن. دەتوانرېت ماسكى تاپىمە لە مۇز درووست بىكرىت بۇ پاراستىنى پىست لە وشكېوونەموو لاپردىن خانەى مردوۋەكانى پىستو پارىزگارى لە چىرچولۇجېوونى پىستو پىزگارىبون لە سووتاۋى پىست بەھۇى تېشىكى خۇرمە، ماسكەمەش بەم شېومە درووست دەكرىت، مۇزىكى شىلراو پەك كەچك ھەنگوېنى بۇ زىاد بکەو جوان تېكېان بەد، پاشان ئەم بېكەتەپە بەدە لەپىستى دەمو چاۋو مل، بەپىنەوې بەرچاۋ بکەوېت، بۇ ماوەى ۱۵ خولەك، پاشان بە ناۋىكى شەتېن بشۇردىت.

۱۱- نافەرتى دووگېان: خواردىننى مۇز، بۇ نافەرتى دووگېان زۇر بەسوودە: بەھۇى بوونى ھەموو بەھا خۇراكىو فېتامېن توخمە خۇراكىيە گرنگو بەسوودەكان تېدا، سەرمەى بەسوودى بۇ كۆرپەلە.

www.livestrong.com- www.babycenter.com

www.parentingweekly.com- www.medicalnewstoday.com

مۇز پەكەكە لە مېو بەسوودەكان، لەھەمان كاتىشلا تامى خۇشە، سەرمەى سەرھەلەنى مۇز بۇ مالىزىيا دەگەپتەو، پاشان لە سەدەى شەشەمى زاپىدا، مالىزىيەكان بۇ ھېندىستانىان بىردوۋ، دواتر بە چىنو زۇربەى ناۋچەكانى دېكەى جېھان گەپتەو. مۇز جەند پەنگىكى ھەپە لەوانە زەردو سوورو نەرخەوانى سەوز، زۇربەى بەھا خۇراكىيەكانى تېداپە لەوانە:

* فېتامېن (C, B6).

* پۇتاسىيۇم ناسو پىشالى تېداپە.

* سۇدېۋو جەورى كۇلېستىرۇلى كەم تېداپە.

* سىن جۇر شەكرى سىرووستى تېداپە، كە سوكرەزۇر فەركتۇزو گلوگۇزىن.

سوودەكانى مۇز بۇ جەستە:

۱- گەدە: پەكەك لە سوودەكانى مۇز بۇ لەش، بەكارھېتەننېپەتى وەك چارسەرىكى جالاك بۇ تېكچوونەكانى پىخۇلە بەھۇى نەرمېپەگەپەو. بە پەكەم مېو دەنرېت، كە ناپېت بەھۇى ھېچ كېشەپەك، ئەگەر كەس بىرىنى گەدەى درىزخاينەى ھەپت، نازارو پىچى گەدە كەم دەكاتەو، ھەروەھا زۇر بەسوودە لە چارسەرى ھەوكرىن كۇلۇن قەبىزى سىجېوون، بەھۇى بوونى كارېوھىلەراتىك كە لە ھېچ مېومېكەى دېكەدا نېپەو بەناسانىش ھەرس دەپت.

۲- وەرزىشەوانان: لەپەرنەوې مۇز بىركى باش لە فېتامېن كانزاكانى تېداپە، بە سەرچاۋى وزەى سىرووستى دادەنرېت، بە تەنھا خواردىننى دوو مۇز رۇزانە، بەسە بۇ پېدانى وزەى تەواو بۇ كاركرىن راپەننەكرىن بۇ ماۋى پەك كاتىزىرو نېو، ھەروەھا لەوانەپە خواردىننى مۇز لە رۇزدا، يارمەتتى جالاكېوونى لەش بىدات لە بىر خوارنەوې چا، پان قاۋە، پان خوارنەوې گازىپە زىنەپەخشەكان، بۇپە بە باشترىن خۇراك دادەنرېت بۇ ئەوانەى وەرزى لەشچوانى دەكەن: چونكە بۇ ماۋىپەكى زۇر وزە بە لەش دەبەخشىت.

۲- تەندرووستى دىل: بەھۇى دەولەمەندى ناستەكانى پۇتاسىيۇم لە خويندا، يارمەتتى ھاۋسەنگى لېدانەكانى دىل دەدات، لەپى ناردىن ئۇكسېننى پىوېست بۇ مېشك.

۴- كەمخوېنى: پىزىمەكى زۇربەرز توخمى ناسنى تېداپە، ھانى بەرھەمپەننى ھېمۇگلوبىننى خوين دەدات، ئەمەش يارمەتتى چارسەرى كەمخوېنى دەدات.

۵- وازەپەن لە جگەرەكېشان: جگەرەكېشان خووېكى خراپەو كارېگەرى خراپى لەسەر تەندرووستى جگەرەكېش ھەپە، ئەوې دەپت بە پىگر لە پىگەى وازەپەننى جگەرە لى ھەندى كەس، كېشەى راپەننەكانى نېكۇتېنى ناۋ خوين، بەلام بەھۇى بوونى فېتامېن B12 ۋە B6 ۋە پۇتاسىيۇم مەگنېسىيۇم لە مۇزدا، يارمەتتى لەش دەدات لە پىزگارىبونى لەو كارېگەرىپەنەى لە نەنجامى راپەننەكانى نېكۇتېنى خوين درووست دەپت.

بەدوای دەر فەتدا بگەرین

و: ئاسيا مەلەخ

راستی ئەمە دەگەنمە.

بەخشىن دەرگاىگە بۇ رزقى خودا! بەسلاچوويەك بە نەموگانی دەلالت: نەگەر خەمەكان سەختەر بوون، بارودۇخەكان قورستر بوون، بېخەش گەرچى كەمەش بېت، خودا ئەوئى بەخشىوتانە قەرمبوونى دىگاتەوۈ بۇتان بە چەند قات. چاكە لەگەل دايەك باوكتان سىلەي رەحمتان لەبەر نەچت، ئەوانىش سەرجاۋەن بۇ رزقى خودا، بېشەوامان (دروودى خوداى ئى بېت) دىقەر مويت: "ھەر كەس دەيمويت رزقى فراوان بېت، تەمەنى پەر بەرمەكت بېت، با سىلەي رەحەم بگەيمەيت".

۱- دەر فەت بوونى ھەموو بوونىشى نىيە لە ھەمان كاتدا، بوونى ھەيە لەبەر امەر كەسانى شىاودا، بەلام بوونى نىيە لەبەر امەر تەمەلەن كەمتەر خەمو ناپىكاندا، بۇيە ھىوادارم لە ژيانتان بەيى نەم ياسايە برۆن بەرئو،

مرؤف تا زياتر بەھيزو نامادمو لياھتوو بېت؛ زياتر بېويستىيان بېى دەيىت، زياتر بەمدوى دىگەرېن؛ "مرؤف تا زياتر لاۋز بېت لە توانا نامادىي بەھەرگاندا؛ زياتر بېويستى بە خەلگى دەيىت، ئەوانىش خۇيانى ئى بەدوور دىگەر. ئەمەش وەك خۇيىندىكارىك واپە، كە نەمرى كۇتايى سالى نامادىي وەردەگىرتو دەر دەجىت لە تافىكرەنەموي زانكۇدا، دەيىنەيت دەرگى ھەموو كۇلەزەكان بەرووينا كراۋمە. خۇيىندىكارىكتىرىش لە زانكۇيەكى زۆر باش تەوايى دىگاتو گرەبەستى كار كەردن تەمانەت بېش دەرچوونى وەردەگىرت، ئەمە شتىكى زۆر روونە.

۲- گەر پەكىكتان سەرىشك كرا لەنيوان ھەلەزاردنى ئەموي ئايا لە مالى خۇي دابىنىشت، پاخود بە بىن بەرامبەر كارىك بگات، با بە بىن بەرامبەر كار كەردنەكە ھەلەزىرت؛ چونكە كارەكە خۇي لە خۇيدا دەيىت بە كارىكى بە بەرامبەر بە ناسىنى خاۋەن كارەكانو بەدەستەنئانى ئەزموونى زياتر...

۳- ھەمەشە ھەول بەدە تايەتەندىت ھەبىت لەجاۋ نەزىكاندا، وەك زەينى زەمانى بىيانى، شارەزايى لە بوارى كۇمبىوتەردا، بوون بە خاۋەنى پەسپۇرى لە پەكىك لە بوارەكانى زانستەدا، پان لە شتىكى پەشەيى تەكنىكىدا، پاخود با برۋانامەيكى بەرزت ھەبىت.

۴- گەر كارى شاپستەت نەمۇزەمو، لە مالموۋە قەتەس مەبە، ئەوۋە قىۋول بەكە كە ھاتۇتە رەگەتو ئەوجا بەدوئى كارىك بگەرئى كە لەگەلت دىگونجىتو باشە.

۵- ھەول بەدە ھىر بىيىت، چۇن لەبارى خۇتەمو، زەنئارى دىدەيت لەرەگى نووسىنى كورەمى ژياننامە بەشئوۋزىكى باش، پاخود لە ساپە نامادەكارى بۇ جاۋبەكەموتنى كارىك، ھەروەھا دىتوانىت لە رەگى پەشەكەشكرەنى كارى زۆر ناۋازمە لە ماۋە ئەزموونىدا بېش گرەبەستەكە.

۶- شتىكى ئاسايە، كەسەكە لە ناۋەندى تەمەنىدا، ھىشتا خاۋەن كارىك نەبىت، دوى جوار، پان بېتچ سالىك، شەكان باش دىمىز كېشەكەش بەكۇتا دېت.

مرؤف ھەمەشە باس لە وشەي دەر فەت دىگات وەك ئەمەرؤ دەيىنەن، ئەمەش واتاي زۆرى دەر فەتو زۆرى بايەخپىدەرنى دىگەيمەيت. خوداى گەورە كۇرەكانى لە بوارەكانى ژيانو شىۋازى ئەو كۇرەكانىيەنى كە بەسەر بارودۇخەكانى مرؤفا دېت، كەردوۋە بە ھۆكارىك بۇ ھەراھەمكرەنى ھەلو توانا، كە مرؤف بىتوانىت لىي سوۋدەند بېت، لەبەر ئەوۋە داۋا لە كچو كورەكانم دەكەم، مادام ژيان بوونى ھەيە، بېگومان ھەلى كار كەردن خۇشەختو سەركەوتن بەخشەندىي بەروپىشچوونىش بوونى ھەيە، بەلام دەيىت بلىن، دەر فەتەكان وەك ماسى وان، ھەلە بچوۋو كەمەرخەكان ھاۋشىۋە ماسىيە بچوۋو كەكان كە لە نەزىك كەنار دەرپاكان لە تەكنەيدا دەيىنەن، بەلام ھەلە مەزەكان ھاۋشىۋە ماسىيە گەورەكانو مروارېن، كە دەيىت بچەن ناۋەوۋاۋى رۇخى دەرپاۋە. ھەرگىز دەر فەت نادات لە دەرگى كەس مەگەر زۆر تايەتو ناۋدار بېت، بەلام گەنجان تازەدەرچوۋان دەيىت بەدوئى ھەلە بگەرېن بەجىدى بە رەنگى خۇي.

ھەمەشە لە كورە كەكانم چەند رۆژىك بەدوئى كاردا دىگەرېن، گەر دەستيان نەكەوت، دادەنىش، دىخەنە پال بەختيانو تاۋانبارى دىگەن، سكا لە خرابىي بارودۇخەكان دىگەن، ئەمەش شتىكى باش نىيە. خەلكانىك ھەن بېويستيان بە خۇتو شارەزايى بوارەكت ھەيە، چەند زانكۇ ھەن كە خۇشەحال دىبەن بە خۇيىندى تۇ لەۋى، چەندان پەرزە ھەن، كە دىتوانىت بەسەر كەموتوۋى ئەنجاميان بەيىت، بەلام بەدوۋاگەرلى بېيۋايانە، رەنگە نەتكەيمەيتە ھىچ كام لەمانە.

لەمەش چەند بىلىستەكەس زىيەت ئى قەلەم

- دەر فەت ھەموون بەخشى خودايە، كە ھەر بە گۇرەپەلەي ئەۋىش بەدەست دېن، بۇيە زانستەخاۋ، دەيىت ترسى خوداى لە دالدا بېتو خۇگەبىت لەسەر ھەرمەكانى، خوداى گەورە دىقەر مويت: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۖ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَّكِلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ بَلِغٌ أَمْرِهِ ۚ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ۝﴾ (مەلاق)

(واتە، ھەر كەس لە خودا بىترست، خودا كەلەنلىكى بۇ دىگاتەوۋە رەزگارى بېيىت بېنى لە تەنگۈچەلەمە، رۆزىش لە لاپەكەۋە بۇ دىنەرت، كە خۇي گومانى نەبەردىت، ھەر كەسەش پەشت بە خودا بېستىت، خوداى بەسەو بېويستى بە كەسى دى نىيە، خودا كارى خۇي دىگەيمەيتە ھەر رادەيەك، كە خۇي مەيلى ئى بېت، خوداى گەورە بۇ ھەر شتىك ئەندازەيەكى دانادە).

بەيۋەندىش باش لەگەل خەلگى خەمەتكرەنەيانو نەرمونىيانى لەگەلئاندا، لەو كەردەنەن كە خودا بېنى رەزەمەندىن سەرجاۋە رۆزقۇ رۆزىيە؛ چەندان نەموۋە ھەن لەسەر ئەمە كە ئەزمار ناكەرنى لاسارى تەنھايى خۇپەرسىتى، دزەكارىگەرى ھەيە ھەر دىخاتە ناۋ دەر فەتەكانەمو، چەندان راستىش پەشت

لە کۆتايیدا... سەرکەوتىن

بۆئىسە ئاگر بەرزبوووه تىيەريوونى رۆژگار. تائىستاش ئەو ديمەنى لە بەرچاوم کال نەکردۆتەوه.

خۆشەويستىم بۆ ئەو نازىزە دووردەستە، زىادى دىکرد، ھاوکات دىبوو قوربانى زىتر بىدم. تا ئىستاش وا دىزانم دوينىيە، کتاوهکانم وىن ھەنگلم دىناو لە کارىکەوه دىمگوستەوه بۆ کارىکى دىکە، خەلک بە چاوى گەمايەسيەوه سەريان دىکردم، زمانى حالىان دىگوت: لە مۆزە دىوورانى ھەلەسوفان بەسەر چوو!

کاتىک ھاوئەلەك لە ھاوئەلانى خانەوادەکەم گوتى: راستە دىرەن حەزەت وەخويندەنەويە؟ لە وەلامدا گوتە: زيانم خويندەنەويە، خواردن و خواردنەووم لە خانەي ئارموزوومکاندا رىز دىکەم، بەلام خويندەنەويە پىويستىەكى زىندەگىمە.

ھەناسەدان ھۆکارى مانەوومە لە زياندا، بەلام خويندەنەويە پاساويکە بۆ مانەووم. گەورەبووم، گەورەبووم سۆزوخۆشەويستىم لەگەل خويندەنەوومدا گەورەبوو.

ئىستا من لە دىيەي سىيەمى تەمەندام (نووسەر)، وەك حالى گشت خۆشەويستىك... دادەنیشم تەواشا دىکەم، خانەيەكى بۆلۆکردنەويە کتیبم پىك ھىناو، ھاوکات يارمەتيدەرم بوو لە بۆلۆکردنەويە پەرتووک لە ولاتانى ئارمويىدا، بەو ھۆيەو مەنیش بەشدارم لە درووستکردنى ھزر دىناو ئارمويىدا. کاتىک يادگەم بۆ دواووم دىگەريئەمەووم شالۆي ناگرى کتیبەکانم دىپىش چا و دەخم، زەردەخەنەيەك دىمگريت، لە کتیبخانە گەورەکەم دىروانەو بەنازەو پىي دەلیم: لە کۆتاييدا سەرکەوتىن.

سەرەراي تىيەريوونى چەند دىيەيەك، دىتوانم ئەو دىيەنە وىيەر بىنەمەو. ئەوکات تەمەنم تەنھا پىنج سالن بوو، لە نىوان چەندىن بارتەھاي کتاودا، دىھاتەو دىچووم، زۆربەيان باپىرى کۆچکردووم (خودا لىي خۆشەيىت) شىخ ئەبى ھىلالى شازلى بۆ باوکمى بەجىھىشتبوو.

بانخانەوومەکان بە چەندىن بەرگو کتیب پەر گرابوو، بەرلەووى مالمان بەجى بىيائىت، مېراتى بەخىوکەرمەکانمان (لەلەکەمان) بوو، ئەو کات گرتى ئەو کۆمەلە پەرانەم نەدەزانى، بەخاتىرى ھۆکارىک تا ئىستاش نازانم جىيە، ئەو پەرانەم خۆش دەويست!

رۆژىک لە باخچەي مالەوومدا دانشتبووين، دىنگى نەنگم بەرگويمان گەوت، ھەلۆيستەيەکەمان کردو گۆيمان بۆ ھەلخست، ئەمىرى بەجى بوو، بەگورتى دىيىت سەربانەکە لەو خاشاکانە پاك بکرىتەوه، مېرىشكى لى بەخىوومەکان!

چەند رۆژى دواتر ھەرمەنەکە جىيەجى کرا، شالۆي ئاور وەحەوادا دىچوو، تا تەمەنم بوو بە سىازدە سالن، نەمتوانى لە دەرھىي ئەو دىيەنە بگەم.

خويندەکارىک بووم لە خويندەندا بەرپەرسى زۆرم بۆ درووست دىبوو، ئەو کات حەزى خويندەنەووم نووسىنم لادرووست بوو بوو، دىبوو بەرامبەر ئەو بارودۆخە، پەريارىكى بۆيرانە بىدم! تا زياتر گرتى بە خويندەن بىدم.

پەريارەکە حازر بەدەست بوو. گشت پەرتووکەکانم کۆکرانەووم بەدەنگە شقارتەيەك ناگرەدان، جارىكى دى لە مالى شىخ ھىلالدا

مانگی ۱۱

ھەتتە ئىككىنچى

لىككەندەۋى كەسايەتتە، بەيتى مانگی لەدايگېووت..

ئامانجەكەنلىك بېكىتىن.

- ۱۲- زۆر بە گران توورە دەپ، تەنھا مەگەر كەسانىك بىيانەۋىت
گالتە بە ھەستو سۆزىيان بىكەن.
- ۱۳- جىياۋز لە كەسانى دى بىر دىكەنەۋە.
- ۱۴- خاۋەن روھىيەتلىكى بەرزو جەستەيەكى پتەۋو دارۋاۋن.
- ۱۵- تۈۋاناي ھاندانى خۇدپان ھەيە.
- ۱۶- كەسانىكى خۇشەۋىستو لەمەردلەن، زۆر دىلۋىز
بۇ كەسانىك كە خۇشيان دەۋىن، پەلەش ناكەن لە دەرىپىنى
خۇشەۋىستى بۇ بەرامبەر.

۱۷- ھەز بە پىداھەلدان ستايشىردن ناكەن.

سىفەتە نەرتىيەكەنلىك نەۋ كەسانەلى لە مانگی ۱۱ لەدايگېووت:

- ۱- زۆر بەقۇرسى لە كەسانى بەرامبەر تىدەكەن.
- ۲- بىرۈكەكەنلىك ناسايى نىن.
- ۳- كەسانىكى ھەۋۋىن!
- ۴- كەمەۋىن، واتە، كەم قەدەكەن، لەگەل نەۋەشدا كە خاۋەن
ھەۋۋىن بىرەدەن.
- ۵- كەلەۋەقۇ دىرەقەن.
- ۶- ھەرگىز تەسلىم ناپن، واتە، ئىنكارن لەسەر ۋاي خۇيانو
ھەر خۇيان بەرەست دەزانن.
- ۷- زۆرەي گات، ھەز دىكەن تەنھا بىن.

خۇيەنەزى نازىز: گەر سەرنج بىدەن دەپىنن خاۋەننى ھەفدە
خالى نەرتىن، بەرامبەر بە ھەۋەت خالى نەرتىن، بىگۇمان
ھەۋەلدان تىكۋەش، ۋىستو نىرادە دەتۈۋىت نەرتىيەكەن بىنەپ
بكاتو گەشە زىاتەر بە خالە نەرتىيەكەن بىدات. بەۋ ھىۋايە
بەتۈۋىن ھەمىشە ھەۋلى خۇۋازەندەۋە بىدەن بە خالە نەرتىيەكەن.

لەم ۋەمەدە، باس لە سىفەتو ھەۋەكەۋتو ئاكارى نەۋ
كەسانە دىكەن، كە لە مانگی يانزەدا لەدايگېووت، جا ئەگەر تۋى
خۇيەنەر لە مانگی يانزەدا جاۋت بە زىان ھەلەنەۋە ھەۋەكەت
زۆرەي سىفەتە نەرتىيەكەن، كە لەم بايەتەدا باس كراۋە،
يەك دىگەرتەۋە لەگەل ھەۋەكەۋتو ۋەشەتو ئاكارى تۋ، نەۋا
ھەۋەل بىدە، لەسەر نەۋ خالە نەرتىيەكەن بىنەرتىيەكەن
بىكە؛ بۇنەۋە زىاتەر گەشەيان بىن بىدەيت، لە ھەمان كاتتا ئەگەر
سىفەتو ھەۋەكەۋتو ئاكارى تۋ يەك دىگەرتەۋە لەگەل خالە
نەرتىيەكەنلىك، نەۋا ھەۋەل بىدە ۋەشەكەشيان بىكەيتو خۇت لەۋ
سىفەتەنە داپىنەيت، ھەۋەكەت لەجىلى نەۋ سىفەتەنە، سىفەتە نەرتىنى
لە شۇيەنەدا بىرۈتە:

سىفەتە نەرتىيەكەنلىك نەۋ كەسانەلى لە مانگی ۱۱ لەدايگېووت:

- ۱- بىشەۋەيەكى گەشە خاۋەن بىرۈكەۋ بىرى نۆيىن.
- ۲- كەسانىكى دۈۋەيىن زىرەكەۋ لىھەتۈۋن!
- ۳- خاۋەننى بىشەيىنەيەكى ۋەدو بەھىزىن.
- ۴- ئەگەر ھەۋەل بىدەن تى بىكۋەشەن خۇيان مەندوۋ بىكەن،
دەگۈنەيت بىن بە بىشەيىكى لىھەتۈۋ.
- ۵- كەسانىكى ھۇشيارن بە ۋەيەيەۋە مەمەلە دىكەن.
- ۶- كەسانىكى بىزۋەن ھەز بە جۈۋەۋ گەران دىكەن.
- ۷- نەرتىيەكەنلىك، ئارامگەن ھەمىشە بىر دىكەنەۋە.
- ۸- دەزانن جۈۋەن لە چ كاتىكدا نەرتىيەكەنلىك ئاشىرا بىكەن.
- ۹- كەسانىكى ھەمەن ئازاۋ بەخەندەن.
- ۱۰- ھەمىشە دۈۋەيەن بىرەيتەۋە لەۋە كە ھىچ شەتەك قۇرس
نەيە، ئەگەر مەۋە ۋىستو نىرادە ھەمەيت.
- ۱۱- دىزەيەنەزى ئامانجەكەنلىك، واتە: دەزانن جۈۋەن نەخەشە

بیرتیژی و وهلامه به هیزه کانی هه یاس

لهوانه‌ی به لایدا تیدمه‌په‌رن، به‌موش زانییم که نه‌و خزمه‌تکاره‌ی وێ کردووه جاوێکی کویره!

خالێکی دیکه له سیمای زیره‌کی هه‌یاس وهلامه به‌هیزه‌کانی بوو:

جاریکیان کابرایه‌کی ده‌شته‌کی، هاته لای هه‌یاسی خاسو لێی پرسى: جه‌نابی هازی نه‌گهر خورما بخۆم، نایا جه‌لدم لێدمه‌دیت؟ هه‌یاسی خاس گوتی: نه‌خیر!

پاشان کابرا گوتی: باشه ناو بخۆمه‌وه جه‌لدم لێدمه‌دیت؟

دوو‌باره هازی، به نه‌خیر وهلامی دایه‌وه!

کابرا گوتی: باشه خواردنه‌وه‌ی مه‌ی که ههر له ناوو خورما بێکها‌تووه، نیدی بۆجی هه‌رامه‌وه ههر که‌س بێخواته‌وه، جه‌لدی لێ دمه‌دیت؟!

هه‌یاسی خاس رووی له کابرای ده‌شته‌کی کردو گوتی: نه‌گهر که‌مێک گل بکه‌م به سه‌رتدا، نازارت ده‌گات.

ده‌شته‌کیه‌که گوتی: نه‌خیر..

قازی هه‌یاس گوتی: نه‌ی نه‌گهر که‌مێک ناو بکه‌م به‌سه‌رتدا، نایا سه‌رت ده‌شکیت؟

ده‌شته‌کیه‌که گوتی: نه‌خیر جه‌نابی هازی!

پاشان هازی هه‌یاس گوتی: نه‌ی نه‌گهر هه‌مان ناوو گل تیکه‌لاو بکه‌م و خشتێکی لێ دروست بکه‌م، پاشان خشته‌که بدم به‌سه‌رتدا، نه‌و کاته جی روو دمه‌دات؟

کابرا گوتی: بێگومان سه‌رم ده‌شکیت!

هه‌یاس گوتی خواردنه‌وه‌ی مه‌ی بادش، به هه‌مان شێمه‌یه!!

ناوبانگی زیره‌کی و لێهاتوویی هه‌یاسی خاس، شاری به‌ر کردبوو، ته‌نانه‌ت وای لێهاتبوو، وه‌کو نه‌مونه، زیره‌کیه‌که‌ی باس ده‌کرا.

خاوه‌نی فیراسه‌تو زیره‌کیه‌کی بێ وینه بوو، بیرى تیزو وهلامی به‌هیزو فیراسه‌تکه‌ی هه‌موانی سه‌رسام کردبوو، له بابه‌تی نه‌م ژماریه‌دا، باس له فیراسه‌تو وهلامه به‌هیزه‌کانی ده‌کهن..

ده‌گیرنه‌وه: جاریکیان هه‌یاسی خاس، له نێو هاوه‌لانی‌دا دانیشتبوو، سه‌رنجیدا بپاویک له‌سه‌ر سه‌کۆی حانووته‌که دانیشتبوو، ههر که‌سێک به‌لایدا تیدمه‌په‌ری ناوێی بۆ دده‌یه‌وه به دیه‌ته‌وه

سه‌رنجی دده‌دا، پاشان هه‌یاس هه‌لساو سه‌په‌ریکی روخساری نه‌و بپاوه‌ی کرد، دواتر گه‌ڕایه‌وه به هاوێکانه‌ی گوت: من وا ده‌زانم نه‌و بپاوه فه‌قیهه و خزمه‌تکارێکی کوێری هیه، به‌لام خزمه‌تکاره‌کی

رای کردووه، نیستا له‌و شوێنه‌دا دانیشتوووه به‌دوادا ده‌گه‌ڕێت، هاوه‌لانی به‌ بیه‌ستنی نه‌م قسه‌یه ته‌واو سه‌رسام بوون؟ چونکه هه‌یاس له‌وه‌و پێش نه‌و بپاوه‌ی نه‌دیتبوو، له‌به‌رنه‌وه هه‌لسان و

رو‌یشتن له کابرایان پرسى:

کابرا هه‌مان نه‌و وهلامه‌ی دایه‌وه، که هه‌یاس گوتیبوو!

پاشان گه‌ڕانه‌وه بۆ لای هه‌یاس و پێیان گوت: جه‌نابی هازی، چۆن نه‌ومت زانی؟ هه‌یاس گوتی: له‌به‌رنه‌وه‌ی له‌سه‌ر سه‌کۆی حانووته‌که دانیشتبوو، زانییم نه‌و کابرایه خاوه‌نی پله‌وپاویه،

پاشان که سه‌رنج‌م دا، هه‌ستم کرد که نه‌و بپاوه فه‌قیهه و زانسته و زانیاری له نێوچه‌وانی ده‌خوێنرێته‌وه، کاتێکیش بیه‌نیم سه‌رنجی هه‌م‌وو که‌س دمه‌دات که به‌لایدا تیدمه‌په‌رێت، سه‌په‌ری ده‌گاتو به

وردی سه‌رنجی دمه‌دات، زانییم که خزمه‌تکاره‌کی ون کردووه، پاشان هه‌ستاو سه‌په‌رم کرد ده‌روانیت بۆ لایه‌کی روخساری ههر یه‌ک

وہلامی بہ جی

* شہابی دہلیت: رۆژیکیان لای قازی شورہیج دانیشتبووم. نافرتیک بہ گریانہوہ ہات بۆ لای قازی و سکاالی لہ ہاوسہردکھی کرد. گوتہ بہ قازی، خودا سہلامتت بکات، ئہو نافرتہ ستہملیکراوہ. گوتی: چۆن دہزانیٹ؟

گوتہ: بہ گریانہکھی!

قازی گوتی: نا وا نییہ، خو کہ براکانی یوسف گہرانہوہ بۆ لای باوکیان. دہگریان بۆ یوسفی برایان. لہ کاتیکیدا ئہوان ستہمکار بوون. یوسفیان خستبووہ ناو بیرو وەکوو کۆیلہ فرۆشتبوویان!

* رۆژیک بالوولی حەکیم لہ سہردانی گۆرستان دہگہرایہوہ، پتیان گوت: لہ کوئ بوویت؟ گوتی: لای کاروانیک بووم، کہ پیش ئیمہ رۆیشٹوون؟ گوتیان: ئہوان چیان دہگوت؟

لہ وەلامدا گوتی: کاروانہکہ گوتیان: ئیمہ چاومروانی ئیوہین، تا ہەموان نەگەن، ئیمہ نارۆین!

* لہ نووسہری فہرہنسی (ئەندریہ موروا)یان پرسی: بۆچی ئیستا تەلاق بہ بچووکتیرین ھۆکار پوو دەدات؟ واتہ: لہ درووستبوونی بچووکتیرین کیشہ لہ نیوان ژنو مێرددا، تەلاق دہکووتہ نیوانیانہوہ؟ لہ وەلامدا گوتی: چونکہ ئیستا. لہبەر بچووکتیرین ھۆکار، ہاوسہرگیری ئەنجام دہدریت!

* نافرتیکی قەلہو سواری پاسیک دہبیت، یەکیک لہ سہرنشینەکان دہلیت: نەمدەزانی کہ ئەم پاسہ تایبەتہ بہ فیلەکان! نافرتہکەش. بەہینمی وەلامی دایہوہ: نەخیر قوربان، ئەم پاسہ وەکوو کەشتیہکھی نوح وایہ، فیلیششو گویدریژیش سہر دہکەون!

گۆرانى بلى بۇ ژيان

مەرج نىيە ئەۋەدى يېتە ئەژمار گىرگى بى، مەرجىش نىيە ئەۋەدى گىرگى
(ئەنىشتاين) يېتە، بىتۈنرى ئەژمار بىكرى!

بەرەبەيان، ئاۋ، خۇر، مانگ، شەۋ، مەن ناچارنىم ھېچ كام لەمانە بە پارە بىكرىم!
(تايىتوس - شانۇنۇوس)

ئەگەر زىتەر لە پىئويست خەمەكانت شاردەۋە، ئەبۇ چەند قات زىياد دەگەن!
(مولىئىر - نوۋسەر)

گىرگى خەزىكەردىن نىيە لە سەركەۋەتن، ھەموومان ئەۋ ھەستەمان ھەيە،
گىرگى خۇ ئامادەكەردىن ھەۋلەدانە بۇ سەركەۋەتن.
(بىربراينى - راھىنەرى ۋەرزىشى)

ئەۋەدى چاۋەرىپى كاسەى دراۋسى بى، بى شىۋ سەر دەنىتەۋە.
(پەندى كوردى)

ھىندە ژيان بە قورس مەگرە؛ چۈنكە ھەرچۈننى بىت بەردەۋام نايىت.

(ۋالت كىلى - ھونەرمەندى كارىكاتىر)

ئارام رەشىد

چىت ھەيە، نەك چىت نىيە!

مامەلەت لەگەلدا دەگەن!

دەلنابە ئەگەر تۆ خۆت باوەرت بە خۆت نەبەت، ئەوا ھەموو دونيا ناتوانەت بە خەونو ھىواو ئاواتەكانى خۆت بگەيەنەت، بەلام ئەگەر باوەرت بە خۆت ھەبوو، متمانەت بە تواناكانت ھەبوو، دەلنابە ئەوئى دەرەت بە پەشتىوانى خودا بە دەستى دەھەنەت!

عەتاي كۆرى ئەبو رەباح، بىرپارى دا بە دواى زانستو زانىاردا بگەرەتو بچىتە خەزمەتى زانىانو ڧىرى زانست بىت، بىرپارى دا كە بە پەشتىوانى خوداى گەورە، دەبەت تواناكانى خۆى بىسەلمەنەتو نىشانى خەلگى بەت، كە عەتا شاينەى ژيانىكى باشتەرو تواناى گۆرپىنى حالو بارودۇخو گوزمەنى خۆى ھەيە. عەتا بەم دەستەواژە گەشەنەنەو، دەستى پى کردو پروپەرۋى دەورۋەرۋى ژيان بووئەو! باشە، ئىستا دەكرەت تۆى خۆنەر بىرسىت، ئەوانە تەنھا ڧەسەن، خۆ ڧەسە ناچىتە گىرفانى كەس، كەواتە: لە گۆتايىدا جى پروى دا؟ نايان ئەو بىرۆكە گەشەنەنە ھىچ سووڧىكان بە خاومەكەى گەياندا؟ با پىكەمەو سەرمەنەكەى بخۆنەنەو... لە سەردەمى نۆمۋەيەكاندا لە شارى مەككەى پىرۆز، كە مەلەبەندى زانستو زانىارى لانكەى سەدان زاناو كەلەپىاوى لىھاتوو بوو، لە مەوسىمى ھەجدا، پەيامىك راگەيەنرا: (ھىچ كەس ڧەتوا بۆ خەلگى نادەت، جگە لە عەتاي كۆرى ئەبو رەباح)!

دەزانن ئەم دەستەواژمە يانى چى؟

واتە ھىچ كەس لە عەتاي كۆرى ئەبو رەباح زىرەكترو زانائەت نىيە! زانايەكى وەكو پىشەوا ئەبو ھەنەفە لەبارمەو دەلەت: ھىچ كەس نەبەو لە عەتا باشتەت!

عەتا بوو بە زانايەكى گەورەو پايمەرەزى سەردەمى خۆى! گەشەنەنە، ئەوئى دەرەت بە دەستى دەھەنەت، ئەمە جىرۆكى ئەو كەسە بوو، كە ۲۰ سال لە شارى مەككە مايمەو بۆئەوئى ڧىرى زانستو زانىارى بىت!

خۆنەرى نازىز، سەرنج بەدە، چۆن بە بە جاۋىكى گەشەنەنەو، ھەولە بەدەھەنەنەى خەونەكانى دا، نايان تۆى خۆنەر لە ھىواو ئاواتەكانت پاشەكشە دەگەيت، ئەگەر جارىك شەكست ھىنا؟!

عەتاي كۆرى ئەبو رەباح، كەسەكى رەشپەست بوو، نابىنا بوو، لووتى بارىكو تەپىو بوو، شەل بوو، گۆچ بوو، ئىبراھىمى ھەربى دەلەت: عەتا بەندەمەكى رەشپەست بوو، رەخسارىكى ناشىرنى ھەبوو. عەتاي كۆرى ئەبو رەباح خاومەنى سەروەتو سامانو مولكو سامان نەبوو، خاومەنى دەسلەتو پەلەوپايە نەبوو، بەلكو خاومەنى پىنچ عەببى سەركەى بوو لە جەستەيدا (نابىنا، شەل، گۆچ، رەشپەست، رەخسارىكى ناشىرنى)!

ئەگەر مەۋڧىك خاومەنى ئەم ھەموو كەمەكورتىيە بىت، نايان لە توانايدا ھەيە، چ كارتەك بىكەت؟ چۆن دەتوانەت بىت بە كەسەكى ناودارو خاومەن پەلەوپايە؟ نايان دەستەوئەنۆ دابىشەتو ئەسەرن ھەلەبەرنەتو بۆ خالى خۆى ناخ ھەلەكەشەت، نايان بىھىوا بىتو چاومەروانى مەرك بىكەت، نايان عەتاي كۆرى ئەبو رەباح بە خۆى گوت: مەن بەندەمەكەم بەو ھالەو دەمەنەمەو، تا ئەو كاتەى ماللاۋى لە ژيان دەگەم، مەن شەلو گۆچەو ھىچ كەس مەن پەسەند ناكەت، واتە كەس دانى خىرم پىدا نايت! نەخىر، عەتا تەسلىمى ئەو بارودۇخە نەبوو، تەواۋى ئەو بارودۇخە نەبوو رىگەر بۆ بەدەھەنەنى ھىواو ئاواتەكانى، وەرە بۆلەينەكەى، نەك نەرووخا، بەلكو ھەولە دا بىتەوترو بەھىزەتە بىكەت، بەپىچەوانەو بە جاۋىكى گەشەنەنەو بۆ خۆى رەوانى بە خۆى گوت: مەن خاومەنى دوو گۆچەكەم كە پىيان دەبىستم، خاومەنى دوو ڧاجەم كە دەتوانم پىيان بىرۆم، خاومەنى زامانىكەم دەتوانم ڧەسە پى بىكەم، دەستەكەم ھەيە دەتوانم پىي بىنۆسەم، لە ھەموو ئەمانەش گەورەتر خاومەنى عەڧلىكەم، دەتوانم بىرى پى بىكەمەو زانستو زانىارى پى لەبەربەكەم..

ئەمەيە لوتكەى گەشەنەنە، ئەوئەيە نىشانەى مەۋڧى سەركەوتوو، ھىماى ورمەكى بەرزو نەمۋەنەمەكى زىندوو، ئەو سەبرى ئەو نىعمەتو بەخشەنەى كەد كە ھەيەت، نەك ئەوانەى كە نىيەت! چۆنكە بىنەماى ھەموو گۆرەنەك، لە ناخى مەۋڧ خۆيەو دەست پى دەكەت، عەتا بە خۆى گوت: گرنگ ئەوئەيە كە مەن چۆن خۆم دەبىنەم، نەك خەلگى چۆن مەن دەبىنەت! ئەگەر تۆ خۆت وەكو كەسەكى بەھىزو زىرەكو لىھاتوو بىنى، ھەر بەو شىۋەمەش دەردەكەوئەتو دەبىت، ھەر بەو شىۋەمەش خەلگى

زیرەکتەرین

10

کەسایەتییەکانی جیهان

Christopher کریستۆفەر ھیراتا

3

لەگەڵ گەردونناس دیفید واینبیرگدا، پەکیکیشە لەو ۹۶ کەسە کە لەلایەن سەرۆک ئۆباما خەڵاتی رێزلێنانی بۆ بەخشاوە.

کریس جۆن بە زیرەک ناسرا؟

هەوێ بە زیرەک ناساندنەکە دەرئەتەرە بۆ «مالک» کە سەرۆکی مامۆستایانی زانکۆی کالیفۆرنیا بەشی فیزیۆ ماتماتیک بوو، خەڵاتی نۆبێل بە شایستە زانی بۆی، باوانی کریس پلانیان دا، بچن بۆ ویلایەتی کالیفۆرنیا؛ تا لەگەڵ کۆرەمەیان بژین وەک ئەوەی هەموومان پێویستمان بە ژانیکی نارام هەیە؛ تا بتوانین لە کاتێک درەنگەکانیش بە ناسوودەیی لە هەولدا بین، ریحاردی باوکی دەلیت، «ئێمە نامانەوێت هەموو شتێک بۆ کریس بکەین؛ تا بە هیچ شێوەیەک لە شێوەکان نەبین بە رێگر لە بەردەم کارو سەرکەوتنەکانی».

سەرەڕای ئەوەی هیچ مەزگەڵێکی نەبوو، بەتوانیشت لە هەموو بوارەکانی ژياندا سەرکەوتوو بێت، بەلکو سەرەتا مەزگەڵێکی خۆی بناسی و ئەو بوارە لە خۆیدا بدۆزیتەوە، کە تێیدا بلیمتو لێتاتوو، کریس بەهەمان شێوە لە زۆریەکی بابەتەکانی دیکەدا کێشە هەبوو و تێیاندا لاواز بوو، لە ئێستادا دەیهوێت لە نیوان ماددە فیزیۆ بێرگاریدا پەکیکیان هەلبژێرتو زیاتر تێیدا ھال بێتەو؛ تا شوێن پێی خۆی لەو بوارەدا، بەهێز بکات و بەرەو ناستی دواتر ھەنگاو بنێت. ئاشکرایە کریستۆفەر، زانیامەکی لاوی گەردوونییە لە بوارە فیزیۆ ئەستێرناسی و بەدوای توێژینەوێتی تێژییە؛ بۆ دەرخیستنی راستی زانیارییە دراوەکان، کە لێکۆڵینەوێتیان لەسەرکراوە و بلاوکرانەتەو.

لە کۆتاییدا دەرئەتەرە بۆ کریس؛ مەزگەڵێکی لە بوارەکانی بوارەکانی ژياندا شکست دەهێنێت، مانای وا نییە، کە لە بنەڕەتدا مەزگەڵێکی شکستخواربوو، بەلکو دەبێت بەدوای ئەو لایەنەدا بگەڕێت، کە دەرئەتەرە تێیدا سەرکەوتوو بێت.

ھەرکاتێ باسی زیرەکی دەرئەتەرە، دەرئەتەرە بیری «ئەنیشتان» کە زیرەکییەکی لە پادەبەدەری ھەبوو، لێکۆڵینەوێتیان دەرئەتەرە خستوو، کە ناستی زیرەکی لە نیوان ۱۶۰ تا ۱۹۰ دا بوو، بەلام گەر بێتو سەیری ئەم سەدەبە بکەین، کەسانێک ھەن ئەو پادەبەشیان تێپەڕاندوو، دەستیانیشانکراون وەک زیرەکتەرین کەسایەتییەکانی جیهان. لە ژمارە پێشوو باسی «تیرینس تاو»مان کرد، دوو کەسایەتی کە دەستیانیشانکراوە، «کریستۆفەر ھیراتا» کە گەردوونناسی ئەمریکی و ناستی زیرەکییەکە دەرئەتەرە ۲۲۵ بەپێی پێوانەی زیرەکی جیهانی IQ.

کورتەبەک لە ژيان:

کریستۆفەر لە ۳۰ ی نوڤەمبەری ۱۹۸۲ لە ئەمریکا لەدایک بوو، خۆی ئێستا ناوی لە ھۆتابخانە «دیرفیلد» لە سالی ۱۹۹۲ تەواو کردوو، دواتر چوو بۆ ئەمریکا کە تێکەڵی کالیفۆرنیا و لە سالی ۱۹۹۷ پڕۆگرامی لە بوارە فیزیۆ و مەزگەڵێکی پاشان چوو بۆ زانکۆ «پرنستون» و لە ۲۰۰۱ پڕۆگرامی بەکالۆریۆسی لە ماتماتیک و مەزگەڵێکی ھەرۆھا پڕۆگرامی دەرئەتەرە لە ھەمان زانکۆ و مەزگەڵێکی پاشان بوو بۆ پڕۆفیسۆری یارەدەدەر لە فیزیۆ ئەستێرناسی لە زانکۆ کالیفۆرنیا، ژيان ھاوسەرگیری لەگەڵ ئەمیکا بێتەردا، پێک ھێناوە.

نەھێنی سەرکەوتنی:

کریس ھەر لە منداڵییەو بلیمت بوو، لە تەمەنی ۳ سالی تواناکانی لە بوارە ماتماتیک بەدیار کەوتوو، پەکەم ئەمریکی بوو کە توانیویەتی لە تەمەنی ۱۳ سالی، مەدالیای ئالتوونی لە ئۆلۆمپیادی جیهانی بۆ فیزیۆ ماتماتیک لە ۱۹۹۶ بە دەست بھێنێت، لە تەمەنی ۱۶ سالی، دەستی بە کارکردن کردوو لەگەڵ دەزگای ناسا لە پڕۆژە ھەراھەمکەری ژيان لەسەر مەریخ، ھەرۆھا توانیویەتی ھاوبەشی بکات لە دیزاینکردنی تەلیسکۆپی ناسانی

چۆن كار له كەسانى دى دەكەين؟

۲- وشەى جوان، كارىگەرى زياتره؛

له گرنگترين ئەو شىوازانەى زاناپانى دروونناس، نامۇزگارى
بى دەكەن بۇ درووستكردى كارىگەرى لەسەر دەوروبەر، وشەى
جوانە، (الكلمة الطيبة).

دەكرىت بۇ راستكردنەوى هەلەى ھاوپىكانت وشەى جوان
بەكاربەننىت، تىروانىنى ئەرئىيانە بۇ خۆت درووست بكەيت له
دلو دروونىدا؛ تا رىگا خۆش بكەيت بۇ گۇرانكارى گرنگ كه
نەویش كەسىتتى بەسوودو سەرگەوتوو.

بنەماى مامەلەكردىن لەلەى قورنان ﴿وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا﴾
البقرة: ۸۳. واتە: گوفتارى چالكو جوان بەرووى خەلكىدا بلىن.

بەكارهينانو هەلئازردنى وشەو دەستەواژەى جوان، بۇ
گفتوگۇكردىن له پىشەى كەسانى كارىگەر.

بەوىستە پرسىيار له خۆت بكەيت، ھاوپىكانت بە ج سىفمتو
هەلسوكەوتىكت سەرسامىن (بە ئاكارجوانى، وتەشىرىنى،
رەفتاربەرزى، بەمەفاىسى، دلسۆزىو راستگۆىو خەمخۆرىت بۇ
ھاوپىكانت) گەر هەر بەكلىك لەمانە، وى كرىدىت ھاوپىكت
وابەستە كرىدىت بە خۆتەو ئەو دەتوانىت كارىگەرى درووست
بكەيتو له رىگەمانەو پەيامەكت بىئىرىت.

۴: دەست بە هەلەكەتەو مەگرە؛

واتە: سوور مەبە لەسەر ئەو هەلەمەى كە كرىدوتە، يان
دەتەوئىت بىكەيتو ھاوپىكانىشت دەزانن كه تۆ لەسەر هەلەيت،
جەندە قوتابىيەكى خاوەن ئەزموونو سىفمتە جوانەكان بىت،

سووربوونت لەسەر هەلە، كاتىك كه بزائىت هەلەمە؛ ئەوا دلىا به
پۆشاكى سىفمتە جوانەكانت لەبەردا دادەمالىتو لەلەى ھاوپىكانىشت
كەسىكى خالىيت له ئاكارە مەزنەكان.

(دىل كارىنگى) دەلئىت: داننان بە هەلەدا هەزىلەمەو له چاوى
خەلكدا بەرزت دەكاتەودو هەول مەدە راستىيەكت بەسەلمەنىت
له كاتىكدا دەزانىت له هەلەدايت، بەلكو هەول بەدە لەوتۆيزدا
نەرمونىيان بىتو دان بە هەلەكەتەى بنىيت.

نەم شىواژە تىروانىنىك بەوانى دىكە دەمات، كه تۆ راستگۆيتو
مەتمانەيان بە تۆ زياتر دەبىتو كارىگەرىت لەسەريان پتر دەكات.
يەكلىك لەو خالانىەى له ئىسلامدا بنەماى پەيوغنىي
كۆمەلەپەتەيكەنى لەسەر بنىات نراو، ئەویش نەم فەرموودەپەيه
كە دەفەرمووت؛ (هەموو ئادەمىزادىك هەلە دەكات، باشترين
هەلەكارانىش تەوبەكاران).

۵. راستگۆى كورترين رىگای بەدەستەينانى كەسانى دەوروبەرە؛
راستگۆى رۆژئاواپەيكەن لەمانەلەدا لەبەرنەو نىيە، كه
ناپەكەيان فەرمىانى پى كرىدوون، بەلكو لەبەرنەو نىيە بۇيان
دەركەوتوو (راستگۆى بنەماى سەرگەوتوون پىشكەوتنە له ژياندا)
خەباتكارانى بوارى دروونناسىو ئەوانەى كار بۇ بەختەودەربوونى
مرۆف دەكەن، جەخت دەكەنەو كه كورترين رىگا بۇ بەدەستەينانى
خەلكانى دىو درووستبوونى كارىگەرى لەسەريان، راستگۆىيە له
گوفتارو كراداردا.

گەر بتمەوت كارىگەرى لەسەر ھاوپىكانت درووست بكەيت،

دەبىت بۇ تەنھا چىرىگە يەكش، لە سىفەتى راستگۇيى جيا نەبىتەو،
با گوتنى راستگۇيى بە زيان بەسەرتدا بىشكىتەو.

راستگۇيى لە مامەلەي ژيانى رۇزانەتدا، لەگەل ھاورىكانت لە
بىننىن خويىننەو، لە گىرانەو، لە مامەتدا، لە درووستىكردى
ھاورىيەتو پەيۋەندىدا، لە تەوايى مامەلەي ژيانەتدا.

لەئىسلامىشدا راستگۇيى لە گوشتارو كىرداردا دوو بىنەماي
سەرمەكى گەورەن، مەۋف لەئىو بازنەي مۇسلمانىبووندا دەھىلەتەو.
۶. وشەي نەخىر بەكار مەھىنە:

نەخىر... نا... وا مەكە... نەكەيت... ناتوانىت... بىھىزىت... ھەتدا...
وشەگەلىكى نەرىننىن، بەپىي تۈانا ھەولى ئى دووركەوتنەو، بەدە.
لەبرى ئەم دەستەواژە نەرىننىيەن، كە ئاراستەي بەرامبەرى
بەكەيت، لە پىشكەوتنەو داھىنانكارى دوورى دەخەيتەو.

دەتوانىت بىيانگۇرپىت بۇ (بىت جۇنە ئەم كارە ئەنجام نەدەيت،
ئەم كارەم بىن باشترە، بە بۇجۈونى مەن واپە، لەوانەيە ئەم كارە
زىاتەر پىۋىست بە ھاورىكارى بىكات)، يان ھەر دەستەواژمەكى دى
كە بەرامبەر سەفر نەگاتەو، رېگەي بىرگىرنەو، ئى نەگىرەت.

دانايانى (پېرۇگراممىسى دىمەرى) بۇيان دەرگەوتەو، مەۋفە
گەورەكانو مامەلەكرەننىان لەگەل خەلگەنى دىكەدا بە نامۇزگارىيە،
نەك بەھەلەزىننى خەلگەن زەمكىرنەو سەرزەشتەكرەننىان.

كەواتە، گەر دەتەوئىت كارىگەرەيت ھەبىتو تىروانىنى بەرامبەر
بەخۇت ئىجابىيەنە بىت، دەستەواژەي نەرىننى مەنئىرە بۇ مەشكى
ھاورىكانتو نامۇزگارىكرەنى گونجاو دىلۇزانە پەيۋە بە.

نەنەسى كۆرى مالىك ۱۰ سال لە ھوتابخانە دەرۋونىيە بىناو
بانگەكەي پىغەمبەر (ﷺ) دا ژىادەو خەزىمەتى ئەم زاتە گەورەمەي
كرەوۋە دەلەيت، لەم ساۋە زۆردا، بۇ تەنھا جارىك پىي نەگوتوم
وامەكە — بۇجى ئەۋەت كىرد.

بەپىي ئەم لىكۇلەنەۋانەي لە سەمدەي تازەدا ئەنجام دراۋە، كە
لە ۱۷% پەيامو نامانچ بە قەسەكرەن دەكات ۸۰% بەشىۋازى جۇراو
جۇرو دوور لەقەسەكرەن ئەم پەيامە دەكاتە بەرامبەر.

بانگخۋازى بەناۋبانگى مىسرى، ھەسەن بىننا دەلەيت، دوور
بەكونەۋە لە قەسەۋ ھەلۇك، كەسانىكى كىردارى بىن. واتە، ئەۋەي
دەتەۋىت بىكەيت، بەكرەدەۋە بىسەلەينە، نەك ھەرمەنكرەنە قەسە.

۷. خۇبەگەورەزەننىن، خۇبەترىن سىفەتە لە مەۋفەدا ھەبىت:

ھىچ كاتىك مەۋفە خۇبەزەلزان خۇشەۋىست نەبۈۋە، خۇ بەشت
زانىن واتە، ئەم بەرەستە گەورەۋە ئەستۈۋرە لە نىۋان تۇۋ ھاورىكانتدا،
كە ناھەلەيت كارىگەرى لە سەريان درووست بەكەيت، بەردەۋام دەبىت
بە جىگەي رەخسەۋ كەم باپەخى لاپان، تىكەلەۋون لەگەل خەلگەي
ھاورىكانتداۋ بەشدارىكرەننىان لە خۇشۋ ناخۇشەيەكاندا، كارىگەرەيت
لەسەريان زىاتەر دەكات، خۇبەزەلزانىن گەورەمەي دووركەوتنەۋە جگە
لە رەقوتوۋەيى بەرامبەر ھىچى دى بەدۋاى خۇيدا ناھىيەت.

خاكىبۈۋون خۇبەراۋىزەنەخستەن پەلەۋاپەيە كارتىكرەنت زىاد
دەكات، كار لە كەسانى دى كىردن، پاساپەكى ھەيە، پىي دەگوتىرەت،
(پاساى تارد) ئەۋىش پاساى (نادىارى دىيارە)، كە دەلەيت، كىردارى
كارتىكرەن پەيۋەندىي ھەيە لەنىۋان ئەۋەي كە دىيارە لە ھەستەدا،
لەگەل ئەۋەي كە نادىيارە لەناخدا.

جاۋلىكەرى ناۋەكى (التقليد الباطن) دەكەۋىتە پىش جاۋلىكەرى
دەرمەۋە (التقليد الظاهر).

بەۋە واتاپەي نەگەر ئىمە تۈانىمان كەسەك بىن، كارىگەرى
درووست بەكەي نەسەر ھاورىۋ بەرامبەرەكانمان، جا بەھۋى ناكارو
رەقتارەۋە بىت، يان گوشتارو بىنراۋو نووسراۋ خۇيىراۋىكەمانەۋە
بىت..... يەكەم جار بىرو باۋەرو قەناعەتى ناۋەۋەي دەست
بە پىپاردانۋ جۈۋەلە دەكات، پىش لاساپىكرەنەۋە روۋكارە
دەرمەكەيەكان... كەواتە، دەتوانىن بىلەن:

گۈاستەنەۋەي بىروباۋەرو قەناعەت، خىراترە لە گۈاستەنەۋەي
دەستەواژە ھەسەكرەن.

ئەگەر دەتەۋىت كارىگەرى درووست بەكەيت، دەبىت بىزانىت
ئەم كاتو ساتانە كامانەن، كە دەتوانىت كارىگەرەيىان تىدا درووست
بەكەيت؛ تا بەجۈانى بەرامبەرىش نامادەيى (التقليد الباطن) بىت.
مەۋف دەتوانىت لە ھەركا تىكەدا، بىت بە جەمەرى كارىگەرى
بەھۋى بىروباۋەرو مەمانەبەخۇبۈۋون (باۋەر بە سەرمەكەوتن نىۋەي
سەرمەكەوتنە) ئەم بلانۋ نامانجانەي دەستىشەنى دەكات؛ جۈنەكە
مەۋفە بىپىلان، بلانى كەسانى دى جىبە جى دەكات.

لەكۇتاپىدا دەلەين، ھونەرى كارىگەرى درووستىكرەن لەسەر
ھاورىكانت پىۋىستە، ھەندى گۇرانكارى دى ھەيە؛ تا بىتوانىت
ھونەرى كارتىكرەنەكەت بەھىز بەكەيت.

ھەرمەنگىك لەۋشەي كارىگەرەيت پىۋىستە؛ تا گۇرانكارى لە
دەستەواژەۋە قەسەكانتدا بەدى بىكرەت بەرەۋە باشترە دووركەوتنەۋە
لە وشەي كەمەماناۋ دەستەواژەي درىژ.

تىروانىنۋ گەشەبىنى، پەيۋەندىي دۇستايەتى لەگەل
ھاورىكانت بەھىز دەكات، ئەگەر نەتوانىت مەۋف درووست
بەكەيت، ھەلۇكەۋەتو مامەلە نامانجەردەكەت سەرنەجى ھاورىكانت
بەرەۋە باشتر كەمەند كىش دەكات.

دوور لە توۋرەيى ھەلجۈۋن خۇلەي چارەسەكرەننى گىرەتى
ھاورىكانت بىت.

پىش ئەۋەي بىزانىت بارى دەرۋونى ھاورىكانت جۇنەۋە گىرەۋەي
چ گىرەتىك بۈۋن، مەيانە بەر رەخسەۋە گەلەي.

لە گەمانەنى پەيامو بۇجۈۋەكەت بە ھاورىكانتدا، باۋەرى
تەۋاۋت بە خۇت ھەبىت، جۈنەكە باۋەر بە سەرمەكەوتن نىۋەي
سەرمەكەوتنە.

دوۋ ھەلەي خاۋەن پەيامەكان:

نامۇزگارى پىش تىگەبىشت:

۱. پىۋىستە لە مەۋفە ھاورىكانت تىگەبىت لە رۈۋى
(دەرۋونى، كۈمەلەپەتى، ئابۋورى، ئايدۇلۋى) پاشان دەست بەكەيت
بە نامۇزگارىيەكانت.

۲. ھەلۇدان بۇ ئاساپىكرەنەۋەي پەيۋەندى بەبى چاكسازى، لە
ھەلۇپستو رەقتاردا.

پىۋىستە خۇت لەم ھەلەيە بىپارەيت؛ تا بىتوانىت بەگەورەيى
كارىگەرەيت ھەبىت، (ئىمەرسۇن) ھەكەم دەلەيت، تۇ بەشىۋەيەك
نامۇزگارىم دەكەيتو دەقۇزىنى بە كۈمەدا، ناتوانم كۈتەم لەۋە
بىت، كە دەمەلەيت.

دنيام ئاوا دەۋى...

سەررەر عومەر

دنيايەكم دەۋى، تيايدا ھەممومان لە خەمى كلاۋى بابردوۋى
ئەوانى دىكەدا بىن، **دنيايەكم دەۋى،** تيايدا بەرەى ژيانى ھىج
كەسلىك لەلاى تەنكىيەۋە نەدرى، **دنيايەكم دەۋى،** تەۋاۋى
راۋچىيەكان، ھەموو ئىۋارەيەك بە دەستى بەتالەۋە بگەرئەۋە،
قريشكەى درەختەكان گۈنى تەۋرەشەنەكان كەر بكت، **دنيايەكم
دەۋى،** بى ۋوۋېۋش ۋەك دىمەنى دۋاى بارانى باخىك!
دنيايەكم دەۋى، بى ۋوۋش ۋەك ئاۋى زولالى كانىيەك،
دنيايەكم دەۋى، تەۋاۋى چركەساتەكانى پى بىن لە خەيالى
ناسكى شىيەرەك، كۈرەمەندالەكان، لە جياتى پىلاۋى گەۋرەكان،
لاپەرەى سىبىي دەفتەرى ۋەنەى قوتابخانە بۆيە بگەن، كىژۋلە
كەزىە ژاگەۋەكان، لە جياتى ھەرزانفرۆشكرەنى گولەنرگەزەكان
لەسەر شەقامە گشتىيەكان، ئەۋ گولە زەردانە بىدەن لە پىرچى
زەردى بوۋگەلە چاۋمروانەكانىيان. **دنيايەكم دەۋى،** ھەموو
بەيانىيەك خۆر تيايدا عاشقانە ھەلبەتتە ئىۋارە دىۋانەناسا
ئاۋا بىن، **دنيايەكم دەۋى،** لە جارنامەى گەردوۋىنى ماڧى
مروۋفەكانىدا ھاتىن، ھەر مروۋفەك عاشق نەبى، دەبى گومان لە
مروۋفەۋونى بگرى! ياخود لە بەندىكى دىكەيدا نووسرايى، ھىج
مەعشۋوقىك ماڧى ئەۋەى نىيە عاشقەكەى جى بەتلى. **دنيايەكم
دەۋى،** تيايدا ھىج پەنجەرەيەك زىندانى ئىۋ دىۋار نەبى، دىيا
ھەموۋى پەنجەرە بى، دىيايەكى شوۋشەيى. **دنيايەكم دەۋى،**
گەۋرەترىن ئاۋاتى مروۋفەكانى، خەستە سەرەيەكى پارە نەبى،
دىيايەك، تيايدا ئارمىۋو لە خەۋن گەۋرەتر نەبى، **دنيايەكم
دەۋى،** تيايدا سەۋكە پادشاكان گۈى لە مۇسقىا بگرن، شىيەر
بنوۋسن، عاشق بىن، دلىان بىشكىۋ بگرن، **دنيايەكم دەۋى،**
گەردنى ھىج دەرگايەك، تەۋقى قوفلى پىۋە نەبى، پەۋولەى
دلى سادەى ھىج جوانى، لە تۋرى رەشى ئارمىۋوۋبازەكاندا گەرتار
نەبى، **دنيايەكم دەۋى،** تەۋاۋى تابىۋكانى پى لە زەردەخەنەى
مۆنالىزەكان بى، **دنيايەكم دەۋى،** تەۋاۋى ۋوۋدەۋەكانى پى لە
پالەۋانى حىكايەتەكان بى، **دنيايەكم دەۋى،** تيايدا كەمانى زمان،
تەنھاۋ تەنھاۋاۋى دلى بژمى.

من دنيام ئاۋا دەۋى....

مالىك پى لە پەنجەرەى كراۋى نىگاۋ كۋانۋى
گەرمى ميانە، ئاسمانىكى سەرتاپا شىن، پى لە كۆترو كۆلارە.
دنيام ئاۋا دەۋى، زارى دايەگەۋرەكان پى لە حىكايەت، دەستى
مەندالەكان پى لە شىيرىنى، دلى گەۋرەكان پى لە سادەيى، سىنەى
شەقامەكان پى لە ھەنگاۋى ئەۋ رەبۋارەى بەرەۋ ۋوۋناكى
دەرۋن، سۆماى چاۋەكان پى لە تىرۋۋى ۋوانىۋو لە شەۋلى
مىھرىمانى، زمانى خامەكان پى لە رەستەى "خۆشە دەۋى".
دنيام ئاۋا دەۋى، قەسبەكان دۋكانەكانىيان بگەنە گولفرۋشى،
گشت مەيخانەكان بگرىنە كىتبخانە، تەۋاۋى زىندانەكان
بگرىنە مۇزەخانە، لۋولەى تەنەنگەكان بگرىنە شەمشال، قەۋانى
گوللەتۋىەكان، تىكرپا بگرىنە ئىنجانە.
دنيام ئاۋا دەۋى، پى لە خورەى كارىز، پى لە بۆنى سەۋزەگىا،
پى لە قەۋىنى سۋىسكەۋ كلاۋكوۋرە، پى لە سەربۋرەۋى كۋىرە
رەگاۋ بەستەى كانىۋ دەستو گۆزە.
دنيام ئاۋا دەۋى، دەفتەرى يادگارەيەكان ھەمىشە سەۋز،
بەرەۋەۋانەكان پى لە ھىلانەى پەرەسلىكە، باخچەكان پى لە
بەبۋونو شەۋبۇ، ھەۋزەكان پى لە خەپلەى زىۋىنى مانگ.
دنيام ئاۋا دەۋى، پەۋولەى ماچى ھىج لىۋىك، لە ترسان
پەنا بۇ پىشتى دەستى ھىج گەۋرەيەك نەبا، بارانى گريانى ھىج
عاشقىك، بى پەلەكەزىرەنە نەبى، گىرفانى ھىج كەسلىك، لە خۆشى
بەتال نەبى، گەنجىنەى ھىج مالىك، زەردەخەنەى لى نەبى!
دنيايەكم دەۋى، تيايدا قەۋرى تەۋاۋى مەۋداكان، ھەلگىرەۋو
ھەرجى گوتەى "دوۋرى دۋستى" ھەيە لە كىتەۋەكاندا بىسپرنەۋە،
دىيايەكم دەۋى، تيايدا ھەممومان مەندالەنە بژىۋو مەندالەنە شەپ
بگەنۋو ئاشت بىيىنەۋە!
دنيايەكم دەۋى، تيايدا ھەموو دەممان بۆنى شىيرى خاۋى
دايەكانى لى بىت، دىيايەكم دەۋى تيايدا تەۋاۋى كرمەكان بە
پەۋولەى لە قۇزاخە بىنە دەرەۋە!
دنيايەكم دەۋى، تيايدا ماستى خەيالى ھىج كەسلىك، موۋى
پىلانى تىدا نەبىت. ھىج گورگىكى چىنگالتىز لە ژىر پىستى ھىج
مەپىكە، چىگەى نەبىتەۋە!

پشوو بدەن

زاھیر زانا سەید گۆل

پشوو دان وەك ئاوتكى سازگار، دەروونی گرژو بیزار دەشواتەموو بەدونیا بێنییەکی تازە، نوێی دمکاتەموو بايەخو نرخو خۆشەویستی کارکردنمان لەلا زیاتر دمکات، ئەگەر پشوو نەمدین، ناتوانین بەردەوام بێن وەك ئەو كەسەي كە بەسەر جیاپەكدا سەردەكەوێت ئەگەر جاروبار نەفەسێك نەداتو كەمێك نەجەوێتەموو؛ ئەوا ناتوانیت بەردەوام بێتو بگاتە لوتكەكانو سەركەوتنەكان تۆمار بكات، ئەوێ دمبیت لێی بەناگابین، ئەوێهە بیرمان بێت نێمە دمبیت پشووێك بەمدینو هەستینەموو خۆمان رێك بێخەینەموو نامانجی خۆمان بێر نەجێتەموو خۆشیو لەزەتە كاتییەكان مەنزەلە گەورەو رازاوەكانمان لەبەر نەبەنەموو.

ئەزیزان، مەرج نییە بۆ پشوو دان بچینە دەرووی شارو ولاتو سەفەریکی توولانی بكەین، بەلكو دەشیت هەر لەسەر كورسیی كارکردنەكەمان ئیستەرخایەك بكەینو چەند هەناسەي قوول هەلەمێن، یاخود پیاسەي ناو پاركێك بكەینو پشووێك بەدلو دەروونمان بەدین، گۆئ لە جریكەي چۆلەكەيەك بگرینو خەمو كێشەو گرتەكان لەبەر بەرینەموو، پاری لەگەل منداڵێكدا بكەینو وەك ناخی ئەو سادە بێینەموو لەگەل پێكەنینی بەرینی ئەودا، دەروونمان لە گرتەكانی رۆژگار دابڕین، بەرێزان هیچ كات مەلێن؛ كاتمان نییە بۆ پشوو دان، وەك تۆماس هاپس دەلیت؛ (باشترین كات بۆ پشوو دان، كاتێكە كە هیچ كاتێك نییە بۆ پشوو دان). بێگومان ساتە ئالۆزو قەیراناویەكان، پتوویستیان بە پشوو دان زۆرتەر؛ چونكە زووترو زیاتر بارگای دەبین بە كێشەو گرتەو ناھەموارییەكانو دمبیت زووتریش خۆمان لەو بارگانە بەتال بكەینەموو، تاوەكو گاریگەری نەكەنە سەر جۆنتییتی بێركردنەوێمانو لە هەلەو كەموكورتی خۆمان بپاریزین، پشوو دان گرنگیەكی تاپەتی هەیە، بۆیە مامۆستای مرۆفایەتیش نامۆزگاریمان دمكات، كە (جەستەشمان مافی هەیە بەسەرمانەموو) یەكێك لەو مافانەش، بڕیتیە لە پشوو دانو حەوانەموو.

پشوو دان واتە: بەتالکردنەموو رۆحو جەستە لە هێلاكیو ماندوویی نوێكردنەموو جالاککردنەموو بۆ دووبارە كارکردن و هەولدانو تێكۆشان، پشوو دان واتە: دووركەوتنەموو لە بیزاریو رۆتینو یەك قەلبیو بیزاری، زۆرجار گەر كەسێك تەواو ماندوو ببێت؛ بۆئەوێ پشوو بەتال، دەلیت؛ "خۆ مرۆف نامیر نییە". هەرچەندە هەموو نامیرێكیش، پتوویستە پشوو بێ بدریت بۆ دووركەوتنەموو لەتێكچوونو لەناوچوون، ئەمە ئەگەر بۆ ئاستێكی بێرۆحو بێگیان بەو شێوێهە بێت، ئەو بۆ ئێمەي مرۆف كە خاوەنی هەستو سۆزینو رووداوو بارودۆخەكان، كاریگەری دەكەنە سەرمان، بۆیە پتوویستە خۆمان نوێ بكەینەموو چەند كاتێك دابنێین بۆ پشوو دانی جەستەو رۆحمان، لەبەرئەوێ ئەگەر پشوو بە خۆمان نەمدین، تواناو گورو تینمان كەم دمكاتو بەرھەممان كەم دمبیتەموو وەك كابرای دار بێرمان لێ دیت، كە دەگێرینەموو؛ كابراییەك چوو بە دابڕین، یەكەم رۆژ دە داری بپرو، بەلام رۆژ بەرۆژ، ژمارەي دابڕینەكانی كەم بووئەموو، لەبەرئەموو بیزاربووو چوو بە لای داناوەك؛ تا هۆكاری كەمبوونەموو بەرھەمەكەي لێ بپرسیت، پاش ئەوێ دەجیتە لای باسی بۆ دمكات یەكەم رۆژ ئەوێهە داری بپروو دواتر رۆژ بەرۆژ كەمی كردوو، داناكە لێی دەپرسیت؛ دواپنجار كەمی تەورەكەم تیز كردووئەموو، ئەویش دەلیت؛ هەر تیزم نەكردووئەموو! بۆیە داناكە پتو دەلیت كە دمبیت تەورەكەم تیز بكەیتەموو، ئەگینا ناتوانیت بەردەوام بیت.

ئەزیزان نێمەش دمبیت پشووێك بەمدین؛ بۆئەوێ تەوری تواناو لێزانو بیرو هزرمان تیز بپیتەموو باشتەر بتوانین بەردەوامی بە كارمانمان بەمدین، ئێمە ئەگەر پشوو نەمدین كارکردن و بیرو هزرمان قەلبێك و مرەمگەریت، كە بەرەوپێشچوونیکی وا بەخۆیەموو نابینیتو هەمیشە بەیەكجۆر بێر دەكەینەموو كاردەكەینو شتیکی تازە تافی ناكەینەموو بپروكەيەكی نوێ ناھێنینە ئاراو.

قانەق

شاعىرى چەوساۋەكانى

كورد

تا ئەۋەى خىزمىكى دوورپان بەناۋى (سەيد ھەسەن)، دەپباە لای خۇى باشان دەپنرىتە بەر خۇپندى مەلاپەتى.

لەم بارمۇە قانەق دەلەت،

ھىزار رەھمەت لە نارامگاہى بەرزى سەپىدى چۆرى
كە مىندال بووم، بە لوتقى خۇى، مەسىرى ژېنى گۆرى
 بەرپاستىش لىرە بەدواۋە ژيانى قانەق گۆرانى بەسەردا دېت.
 لە تەمەنى مىردەندالپەۋە، جارجار شىعر دەھۇنىتەۋە.
 بەلام شىعرەكانى سەرمەتايى دەچنە ماپەى پەندو تەنزەۋە.
 شانەشانى خۇپندىن لە جوچرەى فەقتياندا، ھەستىكى دۇى
 دەرەبەگاپەتەش لە ناخىدا سەر ھەلدەتات. ھەر ئەۋەش دەپىت
 بەھۇى ئەۋەى كە ھەموو دەرەبەگەكانى ناۋچە، بەتاپەت
 ئاغاكانى بەرى بەگزاۋەى رۇژناۋى دەرپاچەى زۇربار، رەقتىكى
 زۇربان لى بېت. تا گەپشتوۋەتە ئەۋەى لای ھۆكۈمەتى ئىرانى،
 سكالانى لە دۇ تۆمار دىكەنۋ چەند جار بەگرتيان داۋە!
ژيانى لاۋىتىنى قانەق،

لە سەرمەتاي لاۋىتىدا دوچارى نەخۇشى تەنگەنەفەسى دەپىتو
 تا دېت لىي زىاد دەكات، لە ئەمجامدا ھەر بەۋ ئازارمۇ سەرى ناپەۋە.
 ئەۋ ناكۆكىيە خىلەكپانەى نېۋان بىنەمالەى شاعىرو دەرەبەگەكانى
 ناۋچەى مەريۋان، رۇژ لە دۋى رۇژ لەناۋ جەۋچۈلى فېكرى شاعىردا
 زىادى دىكەرد. ئەمە لە لاپەك، لە سەرمەتاي بېستەكانىش بە دۋاۋە
 كە ناۋبەناۋ ھەۋالى پەيۋەندىيى سىياسىيەنى تۈندۈتۈلى ھارپكارى
 نېۋان كۆرۈ كۆمەلۈ تاقمە سىياسىيەكانى ئەۋ سەردەمەى باكوۋرى
 كوردستان كەمالپەكان دىگەپشت، بى نارامى خۇى، شىعرى دادەگرت..
 دېسانمۇە لە لاپەكى تېرەشەۋە، سەركەۋەتنى شۇرەشە مەزەنەكەى
 نۆكتەبەرۈ سەرمەتاي بلۇبۈۋەنەۋەى بېرو باۋمىرى پېشكەۋەتوۋخۋازانەى
 دۇ بە ھاشىزەم لە نېۋ تۈۋرۈ كۆمەلە خۇپندەۋارەكاندا، ئەمانە ھەموو
 زەمىنەپەكى نىشتەمانپەرومەنۋ نەتەۋاپەتپانەپان خۇلقاندېۋو،
 باشكەزىۋەنەۋەى كەمالپەكان بەرانبەر مەسەلەى كوردو بەرپاۋوۋى
 شۇرەشە ناۋبەناۋو پچراۋو پەك لەدۋى پەكەكانى باكوۋرى كوردستان
 (ناگرى داخ) بېرو باۋمىرى زۇربەى لاۋە خۇپندەۋارەكانى خىستە بەر
 مەۋدەپەكى نەتەۋاپەتو نىشتەمانپەنەى كارىگەر.

ھاۋكات بەھۇى شەرى دۋومى جىھانپەۋە، بېروباۋمىرى
 پېشكەۋەتوۋانە لەۋلاتدا پەردى سەندو ئەم پەرسەندەش بوو

قانەق لە كۆمەلگەى كوردەۋارپدا، بە شاعىرىكى دىلۋوزو
 خەمخۇرو نىشتەمانپەرومرو عاشقى سەربەستىي كوردستان
 دىناسرىۋ رېزى دەگىرىت، قانەق شاعىرىكى بەناۋبانگى كوردە،
 بە ھۇى شىعرەكانىپەۋە بە «شاعىرى چەوساۋەكانى كوردستان»
 ناۋبانگى دەرگىردوۋە. شىعرەكانى قانەق، ھەۋىنى بېرىكى
 پېشكەۋەتوۋخۋازانەپە.

لە بارەى شۇۋىنى لەداپكېۋىنى شاعىرى گەۋرەى كورد،
 مامۇستا (قانەق) خۇى دەلەت،

لە ئەسلا خەلەكى دۇلاشەم
مەريۋانە شۇۋىنى ئەۋەدەم.
مەھمەد (كەبىلى) م ئەمما،
بە تەخەلۋوس (قانەق) م.

دۋى ئەۋەى دەرەبەگەكانى ناۋچەى مەريۋان، باۋكى ئەم
 شاعىرە ئاۋارە دىكەن، بەدەم لېقەۋماۋپەۋە، قانەق ۋەكو مىندالى
 دەرەبەدەرىك لە (۵۱ ئەپىلۋولى سالى ۱۸۹۸) لە گۈندى «رېشېن»
 لەداپكېۋە، ئەۋ سەردەمەى قانەق تېدا لەداپكېۋو، سەردەمى
 زولەۋ سەتمى دەرەبەگاپەتى بوۋەۋ بىنەمالەى (قانەق) پىش ۋەك
 باقىي خەلەكى ھەزارو بېدەرمەتەن، لەزىر سەتمو بېنەپەى ئاغاۋاتدا
 بوۋن. ھەر لەبەرئەۋە زۇرجار، ناچار بە جېگۇركىۋ ئەم دېۋو
 ئەۋ دېۋ بوۋن. قانەق ھەر لە سەرمەتاي ھاتنە دۋنپەۋە، تېكەل
 بە ناخۇشىۋ دەرەسەرىۋ لېقەۋماۋى بوۋە. سەربارى نەپوۋنىۋ
 نەدارىۋ سەتمى ئاغاكان، قانەق دوچارى دەرەسەرىپەكى گەۋرە
 ھات، تەمەنى قانەق تەنھا (۴۰) رۇژ بوۋ، باۋكى كۇچى دۋابى
 دىكاتو بۇ ھەمىشە مالاۋابى لە ژيان دىكات، ئەمە كۇتا خەمى
 ئەم مەلۇتەكپە نەپوۋ، بەلگۈ زۇرى نەخاپەند، مەرگى داپكى
 نازىزى دېتە سەرو ئەۋىش بۇ ھەمىشە مالاۋابى لە ژيان كوردو
 (قانەق) پان بىن داپكېۋابو بەتەنھا جېمەپشت

مىندالىكى بېنەپەلىك باب لەۋ سەردەمە پەنەھامەتىۋ
نارەھمەتىۋ نەدارىۋ دۋاكەۋتوۋپەدا، ناخۇ ج ژيانىكى بوۋپەت؟
 پاش مەرگى باۋكو داپكى، ماۋەپەك مامەكانى لەخۇپان
 گرتوۋە. بەلام ئەۋ لەخۇگرتنە بەنابەدلى دەپىت، زۇرجار
 شەۋانەى لەسەر تەنۋورو رۇژانى لە نېۋ مىندالاندا بەسەر بېردوۋە!

با هم مو جووتیارو پالو ډنجه مړان
به گون: تا دمینه هیزو پشته یوان
گمر چاو له سر جهم دیوانه کانی قانع بکین، بهشی همره زوری
باسی کوردو کوردستانو مهنمتو چهرمه سهری نهم نته وهیو
هاوکات هاوار بو به دموله تیبوونو سهر به خوئی کوردستانه.
نه گهرچی قانع له دریژی تمه منیدا قوناعی فیکری حیواوای
نه زموون کردووه، به لام همه میسه له یه ک روانگه راوستاو بووه،
نه ویش کوردیوونو بانگه شهی نه تهمیبوونی کوردو پرزگاری
کوردستان. هر له تمه منی لاویتی، که حیواواییو ستمی چینایه تی
(دژی دمریه گه گان) هست بی دمکات، هاوکات خوئی دناسیتو وها

مالاواي هه‌ميشه‌يى قانعى شاعير:
قانعى شاعير دواى به‌سه‌ربردنى ژيانىكى لىوانليو له
دمردسه‌ريو نه‌هامه‌تى، دواجار له پوژى ۱۷ى مانگى گولان، واته:
۱ى مانگى ماى سالى ۱۹۶۵، بؤ دواجار مالاوايى له ژيان كردو بؤ
هه‌ميشه جاوه‌كانى ليك نا، به مهرگى قانع گه‌لى كورد يه‌كيك له
خه‌مخورانو داسوژانو خزمه‌تكارانى راسته‌فينه‌يى خو‌ي له‌دست دا.
قانع نه‌و منداله بيباوو دايكه‌ي توانى سه‌رحه‌م كو‌سپو
له‌مپه‌ره‌كانى ژيانى تيك بشكىنيتو ببئت به شاعيرىكى گه‌وره‌ي
میللته‌كه‌ي، كه به‌درېژاي مي‌ژوو، نه‌ته‌وه‌كه‌ي شانازى پتوه
نمكهن!

گرفتى ژىنگە پارىژى!

پىشتىر ناچار بوو ھېرى بىداتە ناوھەكەنىيە، يان بەيى چارەسەر بىكاتە ناو ھەۋا، رېگە خۆشكەر بوو بۇ تەركىزكردن لەسەر پىشەسازىيە خاۋىنەكان. سوۋدى ھەببو بۇ ۋلاتانى جىھانى سىيەم بۇ دەستىيەكردن بەرەپىداتى پىشەسازىيەكانى گۇرپىن(الصناعات التحويلية)، سەرمتا ئەم كارە ھىچ گرفتىكى ژىنگەيى درووست نەدەكرد بۇ ۋلاتە تازە گەشەسەندۈۋەكان؛ لەبەرئەۋەدى ئەم ۋلاتانە خاۋىنبوون، ھەروھە پىشەسازى سىنوردارىبوو، بەتەنھا لە ناۋجەي كەنەكان كىشەي پىسبوونى ژىنگە ھەببو، ئەگەر كىشەيەكىش درووست ببوايە، لەبەرئەۋەدى كىشە سەرمەكىيەكە پەيداكردىنى پاروۋەك نان بوو، لەگەل ھەلى كار گرنگ نەبوو، ھەروھە حكومەتەش بەخەلكەكەي خۇي، پىشت گۈئ خىستبوو، بەدلىياپىيەۋە خاۋەن پىشەسازىيەكانى رۇژئاۋاش، گرنگىيان بەخەلكەكە نەدەدا.

بەتتەپىرپوونى كات، بىرى مادە پىسكەرمەكان زىداپان كىرد، بوون بە گرفت بۇخەلكى ۋلاتانى تازە گەشەسەندۈۋ، گەلىك كارەسات روۋى دا، بوو بەھۇي ژەھراۋىبوون كوشتىنى ھەزاران كەس، لەۋلاتى ھندو ئەمىرىكاي لاتىنى، داداگان لە ھەندىكىياندا داۋايان لە كۇمپانىيا بىيانييەكان كىرد، ھەربىۋى زىيانلىكەۋتوان بىكەنەۋە، بەداخەمە زۇر لەو گەلانە، نەيانتۋانى كىشەكانىيان بىمەنە بەر دادگا، بەھۇي كوشتوبىرى حكومەتە دىكتاتۇرىيەكانىيەۋە، لىرىدا نامازە بەيەكىك لەو روۋداۋانە دەكەين؛

لەناۋىردىنى دەلتاي روۋبارى نەيجەر، لەلەيەن كۇمپانىيائى نەۋتى(شىئەل)مەۋ لە نەيجىريا، نەتەۋەدى ئۇگۇنى "Ogoni"، كە نىزىكەي ھەزار سالە نىشتەجىي ئەم دەلتايەنە بۇيۇي ژىانيان لەسەر كشتوكالو راۋ بوو، زەۋىيەكانىيانو كشتوكاللىانو ئازدەكانىيان لەناۋچوون، بەھۇي پىسبوونى ژىنگەۋە، لە ئەنجامى ھەلەكەتنى بىرى نەۋتەۋە لە دەلتاكەدا، ئەمە ۋاى كىرد دانىشتۋانى ناۋچەكە خۇيان كۇ بىكەنەۋە، نازەزايى دەربىرپن لە بەرامبەر كۇمپانىيائى (شىئەل)، بە پىشەۋەيەتتى نوۋسەرى بەناۋبەنگى نەيجىرى (كىن ساروۋىۋا Ken Saro-wiwwa)، سەر بە ھۇزى ئۇگۇنى بوو، رېتخراۋەكانى بوۋارى ژىنگەۋە مەۋقۇدۇستەكان لە ئەۋروپاۋا ئەمىرىكا پارمەتىۋە بانگەشەپان بۇ كىرد، دەنگىكى گەۋرە داپەۋە، بەلام دىكتاتۇرى ئەۋكاتەي نەيجىرىا (ژەنرال سانى ئەباشا)، تۋانى كەشكىكى لەبار بۇ كۇمپانىياكەۋ ئەۋاتى تىرىش بىرەخسىيەت، بە لە سىدارەدانى ئەم نوۋسەردە ھەشت لە ھارپى چالاكەكانى لە بوۋارى ژىنگە پارىژىدا، لە ۱۰-۱۱-۱۹۹۵.

سەرچاۋە: كىتەبى: (حل مشكلة الطاقة هو التحدي الأكبر للبشرية في القرن الحادي والعشرين!! — فؤاد قاسم الأمير)

پاراستىنى ژىنگە، پەيۋەندىيەكى راستەۋخۇي ھەيە بە بابەتى وزمە، چارەسەركردىنى سەرچاۋەي وزە بەشۋەيەكى زانستىيانە، پىۋىستىيەكە دەبىت ئىستا بىكرىت، بەجۇرېك بىت، كار لە ژيانى مەۋف نەكات، ئەم چارەسەرە ھەنۋەكەيەكى گە دەكرىن، لە بەكاربىردىنى وزمەدا، كارىگەرىيەكانى رۇژ لەدۋاى رۇژ دەردەكەۋن بۇ كەسانى پىسبۇر ھەمۋە خەلكى، كە دەبىت بەھۇي كارساتى سىروۋشتى، لە ھەمۋە گۇي زەۋىدا بەگشتىۋ نەھامەتى لە داھاتۋودا. لە دەيەي ھەفتاكانى سەدەي رابوردۋودا كۇمەلەۋ رېتخراۋى جۇراۋجۇر دەركەۋتن لە ۋلاتە پىشەكەۋتۋەكاندا، كە گرنگىيان دەدا بە گرفتەكانى ژىنگەپارىژى لەسەر ئاستى جىھانى؛ بۇنەۋەدى كارەكانىيان ھەمۋە گۇي زەۋى بىكرىتەۋە، پىشتىر لە سالانى پەنجاكاندا، ئەم كۇمەلانە لەسەر ئاستى خۇجىي، كارىان دەكرىد، بە فشارى تاكەكەسى، كۇمەلەي بىچۈك، لەمپى رۇژنامەۋە دۋاتر گەشەي كىرد بۇ كۇمەلەي گەۋرەتر، تۋانىيان رېنەمەيەكانىيان بىچەسپىنن، دۋاتر بوو بە ياسا يەكلاكەرەۋە، كە لەلەيەن پەلەمانەۋە دەرجو، لە پېناۋ پاراستىنى ئاۋى روۋبارو كانىاۋەكان، دەرياچە نىۋوخۇيەكان، ھەروھە پاراستىنى ناۋۋەۋەۋى ئەم ۋلاتانە — بەتاپەت ۋلاتە ئەۋروپىيەكان — لە پىسبوون، بەم شىۋەيە ژيانى پىر لە ماسىۋ بالئەدەۋ روۋەك، گەپاۋەۋە بۇ روۋبارمەكانو دەۋروپەريان، كە پىشتىر پىسبوون.

ئەم كۇمەلانە پىش ئەم ماۋەيە نەياندەتۋانى كار بىكەن، ھەرجەندە لە سىنوردىكى تەسكىدا كارىان دەكرىد، تا جەنگى دوۋەمى جىھانى، كە لە دەيەي پىنچەمەدا كۇتايى ھات، ۋىرانكارىيەكى بىشۋەمارو ئابۋورىيەكى دارۋوخاۋى بۇ ئەۋروپا بەجى ھىشت، خەلكى خەمى سەرمەكىيان بۈنىادنانەۋەۋە ھەلى كارو پاروۋەك نان بوو، بەلام بە باشتىرپوونى بارى ئابۋورى بۇيۇي، ئەم كەسانەي كە گرنگىيان بە بوۋارى ژىنگە دەدا، بىنيان روۋبارو كانىاۋەكان، كەناراي دەرياكەۋ ناۋۋەۋەۋى ناۋچەكە پىس بوۋە، لىرمەۋە ياساۋى چالاكو يەكلاكەرەۋەمەيان دەكرىد، بۇ پەبەندىكردىنى پىشەسازى بە كەمكرەنەۋەۋە پىسەكردىنى ژىنگە، لىرمەۋە ھەندىك لە پىشەسازىيە پىسكەرمەكان ناچاربوون، كە كارو چالاكىيەكانىيان بىگۈزەۋەۋە بۇ ۋلاتانى جىھانى سىيەم، ئەم ۋلاتانەش بوون بە بەرھەمەتتەرو ھەناردەكارى مادە سەرمەيەكان بە تەنھا، دۋاتر مادەي ناۋەنجىۋ ھەندىك جارىش بەرھەمەي كۇتايى، ئەمە لە پىشەسازىيە پىسكەرمەكاندا دەبىنرېت ۋەك پىشەسازى ترشەكانو پەيىنى كىمەيۋو گەلىك پىشەسازى كىمەيۋى تر، ئەم گۇرپانكارىيەش سوۋدى بۇ ھەردۋەۋە ھەببو، لایەنى ئەۋروپى، لە كىشەي پىسبوونى ژىنگە رېزگارى دەبوو، بەھۇي ترشۋ تفتو گازترشەكانەۋەۋە كە

پیکرِ رُوحِ

عبدالرحمن جريسي (١٩٣٢ -)

ژميريارى، شارەزايى باش دەست بخت، ھاوکات بەشداری دوو خولى فيربوونی زمانی ئینگلیزی ئىتالى کرد.

سەرمەتای کارکردنی عبدالرحمن جريسي، لە تەمەنى جواردەساليەوه دەستی بى کرد، لە يەكەم کاریدا، بووه بە شاگردى فرۆشگەيهكى بازارگانی لە ريزا، گە پۆزانه تەنها شەش دۆلاری وەردەگرت، عبدالرحمن جريسي گوێی بە كەمى كریكەى نەدەدا، زۆر بە دلسۆزانه کاروبارگانی بەرپۆوه دەبرد، ماوهى پانزە ساڵ لەو فرۆشگە بازارگانییدا بەردەوام بوو، بە ھۆی لێھا توویو دلسۆزی خۆشەویستی بۆ کارمەكەى، بوو بە بەرپۆمەرى فرۆشگەكە، تا دواجار مووچەى مانگانەكەى بووه زیاتر لە ١٣٠٠ دۆلار!

سالى ١٣٧٨ك سەرمەتای دەرکەوتنى توانا شاراوہ راستەھینەکانى عبدالرحمن جريسي بوو، لەو سالەدا دامەزرادوہیەكى بەناوێشانی (بيت الرياض) درووست کرد، بۆ فرۆشتنى کەلوپەلى ناوماڵ، بە ھاوبەشى بازارگانیكى ھاوڕێی، ھەرچەندە ئەم دامەزرادوہیە سەرمەتا بە دەست زەمرەو زیانەوه دەینالاند، بەلام دواجار عبدالرحمن جريسي توانی ئەو زیانانە بگۆرێت بۆ قازانچو سەرمەوتن و دەستکەوت، بە تايبەت لە سالى ١٣٨٢ك کاتیک کۆمپانیاکە بە تەواوی بووه مولگی خۆی بەشى بازارگەكەى ھاوڕێی کريیەوه، ئەلجريسي لەم ئەزمونەوه فيربوو، گە چۆن بەسەر کۆسپو تەگەرەکانى زیاندا سەر بکەوێت و پووبەرپوويان بپێتەوه ھەرگیز خۆی نەدات بەدەست شکستەوه!

دواى ئەوه عبدالرحمن الجريسي بە ھەزلى خودا، توانی زنجیرەيەك سەرمەوتنى يەك لە دواى يەك لە کارمەيدا بەدەست

خاوەنکاری مەزن عبدالرحمن جريسي:

ئەم مەندالە بيباوگە، ھاوکات بێئەوهی دەرچووی زانکۆ، پان پەیمانگایەك بێت، چۆن توانی دامەزرادوہىكى نابووړی خانوبەرى وھا دايمەزینیت، گە پيشبرکى بازارگانی بى بکات؟ چۆن توانی ئيمپراتۆريەتيكى دارایی گە لە نامیری کاربایيەوه؟ تا کەلوپەلى ناوماڵو خانوبەرەو گەشتن بە بانکەکان دايمەزینیت؟

عبدالرحمن جريسي، ژيانى لیوانلیو بووه لە دەستکەوتو بەرھەمى ناوازه، گە شایستەى ئەوہیە بخوینریتەوه؟ بۆئەوهی سوودی لى ببینریت، ئەم بیاوه واتە: دەرپایەك لە ئارامی و ھیوا، گە ھىچ سنوورێك نانايت!

عبدالرحمن جريسي، لە شارۆچكەى رەغبە نزیک (المحمل) سالى ١٣٥١ کۆچى، بەرامبەر ١٩٣٢ زاینی لەدايکبووه، تەمەنى دووساڵان بوو، باوکی کۆچى دواى کردو باپیری بەخێوکردنى لەئەستۆ گرتووه، لە تەمەنى ھەشت ساڵاندا، دەجیت بۆ پايتهخت! بۆئەوهی لەلای مامى (محمد ئەلجريسي) درێژە بە ژيان و خویندن بدات..

لە پايتهخت نیردرايە قوتابخانە، بەلام لەبەر ھەر ھۆکارێك بێت، نەیتوانی درێژە بە خویندن بدات، لە پینجى سەرمەتای دەستى لە خویندن ھەلگەرتو پووی کردە بازارى کارکردن، ھەرچەندە وازھینان لە خویندن نەبووه بەرپەست لەبەردەمیدا بۆ پەرەپیدانى خودو زیادکردنى زانستو زانیاری، بەلکو توانی لە ڕێگەى خولى فيرکارپیەوه لە سواری بەرپۆمەردنى کارو

بەئىت، لە سالى ۱۴۱۳ گۆچى، دەستى كرد بە دامەزراندنى زياتر لە يازدە كۆمپانىيا، دواى ھرانىوونى كۆمپانىياى (بيت الرياض) ھەروەھا چوونە نىو كارى ئەلەكترونىياتو تەكنەلۇجىياو كۆمپىوتەرو كەلەپەلى قوتابخانە، كە سەرجەمىيان بەرھەمى خۆمالى و لاتەكەى خۆى بوون، ھەروەھا كۆمپانىياى دايكى دامەزراند، كە ئىستا لە زۆرىك لە شارمەكانى و لاتەكەى لقى ھەيە، ھەروەھا دوو كۆمپانىياى دىكەى لە قوبرس ھەيە، كە لە ھەمان بوارى تايبەت بە كۆمپانىياكانى كار دەكات، كۆمپانىياىەكى دىكەى ھەيە، لە بوارى كەلەپەلى پزىشكىدا كار دەكات، ھاوكات لە ولاتى كودىت، كۆمپانىياىەكى بەناوى (كۆمپانىياى ئەلجىرىسى بۆ كەلەپەلى قوتابخانە) ھەيە، كە ئەم كۆمپانىياىە ۳۰۰ وەگەلەتى بازىرگەنى بۆ كۆمپانىيا جىھانىيە گەورەكان دابىن كەردوو، كە لە بوارى كۆمپىوتەرو كەلەپەلو پىداويستىيەكانى قوتابخانەدا كار دەكەن.

* **عبدالرحمن جىرىسى** پشكى گەورەى ھەيە لە زۆرىك لە زوورە بازىرگەنىيەكانو شارە پىشەسازىو بازىرگەنىيەكان، ھەروەھا خاومنى چەندىن لىژنەو نوپتەرانى خىرخوازيە.

* **عبدالرحمن جىرىسى** لە سالى ۱۴۳۱ كۆچىيەو، بوو بە سەرۆكى گرووپى كۆمپانىياكانو دامەزراوكانو كارخانەكانى ئەلجىرىسى، ھاوكات سەرۆكى ئەنجوومەنى بەرپۆمبەردنى زوورى بازىرگەنىو پىشەسازى شارى رىياز بوو، ھەروەھا سەرۆكايەتى ئەندامىتىى زۆرىك لە لىژنەكانى بانكەكانو زوورە بازىرگەنىيەكانو كۆمپانىياكانو دامەزراو بازىرگەنىو خىرخوازيەكانى ناوخۆ دەرەو.

* **لە بوارى پەرەردەدا، ھاوكارىيەكى زۆرى پشكەش بە دامەزراو ھەلەستىنىيەكان كەردوو، ھەروەھا برى تىچوونو نامادەكەردنى درووستكەردنى كۆلىزى بازىرگەنىو ئابوورى لە زانكۆى بەيروت گرتۆتە ئەستۆى خۆى، كە لە سالى ۱۹۹۲ بۆ يەكەم جار كرايەو، لە زۆر بوارى دىكەدا، دەستى بالەى ھەبوو بەتايبەت لە بوارە خىرخوازيەكاندا!**

چەند راستىيەك لە بارى عبدالرحمن جىرىسى:

* **خەلاتى مەلىك عەبدولعەزىزى بە پەلەى يەكەم وەرگرتوو.**
* **عبدالرحمن جىرىسى بە خاومنى يەكەم دامەزراو دەزىرەرت، بۆ كۆمپىوتەرو پىداويستىيەكانى لە ناوخۆى و لاتەكەيدا.**

* **سەرۆتەكەى ئىستاى بە دوو مليار دۆلار مەزەندە دەكرىت.**
* **بوو بە براوى يەكەمى ھەلەزاردنى ئابوورى بۆ ديارترىن پىاوانى خاومكار، لە ناوخۆى ولات لە سالى ۱۹۹۵.**

* **لە سالى ۲۰۰۰دا زانكۆى (كىنەزىنگتۆن پونىفرستى اوڤ ھاواى اند كاليفورنيا) پرونامەى دكتوراى ھەخريان پىيەخشى، لە بوارى ھەلسەفەى ئابووریدا، وەكو پزىك بۆ ئەو پشكە زۆرى لە بوارى مەرفايەتىو زانستىو رۆشنىبىرىو ناوخۆىو جىھانى پشكەشى كەردوو.**

* **پرونامەى شەرفى لە ھەلسەفەى بەرپۆمبەردنى كەردا، لە زانكۆى ئەمريكا لە وىلايەتى مونتانا پى بەخشاو.**

* **خەلاتى دامەزراوى جىھانىى ئەمريكى بۆ ھەلسەنگاندنى**

دەستكەوتەكانى لوس ئەنجىلوسى لە زانكۆى كاليفورنيا پى بەخشاو.

* **خەلاتى دامەزراوى ئىسلامى (مەحمۇد) بۆ كەسىتىى جىھانى ئىسلامى لە سالى ۲۰۰۰ لە شىكاگۆ لە وىلايەتى ئىلوینز پى بەخشاو.**

* **بە پەلەى كوماندۆز، مەدالىاى بەرزى بەلجىكاى لەلایەن ھەرمانرەواى بەلجىكى: ئەمىر فىلىپ پى بەخشاو.**

* **لەلایەن پەیمانگەيەكى ئەمريكىيەو، لە سالى ۲۰۰۴ بۆ پىاوى سال ھەلەزەردا. American Biographical Institute**

* **عبدالرحمن جىرىسى نىشانەو مەدالىاى (ئىبن سىنا)ى پىيەخشا لە كۆمارى پروسىاى يەگرتوو، ھاوكات ھەلەزەردا بۆ ئەندامىتى لە ئەكادىمىاى پروسىاى بۆ زانىارى كۆمەلەيەتى گشتى، ھەروەھا كۆششى زۆرى كەردوو لە بوارى پەيەندىيەكانى كەرتى كاروبارى بازىرگەنى ئەو دوو و لاتە، ئەم پەلەيش لەسەر ناستى ناوخۆ و لاتانى رۆژھەلاتى ناوېراست، يەكەم كەسىتىيە كە ئەو ئەندامىتىيە وەرگرتىت، بەم بۆنەيەو زوورى بازىرگەنىو پىشەسازى رىياز، بە نامادەيوونى دەستەى بژاردەى پىاوانى كار لە ئەندامانى بوارى دىپلۇماسى كە نوپتەرى بالىوزى پروسىا پشكەشى كەردىوون، ناھەنگىكى ساز كرد.**

عبدالرحمن جىرىسى ئىستا:

* **سەرۆكى بەرپۆمبەردنى گرووپى كۆمپانىياكانى(ئەلجىرىسى).**
* **سەرۆكى ئەنجوومەنى كارمەكانى سعوودى پابانىيە.**
* **سەرۆكى ئەنجوومەنى كارمەكانى سعوودى چىنىيە.**
* **ئەندامى ئەنجوومەنى بەرپۆمبەردنى ھىلى ئاسمانى ولاتى سعوودىيە.**

* **ئەندامى دەزگای بالەى بۆ پەرمپىدانو گەشەسەندنى شارى رىياز.**
* **سەرۆكى ئەنجوومەنى كارمەكانى سعوودى ئەمريكىيە.**

لەگەل چەندىن پۆستى دىكە كە لە راپورددو ھەبوو، پان ئىستا بووتە خاومنى ئەو پۆستانە..

لە كۆتايىدا:

عبدالرحمن جىرىسى لە شاگردى فرۆشگەيەكى بازىرگەنىيەو ھەروەھا توانى ئىمپەرتۆرىيەتىكى بازىرگەنى دابەزىرەرت، كە نىزىكەى پىنج ھەزار كارمەندى ھەيە، ھەروەھا بە يەككە لە گرنگترىن بايەكانى ئابوورى ولاتى سعوودىيە دەزىرەرت، عبدالرحمن جىرىسى ئەو كەسەى مووچەى مانگانەكەى تەنھا شەش دۆلار بوو، ئىستا خاومنى دوو مليار دۆلارە.

عبدالرحمن جىرىسى توانى شكىست بگۆرت بە سەرکەوتن، زىان بگۆرت بە ھازانچ، بىگومان بە پشتيوانىو يارمەتىى خودا، پاشان بە سووربوونى لە بىپازدانى درووستو بەردەوامى لە كارەكەيدا، وەرگرتنى پەند لە شكىستەكانىو گۆرپنى رەزەوى شكىست بەردەو سەرکەوتن، بىگومان نەرحەمىيەكانى ژيان ھەلىكن بۆ گەشتن بە لوتكە!

سەرچاوە: <https://ar.wikipedia.org>

کتاب/ عظماء بلا مدارس

نووسىنى: شىنى ۋالى

شەونخوونى لە سەدەي بىست و يەكدا

ھەموو مەۋقەنى ئاسايى بىستە پۇژانە شەش تا ھەشت كاتىمىز بىست، گەر ئەم ماۋىيە تەۋاۋ نەكرىت؛ ئەۋا نەكرى كەۋتەۋى پۇدەۋ نەخۋازاۋەكەنى زۇرتىر لىدەكەۋتەۋە، زۇرجار بەھۋى بوۋى گارەۋ، ناتۋانين بە پۇژ ھەمبۋى نەخەۋتەكەمان بىكەپنەۋە، دىبىت كارو جالاكەيەكەنى پۇژانەمان بەجى بىكەپنەن، دوۋبارە نەمەش زىانى ھەيە؛ چۈنكە ناچارىن بەۋ خەۋالويىيە بىچىنە ناۋ كۆمەلگەۋ كار راپەرېننىن، تۈپزىنەۋەيەكى ئەمىرىكى دىرى خىستەۋە، سالانە لە جىھاندا سەد ھەزار پۇدەۋى ھاتۇچۇ پۇدەۋەت، كە ھۆكارەكەي كەمخەۋىيەۋ ئەۋ كەسانە لە كاتى شۇفېرىدا خەۋيان ھاتۇۋە شەۋ نەۋۋوستون.

ئەم دىاردەيە تا چەند سالىك لەمەۋىيەر تەنھا گەنجانى گرتىۋەۋە، بەلام ئىستا لە ناۋ بە تەمەنۋ گەۋرەكانىشدا بوۋە بە باۋ. ھۆكارى ئەم لىتېكچەنەش زىاتىر بەكارھىتەنى ئىنتەرنېت تۈرەكۆمەلەپتەيەكانو سەپىرەردىن درامو... ھەند، كە بوۋ بەھۋى نەمانى پەيۋەندىي كۆمەلەيەتۈ تەننەت ۋامان لىھاتەۋە لە بۇنە ئاپىۋ كۆمەلەپتەيەكانىشدا، سىلەي پەھم زىندوۋ ناكەپنەۋە سەردانى دۈستەكانمان ناكەپن، سەۋەرى مەۋفەيتى لەم بارەيەۋە دىفەرەمۇۋىت: (أَيُّهَا النَّاسُ، أَفْشُوا السَّلَامَ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ، وَصَلُوا الْأَرْحَامَ، وَصَلُوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامَ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ) ۋاتە: ئەي خەلىق، سەلام لەمەكتىرى بىكەن، ناننى ھەزار بىدەنۋ پەيۋەندىي خىزمايەتى مەبجىرۋ شەۋ لەكاتىكدا خەلىق نوۋستون نوۋزۋ نزا بىكەن، دىچەنە بەھەشتەۋە بەسەلامەتىۋ دۈۋر لە نازەھەتى.

دىفەرەمۇۋى ناچىتە بەھەشتەۋە ئەۋە سىلەي پەھم بەجى نەھىيەت، دە با ھەموۋمان پەيۋەندىيەكانمان توند بىكەپنەۋەۋ بۇ بەدەستەتەننى بەھەشتى بىرىن، بىگومان بە رىككردنەۋەۋ كاتەكانمان، دىتۋانين ھەموۋ كارىك بە ئەنجام بىكەپنەن.

لە ئىستادا دىاردەيەكى ناتەندروۋست لەناۋ كۆمەلگەماندا بىلاۋبۈۋەتەۋە، ئەۋىش نەخەۋتەن بە شەۋداۋ خەۋتەن بە پۇژ، كە دىبىت بەھۋى زىانگەيەندىن بە تەندروۋستى مەۋفەۋ ماندىۋىۋى مەشكۋ ھەز، لە كاتىكدا مەشكمان ۋەك پەيتەي جىرايەك ۋايە، كە بىۋىستى بە سۈتەمەنىيە بۇ جالاكەۋىۋ تەكۋ ۋەي پەنەبەخى ناتۋاننىت ھەلبىستىت بە پەۋناككردنەۋەۋ خەۋى، پاشان دىۋرەبەر، گەر پەۋناكى زىاتىر پەيۋەخەۋ سۈتەمەنىيەكى خەۋىننىر بۇ بەكار بىيەت، تەننەت تۋاناي گەمەردىنىش بۇ درۋوست دىبىت، ۋەك نەمە گەر ۋەكەنمان بۇ نەگەپتەۋە، شەۋانە مەشكىش ناتۋاننىت گەنگى بە تەندروۋستىۋ جالاكەيەكانمان بىدات، ئەۋا ئەندامەكانى جەستەمان لاۋاز دىن لە كاركردن، ئەم نوۋستەنە ھەلەيە ھۆكارىشە بۇ لە دىستەنى كاتىكى زۇرمان ۋەستەردن بە بارگەنىۋ تۈۋرەۋىۋ لەخۇرا، لەدەستەنى خەندەكان جىگە لەۋانەش تىكچۈۋىۋ رۋخسارەكان بە رەشۋىۋىۋ زىر چاۋەكانو ھەلۋاسانى پەۋەكان.

تۈپزىنەۋەيەك ئەۋە سەلمەندۈۋە كە كەمخەۋى دىبىت بەھۋى گۇۋەنكارى لە بۇھىلەكانى جەستەي مەۋفەۋ ھاۋكات بە ھۋى تىكچۈۋىۋ بۇھىلەكانەۋە، ئەگەرى تۈۋشۋىۋ بەنەخەۋى (شەكرە) لە جۇرى دۈۋە زىاد دىكات، دىبىت بەھۋى ھەلەۋى. خەۋى گەۋرە مەشكى ۋا خەۋەندۈۋە، كە ماندىۋىۋى پۇژ بە خەۋى شەۋان دىرىكات كاتىك كە چاۋەكان لىك دىننىن لە تارىكايدا خەۋەكانى مەشك دەست بە پەۋۋەدەن دىكەن، ھەۋەك خەۋى گەۋرە دىفەرەمۇۋىت: ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ آيَاتٍ تَعْلَمُونَ أَنَّ

ۋاتە: ھەر زاتى خەۋەيە شەۋى بۇ بەدى ھىناۋن؛ بۇنەۋى تىپدا بەھەۋىۋەۋ پۇژىش بۇ پەۋناك كەۋۋەنەۋە (تاۋەكۋ كارو ھەمانى تىپا ئەنجام بىدەن).

لە میژوووهو ڤیرنه بووین!

سهودا مهه‌دی

له‌بیرمان کرد که کورد ناحه‌زی زۆره‌و ده‌بیت هه‌موو به‌یه‌که‌وه بین بۆ تیکشکاندنن، هه‌موومان نه‌و چیرۆکه‌مان چه‌نده‌ها جار بیستوه، به‌لام به‌داخه‌وه لێ تینه‌گه‌شتووین کاتیک که باوکێکی پیر کۆرەکانی بانگ ده‌کاتو هه‌ریه‌که‌و چیلکه‌یه‌کیان ده‌داته ده‌ست تا بیه‌شکێنن، پاشان دواتر هه‌موو چیلکه‌کان به‌یه‌که‌وه ده‌یداته ده‌ستیان بۆ نه‌وه‌یی بیه‌شکێنن، به‌لام ناتوانن، نه‌مه‌ وانه‌یه‌کی ڤیری کۆرەکانی کرد تا ڤیری گرنگی به‌گرتووێ و به‌کریزی بن و پێشانیان بدات که نه‌وانیش نه‌گهر به‌کریزین نه‌وا وه‌ک کۆمه‌له‌ چیلکه‌که‌ ناتوانریت بیه‌شکێنرین و ده‌بن به‌مۆلا له‌ به‌رامبه‌ر دۆزمناندا...

* له‌ میژوووه‌و ڤیری خۆراگری نه‌بووین، ڤیری بیه‌ینی هه‌ستی نیه‌تیمانی نه‌بووین، ڤیری به‌کریزی به‌کده‌نگی ته‌بابی نه‌بووین، نه‌مانه‌ش به‌ هۆی چه‌ندین چه‌نگه‌وه که هه‌ر چه‌نگه‌و کلتورو هه‌ستیکی له‌ناو به‌رد چه‌نگی ته‌کنه‌لۆجیا و مۆبایل... چه‌نگی فیلمه‌ بیانییه‌کان و گه‌شتکردن بۆ نه‌ورپا و چه‌نگی ناردنی جه‌رگی دایکانمان و ناردنی باوکی پۆله‌ چاو له‌ده‌سته‌کان و کوشتنی لاوه‌ بۆ نازمکانی ولات و شانازی سه‌رکه‌وتنیشیان بۆ کار به‌ده‌سته‌کانمان...

* له‌ میژوووه‌و ته‌نها به‌ک شتمان بۆ ماوه‌ته‌وه نه‌ویش ناوی کورد و موسلمان بوونمانه‌ له‌سه‌ر رده‌گه‌زنامه‌کان، که نه‌ویش به‌ ته‌واوه‌تی کال بووه‌ته‌وه‌و خه‌ریکه‌ به‌ ته‌واوه‌تی له‌ ناوه‌ده‌جن...

* له‌ میژوووه‌و ڤیرنه‌بووین.. که نه‌و رووداو کێشانه‌ی که روویانداوه‌ دووباره‌ ده‌بینه‌وه‌و هه‌مان رێگا ده‌گرینه‌وه‌به‌رو هه‌له‌کان دووباره‌ ده‌که‌ینه‌وه‌و رێگا چاره‌یه‌ک نادۆزینه‌وه‌...

* له‌ میژوووه‌و ڤیرنه‌بووین.. که شکستی زۆریه‌ی چه‌نگه‌کان به‌هۆی خیانه‌تی هه‌ندیک گه‌سه‌وه‌بووه‌ که بوته‌ هۆی له‌ناو به‌ردنی چه‌نده‌ها گه‌س...

* له‌ میژوووه‌و ڤیرنه‌بووین.. که نه‌هێلین (سه‌فه‌ر به‌له‌ک) یکی تر دووباره‌ نه‌یه‌ته‌وه‌...

* ڤیرنه‌بووین.. که هۆکاری پێش نه‌که‌وتنمان چه‌نگی به‌رده‌وامه‌...

* ڤیرنه‌بووین.. که به‌رێکه‌وتن چه‌ندین ساڵ چه‌نگ راده‌گیریت...

* میژووومان له‌بیر کرد که به‌زانین ولاتی ئێمه‌ سه‌رچاوه‌یی هه‌موو عیلم و نه‌ده‌ب و ئاینیک بووه‌و خاوه‌نی که‌لتورو رۆشنایی جیاوازی خۆی بووه‌و خاوه‌نی چه‌ندین شاعیر و که‌له‌ پیاوی نه‌به‌رد و نازا به‌وووه‌و خاوه‌نی داستانه‌ گه‌وره‌کانی فارهمانی خۆشه‌ویستی و هه‌ها بووه‌.

* میژووومان له‌بیر کرد که چه‌ندین گه‌نج و پیر و منداڵ و چه‌ندین گه‌سی ناواری گه‌له‌که‌مان خۆیان هه‌دا کرد له‌ پێناوی به‌کریزی کورد و نازا دیدا، له‌بیرمان کرد که ده‌بیت ئێمه‌ش درێژه‌ بیه‌دری نه‌و رێگا به‌بین که نه‌وان ده‌ستیان پێکده‌وه‌...

23 رېڭاى دەربېرىنى خۇشەويستى بۇ ھاوسەرەكەت لە رېڭاى مۇبايلەكەتەو

۱۳- ئەو گۇرانييەى كە لاى ئەو دىلخاۋو ھەلبۇزاردەپ، لەنىو مۇبايلەكەت لىي بىدەو بۇشى بلىرەو.

۱۴- گەر پەيۋەندىت پىۋەكرد، ئەۋىش رەتى كىردەو كە رەنگە بىھۇى كات نەگۈنجاۋى بىت. دووبارەى مەكەرەو، خۇ ئەگەر زۇر گرنگ بوو، نامەپەكى بۇ بىنرە.

۱۵- كە لەگەل مىندالان پارى دەكات، وئەپەكى بگرەو لە ئىنستىگرام، يان فەيسبوك بىلەو بىكەرەو.

۱۶- با مۇبايلەكەت زمارە نەئىنى لەسەر بىتەو ھاوسەرەكەت بىزانىت.

۱۷- ھاۋرەپەكت ھەبىت كە خۇى بە بەرپرسىار بزانىت لەو جالاكىانەى لە نىو مۇبايلەكەتدا ھەپە.

۱۸- ناردنى تىكىستىكى خۇشەويستى بە فەيسبوك.

۱۹- ھەندىجار لە ماۋى نانخواردنى نىۋەپۇيدا تەلەفۇنى بۇ بىكەو بىلى بلى كە جەندەت خۇش دەۋى.

۲۰- بەرۋارى رۇزۇك لەو رۇزانەى بۇ بىنرە كە لە ماۋى دەستگىراندارىدا دىدارتان تىپايدا ھەبوۋە، ھەندى نىشانەشى پى بلى تا زوو رۇزەكەى بىتەو ىاد.

۲۱- وئەپەكى كۇنى سۆزدارى بۇ بىنرە، لەگەل نامەپەكى خۇش شىرىن.

۲۲- شتىك بە خەتى خۇت بىۋەسەو پاشان وئەپەكى بگرەو بۇى بىنرە.

۲۳- گرافىكىك، يان وئەپەكى جوان، كۇمىدى يانىش دالدارانە بىۋەرەو بۇى رەۋانە بىكە.

ھەلى ھەر يەك لەم ۲۳ رېڭاپە بىدە، لە ۲۳ رۇزانى داھاتوۋدا، جا دواترىش بىپىنە بزانە ھاوسەرەكەت جۇن ۋەلام دەداتەو!

ۋەك ھەر شتىك، تەكئەلۇزىاش دەكرىت بە باش، يان بە خراب بەكاربەپىرەت. ئىمە لىرەدا ۲۲ رېڭا بۇ ئافرەتان پىشنىار دەكەپن، كە لە رېڭەى مۇبايلەو دەتوانرىت خۇشەويستى بۇ ھاوسەرەكەت زىاتەر پىشان بىدەن.

ھەر ئەمىرۇ ھەلى پەكەك لەم رېڭاپانە بىدەو بزانە ھاوسەرەكەشت جۇن ۋەلام دەداتەو.

۱- چاۋەرى بىكە ھەتا لەو ژورەپىت كە ئەۋىشى لىپە، جا دەقى «من تۆم خۇش دەۋى»ى بۇ بىنرە.

۲- بە پەكەو سەپرى فەپۇپەكى كۇمىدى نىو پوتىۋىپ بىكەن.

۳- ئەو ئەپەكەپىشە بىۋەزەو كە خۇتەو مىردەكەت بىكەو دەتوانن ئەنجامى بىدەن.

۴- فەپۇپەكى خۇتى بۇ بىنرە كە تىپايدا دەلىى «بەپانىت باش ئەزىم».

۵- سالتامە بەكاربەپىنە. بۇ بىرخستەۋەى ئەۋەى ئىمەپلىك، يان تىكىستىكى خۇشى بۇ بىنرە.

۶- بە مۇبايلەكەت وئەپەكى بگرەو لەسەر شاشەكەى دابىنى.

۷- پەكەمىن مىۋىكى نىو فەپۇپەى ئاھەنگى ھاوسەرەكەتتان لى بىدەو كۇنى لى بگرە.

۸- با كەفەرى مۇبايلەكەت بە دلى ئەو بىت.

۹- ھەلبۇزاردنى مىۋىكى زەنگى مۇبايلەكەت لاى ئەو بىت، مىۋىكىك نەبىت جەزى پى نەكات بە كەمو زۇر.

۱۰- دەقىكى كورتى دوعاى بۇ بىنرە كە بۇى دەكەپت.

۱۱- ئەگەر تەلەفۇنىكى زمارە نەناسراۋت بۇ ھات، ھەلى مەگەرەو بىدە ھەو جۋابى بىداتەو.

۱۲- رۇزانەى بىكەو ئەپەكەپىشەنى قورشان بەكاربەپىنەو قورنانى تىپا بىخۋىنەو.

9: ئاسوودە ھىدايەت

وېنەكان يادگارینو دەمىننەۋە

گوتى: باشە، دەى منىش لەم شتانەم ھەيە، وەكو قەلەم تۆپەكانى يادگارى ۋە قەلەمپەنگانەى كە ھىشتا سوودى لىۋەرنەگىراۋە، مەن كە لەو ھالەدا بووم، كە تاۋانبارم بىكەن، خىرا گوتەم: ئەم شتانە كاتىك دەزانن، كە بىكەن بە تەمەنى مەن، ئىمە بىرپارنىيە تەۋاۋى بىرەمورىيەكانمان لەناۋ بىيەن، نازەنن بەنىگەرانىيەۋە گوتى: مەن نامەۋىت كاتىك ئەۋشتانە بزانم، كە گەيشتەمە تەمەنى ئىۋە، سەپرىكى چاۋەكانى نازەننم كەردو لەناۋ چاۋى نىماۋ نازادىش ھەمان ھەستى نازەننم بىنى، بىگومان ھەق بەۋان بوو، رەنگە لەم گۆشەيەۋە، سەرنجى ئەم بابەتەم ئەدابتى ناچار گوتەم: گوتى بىگەرەن مەندالەكان مەن دەلىم كاتىك ئىۋە بە تەمەنى مەن گەپشەن، بىنىنى ھەندىك لە شتەكان يادەمورىتان پى دەپەخشىت، كە چ يادگارپەكتەن ھەبەۋە، ھەستىكى خۆشتان پى دەدات، ئەو پۇژەى كە ئىۋە بە تەمەنى مەن دەگەن، مەن ھاۋتەمەنى داپىرەتان دەپم، ئەمە خۇى لە خۇيدا، بىرەمورى سالىكانى گەنجىتى مەن، ھەر كە ئەمەم گوتەم: گىران گەروۋى ھەرسىكىيانى گرتو سەپرىان كەردو نازاد لەناۋاياندا بۇلام ھاتو لەباۋەشى گرتەم خىرا فرمىسكى ھاتە خوارىۋ گوتى: مەن نامەۋى ئىۋە ھاۋتەمەنى داپىرەم بىز نازەنن نىماش ھەمان شىتان گوت، ئەۋانم ئارام كەردەم پىم گوتەم: مەندالەكان ئەمەش بەشىكە لە ژيانى ئىمە، كەبە دەستى خۇمان نىيەۋ بىچۈكەكان گەۋرە دەپىز مەن كەلەم تەمەنەم شىكىم نىيە لە رابوردووم كە لەبىرم مابىت، كاتىك لەتەمەنى ئىۋەدا بووم بەبىرم بىتەۋە، نىما گوتى: ھەر لەبەر ئەۋە، كە دەقتەرى وېنەى كاتى باخچەى ساۋايان تى بۇ مەن ھەلگرتەۋە؟ گوتەم: بەلەن، ھەر بۇ ئەم مەبەستەيە كە دەلىم: ۋەرن پىكەۋە وېنەيەك بىگەرەن، مەندالەكان نىتر تاقەتى پىشۋويان ئەمەبو، نازەنن بەتۋورمىيەۋە گوتى: ھەر لەبەر ئەۋە، كە دەلىم ھەزم لەۋەنەگرتەن نىيە: چۈنكە وېنە تەنھا ئەۋەت پىشان دەدات، كە تۆ ۋەكو پىشۋو ئەۋەت، سەپىرم كەردو نازەنن بە نازەننە دىۋەى پىشاۋ گوتى ھەزناكەم بىرەمورىيەكانم بەبىرم بىنەمەۋە، پۇژىك بىگىرەم بىلەم ۋەكو مەندالەكان جوان نىم رەقەم لە وېنەگرتەن دەپتەۋە، نازەننم لە نامىز گرتو ئەو شتە پۇۋى دا، كە ئەدەبوۋ پۇۋى داباۋ منىش لەگەل ئەو فرمىسكەم رەشت، ئەۋانم لەباۋەش گرتو بىرم لە قەسەكانىان كەردەم، خۇشەلەبووم بەۋەى كە مەندالەكانى مەن زۆر شىتان دەزانو مەن ئەۋەم لەبىر كەردىم، كە ئەۋاننىش بىرەمورىيەكانى گەنجى مەن!!!

سەراجاۋە: مەجلە خانۋادە

بىۋىستە زۆر شت فەرى مەندالەكان بىكەن، رەنگە مەندالەكان، تا ماۋەيەكى زۆر ھەست بە زۆر شت نەكەن، بەلام ئەركى گەۋرەكان ھەمەۋە كات ئەۋەيە: لەگەل ئەۋاندا ھاۋى بىن، تا فەرى بىن ھاۋشەۋى مەن (دايك) كە بۇ فەرىۋەنى مەندالەكانم، ھەمەشە ھەۋەم داۋە نىگەرەم كە لە فەرىۋەنى ۋانەكانى ژيان دۋور بىكەۋە، پىۋىستە ھەندىك لە شتەكاننىش، زۆر لەسەر خۇۋ ئارامو لەمەۋەدى دۋورو دىۋىدا فەرىان بىكەن.

فەرىۋەنى ھەندىك شىتىش نەستىيە، بۇ نەۋە، ۋەكو فەرىۋەنى يادەمورىيە دۋور سىتەردەن، مەن نەمەۋىست دابىنىشەم بەمەندالەكانم بىلەم، كە دەپىت بىرەمورىتان ھەپىتە بۇ بىرەمورىيەكاننىش پىز دابىنىز ئەۋ شتانە بۇ خۇيان بىپارنىز؛ چۈنكە يادەمورى بەشىكە لە خۇدى مەۋە، ناستۋان نكولى لەۋە بىكەن، مەن تەنھا دەۋىست لەگەل ئەۋاندا، وېنەيەكى خىزانى بىگەر، ئەۋ وېنەيەش لەۋە وېنەكانى تەمە ھەلگەر، بەلام مەندالەكان خۇيان دەركاى باسەكەيان كەردەمۋە بابەتەكە لەۋ شۋىنەۋە دەستى پى كە، كە نازەنن بەپىتاقەتى گوتى: بۇچى دەپىت وېنەبىگەرەن، مەن گوتەم وېنە شىتىكى باشە، نىما كە شىتىكى بىستىۋو، گوتى: دەلىن وېنە بە يادگار دەمىننەۋە، نازەنن كە ھەر بەۋشەۋەيە بەپىتاقەتى دابىنىشەۋە، ھەمەۋەيان چاۋەپى ھاتنى بوون، كە بىتە جىگا خالىيەكەى خۇى، لەناۋ وېنەكەدا گوتى: مەن يەك دۇنيا لەم يادەمورىيەنەم ھەيە، كە داپكەم ھەر لەمەندالەيەۋە پىي گوتەۋەم كە دەستكارپان نەكەۋە بىپادگار بىپارنىز، مەن بەسەر سۈرمانەۋە سەپىرم كەردو ئەۋەش بەردەۋامبوۋ لە قەسەكانى گوتى: تۆقەيەكى قىز كە لە باخچەى ساۋايان بە دىۋارى ۋەرم گرتىۋو، ھەمەۋە كات ھەزم دەكەرد، بەكارى بەنىم، تۆ گوتەم: دەپىت بە يادەمورى بەپىننەۋە، بوۋكەلەيەكەش، كە پۇۋەم لە تەمەنى پىنج سالىمدا پىي دابووم، ھىشتا لەناۋاپاكەتەكەيەتى لەسەردۆلەپكە، ئەۋ كراسەى كە مامەگىيانم لەسەفەر بۇى ھىنابووم، ئەۋەندە لەبەرت نەكەردم تاۋەكو بىچۈك بوۋە، نازەنن كە ئەم قەسانەى كە، نازادىش سەرى دەردەلەكانى كرايەۋە بەپەرۋشەۋە بەشىگىرى قەسەكانى ئەۋى كەردو گوتى: منىش لەم بىرەمورىيەنەم زۆر ھەيە، ۋەكو ئەۋ سەپارە قورمىشەى كە لەپەك سالىدا، بەدىۋارى ۋەرم گرتىۋو، لە ترسى ئەۋەى كە خرابى نەكەۋە بەيادەمورى بۇم بەپىننەۋە، لەسەر سەلەكەكە داتانناۋ قەلەمىكى دىۋىز كە لە باخچەى ساۋايان بە دىۋارى ۋەرم گرتىۋو، بەدەۋارۋە ھەلتان ۋاسىۋو تا نىستاش دەستەم پىي نەكەۋەتەۋە، نىماش دىۋەى پىشاۋ

لە تورەيىدا بېرىار مەدە!

ئىبۇرۇندى دەكر، گۇيىان بۇ نەدەگرت.

رۇژىك باوكەكە گۇيى لە گريانى كۆرە راستەقىنەكەي بوو، جوو لەئو لىي پىرسى، كۆرپ بۇ دەگريت؟ خۇ نازارت نىيە؟ ئايا شتىك بېزاري كىرەكەش گوتى؟ كۆرەكەش گوتى؟ نەخىر، باوكەگيان ھىچم نىيە، بەلام كاتىك سەيرى براكەم دەكەم، زۇر دلم پىي دەسووتىتو بەزمىيەم پىنا دىتەو، باوكى بە توورمىيەو گوتى؛ ئەو نە براى تۆيە، نە كۆرپ منىشە، وازى لىي بېئە با پروات، كۆرەكە گوتى؛ ئاخىر باوكە ئەوئى ئەمگريەننىت نەننىيەكە، من لە تۆم شارووتەو، تۆ نازانىت ھۆكارى ئەوئى براكەم لە منى دا چى بوو؟ ئەوئى گوتى؛ چى بوو رۆلەگيان؟ كۆرەكەش بى دىنگ بوو، پاشان بەگريانەو گوتى؛ كاتى ئىو جىوونە دەرەو لە مال، من قىسەم لەگەل دەكرىو گوتى؛ "ھىوادارم باوكەم تووشى رووداوتىك بېئىتو بىرەت؛ بۇئەوئى سەرەوئى سامانەكەي وەرگىرەو بە خۇشى بۇ خۇم بۇيەم ئەوئى زۇر توورە بوو، دەستى بە لىدانم كىردو دىگوت تۆ بىرە، بەس باوكەم ھىچى لىي نەيەت، دەستى بەگريان كىردو گوتى؛ ئەگەر باوكەم شتىكى لىي بېئىت، منىش لەگەل ئەودا دەمرم، ئەوم زۇر لە خۇم خۇشتىر دەوئىت، بى ئەو ناتوانم بۇيەم!"

باوكەكە تووشى شۇك بوو، بە راكرىد بۇ باخچەكە جوو بەدوئى كۆرەكەيدا بگەرئ، زانى چ ھەلەمەكى بەرامبەر كىردو، بەلام دواى چى؟ كاتىك گەشستە باخچەكە، بىنى كۆرەكەي لە بىرسانو لە سەرمان گيانى سىپاردو!

لەم بەسەرھاتەو، ئەوئەمان بۇ دەرەكەوئىت، پىيويستە لەسەر ھەموو يەككە لە ئىمە، ژىرانەو دادبەرورمانە بېرىار بدەبىو رېگە نەدەبىن ھەستو سۆزمان كۆنترۆل بىكەن، لەوانەيە بەھۆى وشەيەكى بىرىنداركەرەو، داھاتووى كەسىك كە زۇر خۇشمان دەوئىتو دۇعاى خىرمان بۇ دىكات، لەناو بىيەن.

پاش تىيەپىوونى سى سال ھاوسەرگىرى، نەبوونە خاومنى مىندال، لەبەرئەوئى زۇر باوئىيان بە ويستو ئىرادەى خوداى گەمورە ھەبوو، بېرىارىيان دا بەخىوكرىدى مىندالىكى بىئىدالىكو باوك لەئەستو بگىرنو بىكەنە ئەندامىكى نوئى خىزانەكەيان، ھەربەو جۆرەى بېرىارىيان دا، مىندالەكەيان ھىنايە مالمەو زۇر گىرنگىيان بى دىداو رۇز بە رۇز زىاتەر ھۆگىرى دەبوون، بە جۆرەىك خۇشيان دەويست، وەك بلىي مىندالى راستەقىنەى خۇيان بىت، قەدەرى خوداى گەمورە واپو پاش تىيەپىوونى سالانىكى كەم، خودا كۆرەكە پىيەخىشىنو بوونە خاومنى مىندالى خۇيانو زۇر خۇشحالو بەختەمور بوون، بېرىارىيان دا مىندالەكەى دىكەش لىي خۇيان بېئىلەوئى پىكەو بەخىوئىيان بىكەن.

سالان تىيەپىو ھەردووكىيان گەمورە بوونو بوون بە دوو گەنج كە پىشتىيان بى دەبەستىو ھىچ جىياوازييان نەدەكرىد، ئەوانىش يەكەيان زۇرخۇش دەويستو بەتىگەپىشتەنەو مامەلەيان لەگەل يەكتىردا دەكرىد، تا ئەو كاتەى دالىكو باوكىيان بۇ سەردانىكىردى ھاوپىيەكەيان جىوونە دەرەو، كاتىك گەپرانەو بىنىيان كۆرە راستەقىنەكەى خۇيان دەكرىو دەموچاوى خۇيى پىيەو، زۇر ترسان شتىكى خراپ رووى دابىت، بۇيە بەخىرەى بەرەو لىي جىوونو لىيان پىرسى چى بوو؟

دالىكو باوكى زۇر توورمىوون، كاتىك زانىيان برا گەورەكەى وائ لىي كىردو، ھەرچەندە لە ھۆكارى لىدانەكەيان دەپىرسى، وەلامى نەدەدەپىو پىرسىپارىكرىد سوودى نەبوو، لەبەرئەو دەرەيان كىردو پىيان گوت؛ ھەرگىز نەگەپىتەو، ئەوئى بە چاوى پىرەمىتسكو غەمىكى زۇرەو مالى بەجى ھىشتو بەرۇزدا لەسەر جادو كۆلەنەكان، ھەر شتىكى دەست بىكەوتايە دىخواردو شەوانىش دىگەپىيەو بۇ باخچەى مالمەو؛ بۇئەوئى دالىكو باوكى بەزمىيان پىنا بىتەو، ھەرچەندە لىيان دەپارەپىوئى دواى

نه من ده مگوت: له دنیا تا بمینم
له بهر کس، نه ستمه، سهر دانه وینم
که چی نیستن، له داوی بسکی تودا
گرفتارم، گوتم، موو ناپسینم

هینم

گرفتارم

ھەمىشە ھەردەم بىر تەككەم، بەلەم ئىۋارەكانى پايىز، زۇر زياترا!

رووى خۇم، لەو پەرە زەردانەدا دەبىنمەۋە، كە خەزان جوانمەرگى كردن! ھەناسە تاسەم، لە چرىپە دواھەناسە تاساۋى ئەو گولانەدا دەبىنم، كە كزەباي پايىز، پىلۋوى چاۋى جوانىيان ھەلدەۋەرنى!!

ئىۋاران كە سەرما، تىم دەئالى، ئەوسا ھەست بە تەنبايەكى تال دەكەم!!

لە دوورى تۇ، رووى بەھارم زەردە، دىتەۋى پايىزم چۇن بى؟! **ۋەتەن ئاۋىكى پەخمەت، گەيىپە پۇخم ئاگرى قىرقەت ۋەتەن: لەم دۆزەخ، زەخمەت كەدەربىن ھەركەس تىكەۋەت - مەھى.** شەۋانە چراكان خامۇش دەبىن، بەلەم چىراي نازارو بىدارىو چاۋەروانىيەن، خامۇش ناپىت! چىرا دەنۋى، بەلەم چاۋەروانىو تاسە نانوۋن!

ژيانى مەن، ئەو رۇۋە دەستى بىن كەرد، كە تۆم ناسى، ئەگەر جىم بىلى، ژيانىش مالاۋايىم لى دەكا! **چىم لى دەكەي، بىكە..**

لە ھەموو شىكەم مەھرووم كە، لە نان، لە ناۋ، تەنھا لە روخسارى خۇت نا!

ھەركاتىكىش لىم زوپىروۋى، نىگايەك بەسە بۇ پۇحكىشانى مەن، ھەرگىز خۇت ماندوۋ مەكە!

لە غەمەزە چاۋەت، ئەبىرۋ داگەرەۋ بەس مەكە بۇ قەتلى عاشق پەنجە، بازوۋەت - مەھى. مەن ئامادەم، پۇخم لەسەر لەپمە، ئىشارەتلىك بەسە بۇ تەسلىمكەرنى پۇخ!

نەخۇشى عىشقى لىۋەت، ۋەسىيەتى كەرد بىتاشن دارى ھونابى بە تابوۋەت - مەھى.

ھەموو دونىيات لە دەۋرىن ناتوان تەنبايى ئەۋىندار بىرەۋىننەۋە جگە لە يار، چۈنكە لەنۋى ھەموو مۇۋەككەندە، جگە لە يار كەس ھەست بە وجودت ناكات، بۇيە تۇش ھەست بە وجودى كەس ناكەيت!

پۇخلەبەرلىك نابىنى جگە لە ئەۋ!

لەۋ سۈرەتى زىبەت، كە پۇختىكە مۇجەسسەم ۋەك سۈرەتى دىۋارە، ئەۋەدى پۇخى لە بەردا - ئەدەب.

ژيان بىن ئەۋ دۆزەخەۋ لە سىپەرى قامەتى ياردا نەپىت، بۇنى بەھەشت ناكەي.

كەسلىك بۇنى بەھەشتى كەردىنۋ لەگەل ئەھلى بەھەشتا تىكەل بىن، ئىدى لەگەل ژيانى دۆزەخىدا چۇن ھەل بكا!! ئىدى چۇن گرى دوورى ناپسوۋىتىنى!

ئەگەر توبايە ۋەك تۇ، جەننەت ئارا ئەسايە قامەتى تۇيە نىگارا - ئەدەب.

گەشتىن بە جەننەتى پۇخ، جگە لاي عاشقان نەبى، لە ھىج شۇنۋى دەنگوباسى نىيە كەس نەپىدوۋە كەس نەبىستوۋە كەس

نازانى چى لەزەتلىكە بۇ پۇخو چى ھەياتلىكە بۇ دل!! **بۇيە رۇمى دەل: «ھاتوۋم سەرم دانىۋو عىشقى تۇ بەرم، مەن بۇچ بە دىنيادا بۇخولمەۋە، كە دۆست نىشتەجىي گىيانى شىرىنى مەن»!**

مەھۋىش بۇيە خەمى مردنى نىيە، ۋەل ھەز ناكە خۇنى لە گەردنى يار بى!

دەترىسم گەردى خۇنى مەن ئە شىشەي گەردىت نىش ۋەگەرنا غەم نىيە بىرم، ئە ھەسرەت لىۋى مەيگۈنە نارى، داۋا دەكا لىگەرپىن با يار بە غەمەزە چاۋى خۇنى بىنۋى! كى خۇا ئەۋەدى بە نىسب دەكا!!

چاۋى خۇنخۇۋارى بە خۇنىم فىرە، ۋەك لىۋى بەمەي لىم گەردىن ئىۋەمۇ خۇدا ئەۋ شۇخە با بىخۇۋەۋە! تەمەنلىكە گەردىتارى دىدارى تۇم، ۋەرو چىدى با شەۋە دىرۋەكانى پايىز لە باۋەشى تەنبايىدا بەرپە نەكەم!

با لە بىرى بۇنى مەخەكى گەردانەۋە ھەبىرى پەرجەمەت دوگەلى ئاگردانى دلۋ ھەنىسكى نىۋەشەۋو كزەي خەزان نەپىتە ھاۋدەم!

موددەتلىكە مەن گەردىتارىم بەدەست سەۋداتەۋە بوۋم بە داۋى چىنى زۇلفو پەرجەمە تاتاتەۋە - نارى. تۇ دەزانى بەخشىنى ھەموو خەۋنۋ خەپالت بە تەنھا كەسلىك، گىرۋەدەۋىنى خەپال بە يادۋ زىكرى ئەۋو گەردىتارىۋىنى دل بە تىرى ئەۋىنلىك كە ئەندىشە ناتوانى بىن ئەۋ بۇ، چەند سەختو دۇۋارە!

دل دەزانى چۇن رىگاي گەيشتە ئەم دەرگانەيە! بۇيە دايم مەستى دىدارى مەشۋى پۇخو تاقانەي دلە!

ئە مەيخانەي خەپالى شەۋقى تۇدا بە نەشئەي يادى تۇ، دل مەستە بىن مەي - نارى. نازىزم، ھەرچەندە بە دوورىت نازارم بەدى، لىم بىتۇرىۋ دەركاي مەملەكەتەكەتم لى داخەي، ھەرگىز دلەم ناشكىۋ زوپىر نابىم، لە پىناۋى تۇدا بەرگەي ھەموو دۇۋارىيەكان دەگرم!

ئە جەۋرى تۇ، دلىم نەشكاۋە قەت مەن ھەجەب لەۋ شىشەيەي نەشكا بە خارا - ئەدەب. ھەموو خۇزگەۋ ئاۋاتى مەن گەيشتىۋو بە سىپەرى بالات، مۇشەرەفىۋون بوۋ لە غۇلامى دەركات، ئىدى چى دەبى با بىن شازادەي مەملەكەتى ئەۋىن.

بە قانۇنى غۇلامى گە قەۋم كا لە دەركادا ئە چەترى ھەيشو تەختى نازو، تاجى ئىعتبارم چى! - نارى.

كەرىمانى

نامە نوور سەكەكان

نامەى پەل و شەش

لە رۆژى عارفەدا، گوناھى دوو سالىو لە عاشووراشدا، سائىكمان
بۆ دەسپىتەو! چى كەرمەيىكى بېسنوورو چى دەريايەكى بېيىنى
مىهرە، ئىلاھى!

ئاي ئازىزم: خوداوەند، نەك بەندە تاوانبارەكان، بېھىواو
سەرگەردان ناك، بەلكو چاوەروانى گەرانهوھيانە! "تەوواب"
دەيەويەت، تاوانباران تۆبە بكەن!

دەگىرنەو: خوداى گەرە، سرووشى نارد بۆ داود پىغەمبەر
(دروودى خودا لى بېت) و پىتى فەرموو: ئەگەر ياخيەكان،
ئاگادارى شەوق و تاسەو ئارەزووم بۆ گەرانهوھيان دەبوون،
دەتوانەو لە تاسەى گەرانهوھ بۆ لای من!

لەژىر پرووشەى بارانەكەدا، بەرمەو مزگەوت ھەنگاوم دەنا،
سەداى دەنگى "الله اكبر"، ھاوڤى بە شەنبەيەكى ھېمنو ئەو
نۆبارانەى پايىز، گولەپەرژىنى رۆحيان دەگەردم.

ھەستەم دەگرد، ئاسمان ھېندە نزيكە، خەريكە ھەورەكان،
سېنگيان لە منارەى مزگەوتەكە دەخشى. ھەستەم دەگرد، باران
گوزارش لە بارىنى رەحمەتى خودايى دەكات.

ھەستەم بە خەجائەتيەكى گەرە كرد، لەبرى خۆم و لەبرى
ھەموو ئەو مەرقانەى كە رۆژانە، ئەم سەرزەويە گوناھباران
دەكەن و خوداش رەحمەتبارانيان دەكا!!

واى خودايە لە مىهرى بېسنوورى تۆو رۆزەردىي ئىمەى بەندە!

ئەى داود، ئەمە وىستى مە بۇ ياخيەكان، ئەى دەى
خۆشەويستىم بۇ ئەو كەسانە چۆن بى، كە روويان كردۆتە من؟
لە زەمانى مووسا پىغەمبەردا (دروودى خودا لى بىت)،
بىيارانى و وشكەسالى، تەنگى بە بەنى ئىسرائىل ھەلچىبوو،
مووسا قەومەكەشى، بۇ نوپۇزدارانە چووبوونە دەرى!

خوداومند، سرووشى بۇ مووسا كرد (دروودى خوداى لى
بىت): ئەى مووسا، لەنىو ئۆودا، كەسەك ھەيە، (۴۰) سالە لىم
ياخيەو ملەكەچى فەرمانم نابى، بەھۆى ئەو كەسمەو، بارانتان
لى گىراوتەو، بانگەواز بكة؛ با ئەو بەندەيە بچىتە دەرمەو لە
پىزمەكە؛ تا بارانتان بۇ ببارىنم!

مووساش بانگەوازی كرد، بەلام كەس نەھاتە دەرىو بارانىش
بارى!

مووسا پى سەىربوو، كەس نەھاتە دەرىو بارانىش بارى،
ئەم سەرسورمانەى بە خودا گوت!

خودا فەرمووى: مووسا، ئەو بەندە ياخيە تۆبەى كرد!
مووسا فەرمووى: خودايە، ناوەكەىم پى بدەو پىم بناسىنە!
خوداى گەورەش فەرمووى: ئەى مووسا، مەن كاتىك سەترم
كرد، ئەو تاوانى دەكرد، ئىستا كە تۆبەى كردوودو گەراوتەو،
ئابرووى بەرم؟!

ئەو كاتەى ھەموو دەركاكان دادەخرىن، چراكان ھەموو
دەكوژىنەو، وەلى دەركاى مەهرى خودايى، ھەرگىز داناخرى،
چراى ھىواى خودايى، ھەرگىز خامۇش نابى!

لە دۆوارترىن ساتەوختەزانى ژيانا، ئەو كاتەى دل، لە
كونى دەرزى تەنگەرد، كاتى ئاوپ بۇ لاى خودا دەمدىتەو،
دەبىنى نوورو خەلاتى لىخۆشبوونى خودايى، چاودەوانتە!
خوداوند ھىندە مەىرەبانە، ئەو كاتە لىت زویر نىيە، كە تاوان
دەكەى، بەلگو ئەو كاتە بە تەواوى زویربوون، لىت زىز دەبى، كە
لە بەزەبىي ئەو خودايە، بىھىوا دەبىت!

لە ئەسەردا ھاتوود، كە خوداوند دەفەرموئ: " لە كەس
تووړە نەبووم، ھىندەى ئەو كەسەى تاوان دەكات، پاشان لە
بەرامبەر بەخشنەدەبى مەدا، تاوانەكەى لا گەورەيە"

ئەمەش نابىت وامان لى بكات، كە زىتر ئالوودەى گوناھ بىن،
بەلگو دەبى، بەرامبەر ئەم فەيزە ئىلاھىو كەرمە بىشومارو
مەىرە بىسنوورە، شەرم بەمانگرىو سەر لە سوجدەى تۆبەكردنو
پەشىمانى بلىد نەكەىن!

ئىبنولقەىم دەلىت: ھەرگىز كەس لە خودا، مەىرەبانترەو
نەرمونىانتر بەدى ناكەى، سوپىد بە خودا، ئەگەر ساجىد
دەمىزانى، چۆن بەخشىن و لىبوردن و رحەمى خودا دای دەپۆش،
بەھۆى سوجدەبەردنى، ھەرگىز سەرى بلىد نەدەكرد.

بۆئەوئ ئىمە دلخۆشەىن بە بەلنى خودايى، ھەرگىز بىھىوا
نەبىن، خودا بە گەورەترىن شىواز، وەسقى بەزەبى خۆى دەكا.
بە ﴿وَلِى لَقَمَّارٌ﴾ و ﴿تَوَّابٌ﴾ و ﴿وَدُّودٌ﴾ و ﴿غَافِرٌ﴾ لِّلَّذِى
﴿وَقَابِلٌ اَلتَّرَبِ﴾ وەسقى خۆى دەكا!

لە كاتىكدا خودا، ھىچ باكى لە بەندەكانى نىيە، بەلام ئاوا
دەركاى سۆزو بەزەبى خۆى، خستوووتە سەر پشت!

ئىبنولقەىم دەلىت: «جى سەرسورمان نىيە، غولامىك
ملەكەچى پاشاكەى بىتو لە خزمەتكردنى مەندوو نەبىت، لە
كاتىكدا زۆر ئاتاجى بە ئەوود ھەزارى بەردەرگاگەيەتى! بەلگو
عەجەب ئەوئە، خودايەك بەو ھەموو گەورەبىو دەسەلاتەو،
لە بەندەو غولامەكانى نەزىك بىتەوود بە ئەنواعى نىعمەتو
ئىحسانى، خۆى خۆشەويست دەكا لاىان، لە كاتىكا ھىچ
پىويستىيەكى پىيان نىيە!»

لە ھەموو شتى، سەىرو عەجايەبتر ئەوئە، كە ئەم خودا
گەورەيە بناسى، وەلى خۆشت نەوئ!

گوپىبىستى بانگەوازەكە بىت، كە پەيامبەرە، بەلام نەچى
بەردەو پىرى!

بىرى ھازانجى مامەلەكەردن لەگەلیدا بزانى، وەلى لەگەل
غەىرى ئەودا مامەلە بكةى!

تووړەبى ئەو بزانى، پاشان سەرىبچىشى بكةى!
تالاولى تەنىايىو بىكەسى كاتى ياخيىوون لەو خودايە
بچىزى، وەلى ھۆگرى تاعەتى ئەو نەبى!

كاتى گوگىرتن بۇ غەىرى وئەى شىرىنى ئەو، ھەست بە
دلەنگىو خەمبارى بكةى، بەلام بۇ دەرمانى دل سوكنايى
پۇخت، پەنا بۇ يادو موناچاتى ئەو نەبەىت!

ھەست بە سزاو ئەشكەنجەو ئازارى پەيوستبوونى دل بكةى
بە غەىرى ئەوو پاشان رانەكەى بۇ بەھەشتى گەرانەو بۇ لاى
ئەو خودا مەىرەبانە!

ئىدى با رانەووستىن؛ خودا زۆر لە گومانى باشى ئىمە،
باشترە.. ناتوانىن پەى بە مەىرەبانى ئەو خودايە بەرىن ھەرگىز!
كابرايەك لە بەنى ئىسرائىل (۴۰) سال خوداپەرستى كرد،
پاشان (۴۰) سال تاوانو گوناھ، دواتر بەخۆى گوت: زۆر زەحمەتە
ئەگەر تۆبە بكەم، خودا لىم خۆشەى، ھەرگىز شتى وا نابى!

لەلايەن خوداود، بانگە كرا لە خەودا:

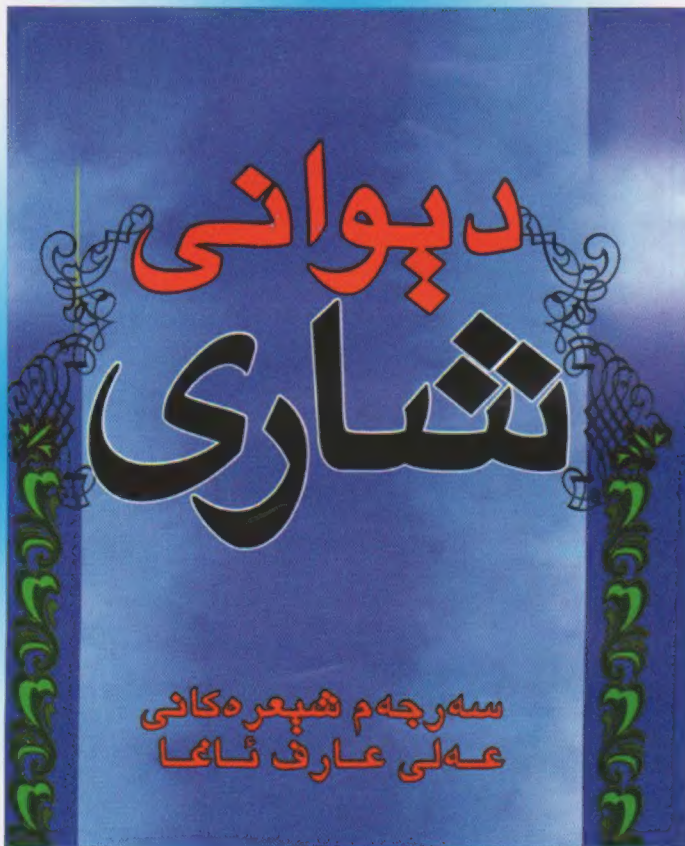
ئەى فلانە كەس: خۆشت وىستىن، خۆشمان وىستى!

گوپرايەلمان بووى، ئىمەش نەزىكمان كردىتەو!

لىمان ياخى بووى، مۆلەتمان دای!

گەر بگەرپىتەو؛ قىبوولت دەكەينەو!

ع.ش. شىركو

لەكەل شارى ساعىردا

لەگەل جىننىدا زۆر ئاشنايە
بەرگى چاكىيىزى زوو دراندووه
درك ئەچىنى ئە رىكى خەلكىا
سەرى لە ئايىن كەم لەقاندووه
ناحەز بە گەل و خەمى خۆيەتى
لە بۆ بىگانه خۆى تراندووه
پارە قەرز ئەگا كە نايداتەوه
بەرھەمى راستى ھەلەلەوراندووه
خزمایەتى لای سووك و بىنرخە
شووشەى دلپاكى تىك شكاندووه
مرۆفەى وەھما مانى زىانە
گەرچى زىندووشە خۆى مراندووه
كۆشكى زۆر بەرزى كىردارى چاكەى
بە پاچى بەدى ھەلەلەوشاندووه

شاعىر ناوى **عەلى عارف ئاغايە**، نازناوى
شاعىرى "شارى" يە، سالى ۱۹۱۰، لە سلىمانى لەدايكبووه.
خاوەنى ديوانىك شاعىرى جوانەو شاعىرو ھۆنراوەى
جوانو ناسكى زۆرن، بەتايبەت لە شاعىرى "غەزەل" دا،
دەستىكى بالاي ھەبووه.

شاعىر سالى ۱۹۹۷، لە شارى سلىمانى، كۆچى دوايى
كردووه.

ئەمەش نموونەيەك لە شاعىرەكانى:

گۆل و خونچە

گۆل و خونچەى بەھارنىش لە تۆ ئەشمىلەتر نابى
نەمامى ھەرەھەرى كۆرپەش لە تۆ خنجىلەتر نابى
لە ھالەما لەتۆ چاتر، لە تۆ مەحبوبو شىرىنتر
ئەگەر دەعوامىيەك ماى درۆ ناكا دەسا بابى
دەسا با بىن بە صەف يەكسەر ھەموو چاومەستو گۆلرەومەت
بزانىن چۆن ئەبى مەحبوب ئەوى وا لافى لىدابى
درۆيە تۆ لە ئىنسان بى ئەمە ھەقەم قىول ناكا
پەرىش ھەدى نىيە وابى ئەبەد حۆرىش بە تۆ نابى
كەوابوو تۆ لە شوغەلى نورى پاكى صونعى يەزدانى
ئەبى جىگەى ئەصلىشت ھەتارد يا سورەييا بى

تۆ كە دەرکەوتى

تۆ كە دەرکەوتى لە ناو باغا گۆلى مينا چىيە
يا لە چاو جوانى ئەتۆ شىرىن چىيەو لەيلا چىيە
نرخى تۆ تەقدىر بە پارەو زۆرو ئەلماس ناگرى
بۆ فرىشتەى ئاسمانى سەررەوتى دنيا چىيە
تۆ كە شازادەى جوانانى ھەموو ئەم ھالەمەى
كەس نىيە لافى ھەبى مىرو بەگ و ئاغا چىيە
گيانى ئىمە پىشكەشى تۆ بى قىولى گەر ئەكەى
بۆ دىارى گيانى بىنرخى منى رىسوا چىيە

رەوشتى خراپى ئالەبارىك

دارىكى چاكەى قەت نەپواندووه
كەچى ئەيبىنى ھەمردەم ماندووه
سەررەوچاويشى ھەر ترش و تالە
ئەللى مەعاشيان لى فراندووه
دە پاكەت سىگار ئەدا بە دوکەل
چىل پىيالە چاشى ھەلەلەوراندووه
ھەندى جار مائە بىدەنگ و وتار
ھەندى جارى تر زۆر نەزانندووه